מיצנע, בלי חשבון

מאת
אריאלה רינגל־הופמן

לפני מספר שנים נערך בצה"ל תרגיל ענק. התרגיל שנערך בצפון, תחת עינם הבוחנת של בכירי המפקדים בצבא, היה לחוץ מאוד. באותם ימים אביגדור בן־גל, יאנוש, היה אלוף פיקוד הצפון, ועמרם מצנע מפקד אוגדה, שחלק גדול מהמעמסה נפל על כתפיו. כשהסתיים התרגיל, אסף יאנוש את המפקדים לסיכום. יאנוש, שאינו ידוע כ„מפרגן" גדול, התייחס לתפקיד שמילא מצנע בתרגיל: קור רוח כזה, אמר יאנוש, הכרעה מהירה, אבל נכונה, כבר מזמן לא ראיתי.

קור רוח, כך נדמה, היא מלת מפתח במה שקשור לעמרם מצנע. כשמצנע אמר מעשה נבלה, זו לא היתה פליטת פה, אומר איש צבא, מצנע הוא לא איש של פליטות פה. הוא איש שמדבר לאט ובשקט ומתכוון לכל מלה.

בקיבוץ עין־גב ניגשו השבוע אנשים רבים לעליזה מצנע, אשתו של האלוף עמרם מצנע, כדי ללחוץ את ידה, לומר לה מלה טובה. מי שלא הגיע לעין־גב, טילפן. חברים קרובים התקשרו ישירות לחדר של המשפחה, אחרים למזכירות. אמרו כל הכבוד, ויישר כוח.

■■■

התבטאויות אחרות נשמעו בשטח. היי מצנע, צעק נהג אוטובוס שעבר בדהיישה, יום לאחר התפרעות המתנחלים במקום, כשהוא מבחין באלוף הפיקוד המלווה את הרמטכ"ל רב אלוף דן שומרון, בסיור במקום. היי מצנע, הוא צעק, כל יום אני חוטף פה אבנים ואתה, איפה אתה כל השנה. צעק מה שצעק ונסע משם. כמה ימים אחר כך אמר מי ששמע אותו אני לא יודע איפה הנהג הזה כל השנה, אני יודע איפה מצנע ב־25 השנים האחרונות.

ב־25 השנים האחרונות עמרם מצנע בקבע. פחות מחודש וחצי בתפקיד אלוף המרכז. לא יודע לעבור בין חשיפות, ואם נכון מה שאומרים עליו, גם לא ילמד. היום הוא ממוקם במרכז המטרה של חלק מאנשי קריית ארבע, קבוצניק שמאלני, אומרים עליו. אותם אנשים, מורחים בצבע שחור על גדר הכנסת את הכתובת „מצנע התפטר". כאילו שמה שקורה שם כבר 20 שנה ומתכער עם הזמן, קשור במצנע.

מצנע, כאמור, הגיע לפיקוד מרכז לפני כחודש. החליף את האלוף אהוד ברק. בארכיוני העיתונים תויקה תמונה של השניים, במסיבת קוקטייל אצל שר הבטחון יצחק רבין, בחיוך גדול ישר לתוך המצלמה. במקומות אחרים היו הרבה פחות חיוכים. המתנחלים בגדה זכרו שמצנע היה מפקד הכוחות שפינו את ימית, שבאותה הזדמנות החליף מלים חריפות עם יובל נאמן, שכבר אז אמר על מצנע: אם כמטכ"ל יושב קצין בעל השקפת עולם כזאת אין פלא שמתרחשים בו אירועים קשים. שמצנע היה האיש שבספטמבר '82, בהיותו מפקד המיכללה לפיקוד ומטה של צה"ל, דרש מאריאל שרון להתפטר, וביקש לצאת לחופשה „כי אינו מאמין בשר הביטחון".

מיד עם הכניסה לתפקיד, התמונות שהגיעו למערכות העיתונים כבר נראו אחרת. בלי חיוכים. הרצח הנורא של עפרה מוזס, של הילד רמי חבה, ההתפרעויות בקלקיליה שהיום נראות כמו חזרה גנרלית לקראת מה שקרה בדהיישה, תושב שכם שנהרג על ידי חייל צה"ל, ילד שנהרג במחנה הפליטים בלטה, יהודים מצד אחד, ערבים מהצד השני, אוכלוסיה ששורפת את הרזרבות של עצמה. וצה"ל בתווך.

עד דהיישה. ובדהיישה אמר מצנע מעשה נבלה שאין כמותו.

דהיישה. ארץ אחרת, עויינת, סגורה מאחורי גדרות מכוערות של שש מטר גובה, שבימים האחרונים חיל ההנדסה עסק במתיחת 200 מטרים נוספים שלהם. מי שלא מוכרח לעבור שם, מדלג על הקטע. גם בחנויות הזכוכית והקרמיקה, בסמוך למחנה, מסתכלים על הישראלים, שעוצרים לבחור פעמונים או סט כוסות תבדוניות, בעין חצי תמהה חצי עקומה, ונפח הזכוכית, שברגע זה שובת ממלאכתו כי אין חשמל, עומד בחוץ, מעשן סיגריה, תוקע מבט בשורשים שממול, בבתי האבן של היהודים שצומחים מרחוק, ולא יודע מה יהיה הלאה.

כמה קילומטרים צפונית לדהיישה התגלתה מערכת מערות, המחוברות ביניהן במנהרות חצובות. הן משוייכות לתקופת מרד בר־כוכבא וההערכה היא ששימשו מסתור ללוחמים העבריים. הזמן, כך נדמה, במקום הזה מתקדם במעגלים. אלא שאת מצנע זה לא מעניין. הוא קיבל את פיקוד מרכז, ידע שהוא נכנס ל„שטח אש", אומרים בצבא, ואת מה שמוטל עליו יעשה לפי הבנתו ובלי פניות.

ביום שישי, לפני שבוע, נחת המסוק שהביא את מצנע הביתה בשמונה בערב. בקבוץ מספרים שבאותה שבת היה מצנע מתוח מאוד. יום השנה למלחמת ששת הימים מכניס את כל המערכת לטורים גבוהים. את הלילה שלמחרת כבר עשה בדהיישה ובבוקר אמר לעיתונאים מה שאמר.

הקשרים החברתיים מצטלבים עם ההיסטוריה המקצועית של האיש. מי שלמד איתו בפנימיה הצבאית בחיפה, הלך איתו לשיריון, עבר איתו את ששת הימים, ההתשה, יום כיפור, חטיבה, אוגדה, מלחמת לבנון.

מיצנע, יליד 1945, חי היום בעין־גב, נשוי 19 שנה לעליזה, מורה. אב לשלושה ילדים: שרון בת 18, אסף בן 16, רז בן 11. הוריו יוצאי גרמניה, אביו עובד בחברת „הורע", אמו מנהלת חשבונות. הוא נולד בקיבוץ דברת, בגיל צעיר ההורים עזבו את המשק ועברו לקריית חיים. למד בפנימיה הצבאית בחיפה, היה רחוק מלהיות ילד טוב וממושמע. כשהוא מגיע היום לאסיפות הורים בבית הספר של הילדים שלו הוא אומר שדברים טובים כאלה, עליו, אף פעם לא אמרו.

הסיפור היותר מפורסם עליו מתקופת הפנימיה הצבאית הוא סיפור סחיבת הקומנדקר של הפנימיה. מצנע לקח את הקומנדקר וירד איתו לעיר התחתית. מי שמכיר את חיפה, יודע שלא מדובר בנסיעה במרחבים הפתוחים של סיני. בפנימיה התלבטו איך לגמור את העניין ולהשאיר את מצנע במקום. יכול להיות שכבר אז היה מי שהבין שעשוי לצמוח ממנו איש צבא טוב.

■■■

כשסיים את הפנימיה התגייס לשיריון. במלחמת ששת הימים שימש כקצין מבצעים. גדודי תחת פיקודו של אהוד אלעד ז"ל, נפצע שלוש פעמים במהלך המלחמה ובסופה קיבל את עיטור המופת. בנימוקים לציון לשבח נאמר: „בקרב על מוצבי רפיח נפגע הטנק שלו והוא נפצע בפניו ובכתפו אך המשיך להילחם. בקרב על מוצבי הג'יראדי נפגע שוב זמן מה לאחר מכן נפצע בשלישית מרסיסים אך המשיך בביצוע משימתו. פונה בחצות הלילה, לאחר יום הלחימה הראשון".

מצנע פונה לבית החולים, שכב בו כחודש וחזר לצבא. מפקד הגדוד היה אז אל"מ שמואל גונן, גורודיש. כשהטנק של מצנע נפגע, אלעד נהרג. מצנע כיסה אותו במפת סטוגרפית, ענקית, וסימן לגורודיש שהמפקד הלך. גורודיש קרא למצנע, הורה לו לא להודיע על מות אלעד ולקחת את הפיקוד.

המשפחה נדדה בעקבות התפקיד. קיבוץ בארי, אשקלון, באר־שבע. רשימה לא מלאה. לפני שבע שנים הגיעו לצפון, התיישבו בעין־גב. מיצבע עבר

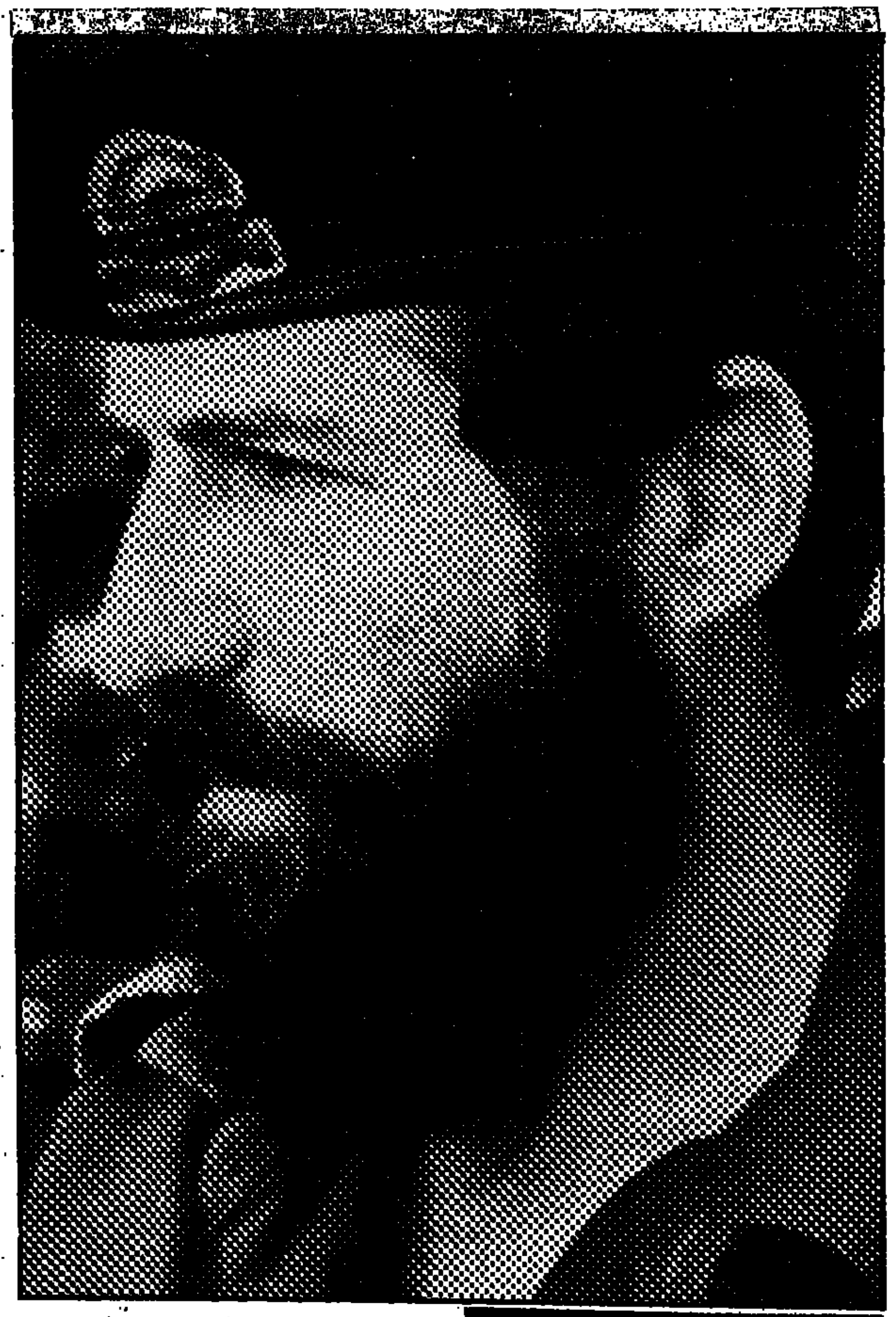

„שקרן, טופל עלילת שווא על תושבי קרית ארבע", אמר עליו השבוע צבי קצובר ● שלא ברצונו, נצבע השבוע אלוף פיקוד המרכז באדום ● דעותיו הפוליטיות של הקצין המופנם והמאופק לא ידועות אפילו בקיבוץ עין־גב, שם הוא חי ● עמרם מצנע, בן 42, קר רוח, את הפקודות שלו הוא „מוריד" בשפה חד משמעית ● חייל בלי נעלי בית כל החיים בחאקי

■ מה העניינים?
▲ בונים בניינים.

5 אתרי בניה חדשים של שיכון עובדים:

חדש! כפר סבא
ברח' הרצל - האזור הטוב ביותר בעיר, 2 בנינים מדורגים בני 4 ו-5 קומות בגימור מעולה.
לבחירתכם: דירות 4 חדרים 118 מ"ר, דירות 4½ חדרים 126 מ"ר + 17 מ"ר מרפסת ודירות גנות 5 חדרים 138 מ"ר + 42 מ"ר ו-18 מ"ר מרפסת.
לפרטים נוספים ולמכירה: שיכון עובדים, לה גרדיה 58, יד אליהו טל. 03-390721. פרוייקט משותף עם: דוד שטרן הנדסה ובנין בע"מ

חדש! פתח תקוה גני חן
בקרן הרחובות פינס כץ פרוייקט בן 6 בנינים. בחרו את הדירה המתאימה לכם: דירות 3½ חדרים 88 מ"ר (מתאים לזכאים), דירות 4 חדרים 105 מ"ר ודירות 5 חדרים 119 מ"ר. בשכונה עצמה אין כבישים. משטחים ירוקים מבדילים בין בנין לבנין. הדירות והבנינים בגימור מעולה.
לפרטים נוספים ולמכירה: שיכון עובדים, לה גרדיה 58, יד אליהו טל. 03-390721. פרוייקט משותף עם: סולל בונה בע"מ

חדש! באר שבע מגדלי עופר
ועכשיו, מגדל נוסף בשד' יעלים המקום הטוב של באר שבע, דירות 4 חדרים 120-118 מ"ר ודירות 5 חדרים 140-138 מ"ר. הדירות משקיפות על הפארק של שכונה ה' ומצטיינות בסטנדרט בניה גבוה. באזור כל השרותים הקהילתיים.
לפרטים נוספים ולמכירה: שיכון עובדים, מרכז הנגב טל. 057-72540 פרוייקט משותף עם: סולל בונה בע"מ

חדש! אשדוד
ברח' רוגוזין - פינת שד' משה דיין במקום היפה באשדוד, הולך ונבנה בנין בן 7 קומות עם דירות בנות 4 חדרים 114 מ"ר. סטנדרט בניה גבוה.
באזור כל השרותים הקהילתיים.
לפרטים נוספים ולמכירה: שיכון עובדים, רוגוזין 25, טל. 055-57732-3. פרוייקט משותף עם: יובל גד בע"מ

חדש! נהריה
ברח' הרצל האזור הטוב של נהריה, דירות 4 חדרים 94 מ"ר ו-102 מ"ר. חניה ומחסן צמודים לכל דירה. סטנדרט בניה גבוה.
באזור כל השרותים הקהילתיים.
לפרטים נוספים ולמכירה: שיכון עובדים, החלוץ 43 חיפה: טל. 04-660915. פרוייקט משותף עם: סולל בונה בע"מ

בנוסף, לבחירתכם דירות ובתים בכל רחבי הארץ:
★ במרכז: בת-ים, נוה עופר, נתניה, קרית שלום, רמלה, פתח-תקווה, חולון, ראשון לציון.
★ בדרום: אשקלון, ראשון לציון, אשדוד, נס ציונה.
★ בירושלים: גילה, פסגת זאב.
★ בנגב: באר-שבע, ערד, קרית גת.
★ בצפון: פרדס חנה, חיפה, נהריה, נצרת, טבריה.

יש לך כתובת.
שיכון עובדים

מצנע, בלי חשבון

(המשך מעמוד קודם)

את כל שרשרת התפקידים המתחייבת: מ"פ, מג"ד, מפקד בית ספר לשריון, מפקד קורס קציני שריון, מח"ט מילואים, מח"ט סדיר, מפקד אוגדה סדירה.

במלחמת יום הכיפורים לחם בדרום, בגיזרה המרכזית של התעלה. באחד הלילות, נפתחה על החניון הגדודי שלו אש טנקים איומה. מצנע, בתוך האש ההיסטרית, אומרים, שמר על קור הרוח המפורסם שלו, ביצע את הנדרש ויצא מן העניין.

בסופה של המלחמה, בעבור חלקו בקרב, זכה בצל"ש הרמטכ"ל.

כשעלה לצפון, קיבל אוגדה. מהאוגדה הזו יצאו שמות כמו אמיר דרורי, אורי אור, אביגדור קהלני, אורי שגיא, מתן וילנאי יורק'ה פלד. מצנע, אומרים אנשי צבא, הוא משלושת הבולטים בגלריה הזו.

ישנה תופעה בצבא, כמו במקומות אחרים, אומר אחד המג"ד־ים ששרתו לארך זמן תחת פיקודו של מצנע, שמפקדים בכירים, בימים של שיגרה, נוהגים לתת פקודות המשתמעות ליותר מפן אחד. משהו כמו פן וחצי. זה נוח למפקד כי זה משאיר לו אליבי מסוים במקרה של הסתבכות, זה נוח למקבל הפקודה מכיוון שזה משאיר לו חופש פעולה מסוים. מצנע היה נקי מהתופעה. את הפקודות שלו הוא נהג ל„הוריד" בשפה חד משמעית. לא להשאיר מרווח של פרשנות למה התכוון בדבריו. יחד עם זאת, אומר אותו מג"ד, בתחומים שהיה פחות בקי בהם, היה נוכן לשמוע מה שיש לאחרים לומר, לשמור על שקט נפשי גם בדיונים ארוכים, הנמרחים על שעות השינה המעטות, להקשיב, לשמוע עוד דעה.

■■■

הניסיון לגלות את מצנע בנעלי בית מעלה מעט מאוד. חברים קרובים מתקשים לצייר דיוקן שמעבר למדים. על מה הוא „משוגע"? אולי מכבי תל־אביב. פעם היה צולל. היום גם זה לא. אין חיים מעבר לחאקי. מוסיקה, ספרות יפה, ידיעת הארץ? למי יש זמן הם אומרים. למד באוניברסיטה גיאוגרפיה לתואר ראשון, למד בבית הספר הגבוה למלחמה בארה"ב.

בקיבוץ אומרים עליו ציוני בלי מרכאות. הוא לא איש רעים להתרועע. הוא סגור, מופנם, מאופק. אבל כשצריך עזרה, אפשר לבוא אליו. לא משחק את ה'ביג מאבער', כשיכול, עוזר.

מרגיזה אותם ההתייחסות אליו כאל „שמאלני". אני בכלל לא יודע מה העמדות הפוליטיות שלו, אומר אחד החברים, אני יודע שהוא מאמין במה שהוא עושה, אומר את מה שהוא חושב ולא עוסק בחשבונאות: מה נכון וכדאי לומר היום.

החיילים שלו יאמרו, הוא לא טופח על השכם, לא אומר אהלן ומה נשמע, אבל הכישורים המקצועיים והאישיים שלו עשו אותו למפקד שחייליו יילכו אחריו באמונה מלאה.

בינתיים, שלא ברצונו, נצבע מצנע בצבע באורום, הופך לדמות מזוהה פוליטית. שלא ברצונו, שלא על פי כוונתו, ובוודאי שלא לטובת העניין. כהנא אומר „נפתח במיתקפה נגד מצנע הקיבוצניק השמאלני הזה". צבי קצובר אומר: „מצנע שקרן, טופל עלילת שווא על תושבי קרית ארבע". יובל נאמן אומר: „יש לי הרבה סיבות שלא להתייחס באמון לדבריו של מצנע".

יצחק רבין, דן שומרון, חברי כנסת מכל הקשת הפוליטית, מביעים תמיכה מלאה באיש. מגנים את ההתפרעות. רבין יוצא נגד הפיכת איש הצבא, עמרם מצנע, לאיש פוליטי.

אחד החברים: אם את שואלת אותי אם מצנע יגיע רחוק, אני אומר כך: נוצר מצב בלתי נסבל שבהקשר של מצנע ושל קצינים טובים כמותו, התשובה לשאלה לא תלויה בהם וביכולתם אלא בשאלה מי יהיה שר הביטחון אז. מי יעמוד בראש הממשלה.

מיליארד דולר עולים ארצה

„הזיקה הציונית" שבה והתעוררה אצל אלה שהעדיפו עד כה לשמור את כספם במרחק בטוח ● עכשיו – הם מזרימים את הדולרים לישראל ● הסיבות: בלימת האינפלציה, יציבות השקל והריבית הגבוהה יחסית המוצעת בארץ יצרו אפשרות לרווחים נאים ★ בין המשקיעים – בעלי הון שחור שהוברח לחו"ל, יצואנים המורשים להחזיק כספם בבנקים זרים, תושבי חוץ ★ גם בעלי פת"ם־בלטה מצאו דרכים להשתלב במערכת ★ השאלה: כמה זמן תימשך החגיגה?

מאת לאה אתגר

א. הוא בעל חנות נעליים בתל־אביב. לא כל כך אוהב לשלם מיסים. במשך שנים נהג להעלים כמחצית מהכנסותיו. נעליים שנמכרו בחנותו לא תמיד נרשמו בספרים, נעליים שנמכרו במחיר מופרז נרשמו כנעליים שנמכרו בזול. לא פעם נרשמו הוצאות שלא היו ולא נבראו. בקיצור, רמאי קטן. יש אצלנו רבים כאלה, כמעט בכל הענפים. מסתדרים.

את הכסף השחור שצבר, המיר סוחר הנעליים בדולרים. לא בעיה במדינת ישראל. הוא הצליח לחסוך בדרך זו כשלושים אלף דולרים „ירוקים" מדי שנה. לפני כשנתיים כבר היו לו בבית כמאה אלף דולרים, מתחת לבלטות. סכום נכבד לכל הדעות, סיבה טובה לנדודי־שינה. האיש שלנו חשש משלטונות המס, פחד מגנבים. חברים סיפרו לו שכדאי לו להוציא את הכסף לחוצלארץ. גם תקבל ריבית וגם תשב בשקט, עודדו אותו. הוא בחר בשוויץ. סיפרו לו שיש כאלה שמתמחים בהעברות לחו"ל. במזרח־ירושלים. הוא העביר את הירוקים שלו לידיים בלתי מזוהות, קיבל כתובת של איזו חברה בפרברי העיר ציריך. טס לשם. בנמל־התעופה לקח מונית, נסע לכתובת שנתנו לו, עבר כמה דקות של פחד („כמה הרבה ערבים ישבו במשרדים...") והלך לישון במלון זול בעיר כשבארנקו צ'ק על הסכום שהעביר, פחות עמלה של אחוז וחצי.

למחרת נכנס לבנק. חברים אמרו לו שיילך לסניף הכי גדול בעיר, יבקש את פקיד ההשקעות והלה כבר יבין. אחרי חצי שעה הוא יצא משם עם חשבון דולרי ממוספר, הבטחה לריבית שנתית של כשלושה וחצי אחוזים, פטורה ממיסים. סודיות מובטחת. הובטח לו שלא ישלחו לו כל הודעות בדואר ישראל.

וריאציות שונות

זהו סיפור קטן על עבריין קטן. מתאים להמון סיפורים ישראליים אחרים, בווריאציות שונות: אחר העביר את כספו ללוס־אנג'לס דרך משרד בבני־ברק, אחר פתח חשבון בניו־יורק, שלישי הפקיד את כספו בפרנקפורט אצל חברה שהבטיחה השקעות טובות. רביעי, בעל חברה, מתוחכם יותר, העביר כסף מכיס לכיס: היה לו איזה סניף בניו־יורק, הסניף הישראלי שלו הורים כסף לסניף הניו יורקי.

כמספר הישראלים, מספר הסיפורים. כסף שחור ברח מהארץ. היו שאמרו את ההיקף הכולל של ההון השחור בעשרה מיליארד דולר, והיו שאמרו אותו בחמישה מיליארד. כמעט כל מספר תופס.

לא כל ההון השחור ברח לחו"ל. יש גם פת"ם־בלטות. הישראלי החזיק בביתו, מתחת למרצפות, בארון, בכספת, במקפיא, איזו „חבילה" של דולרים.

למה דולרים?

משום שהיתה אינפלציה, היו פיחותים. ערך המטבע הישראלי ירד בהתמדה.

היום השתנה המצב. האינפלציה נבלמה, השקל שומר על יציבות, אין צופים פיחות בעתיד הקרוב („אם היה פיחות בחודש ינואר, הרי שלפחות עד אוקטובר לא יהיה פיחות נוסף"), הדולר נחלש ולא נחשב עוד למטבע מפתח והריבית במשק הישראלי טיפסה עד לכדי 15 אחוז לשנה. בתנאים כאלה, אתה מפסיד על כל יום שבו אתה מחזיק דולרים מתחת לבלטות, או בחשבונות רחוקים נושאי ריבית נמוכה יחסית. הכספים החלו שבים למערכת החוקית. כמה? לא ידוע. וההערכות בחוגי הבנקאות מדברות על שיבה של כמיליארד דולר.

יצואנים ועולים

מי ומי בחוזרים?

יצואנים ישראלים. לא מעטים שהיה להם אישור להחזיק מטבע־חוץ בחו"ל לצורך עסקיהם מחזירים היום למערכת הבנקאית סכומים לא מבוטלים. עד לפני כמה חודשים נהגו רוב החברות הישראליות העוסקות ביבוא וייצוא לוודא שרוב כספם יופקד בבנקים מחוץ לישראל. בחודשים האחרונים הם מביאים את הכספים ארצה. לא בטוח שכספם יישאר כאן לאורך ימים, במקרה של זעזוע כלכלי או שינויים בשער הריבית יברח הכסף בחזרה לחו"ל.

ישראלים החיים בחו"ל, או עולים חדשים, מזרימים כספים להשקעה בארץ, כדולרים או בהשקעות שקליות. עולים חדשים, למשל, רשאים ל„שחק" במטבע־חוץ במשך עשרים שנה מיום עלייתם ארצה, בתנאי שמקורות כספם הם בחו"ל.

כאן נפתח גם פתח להחזרת הון שחור שהוברח בשעתו לחו"ל, או להחדרת דולרים של פת"ם בלטות אל תוך המערכת החוקית.

בן־דוד בחו"ל

כיצד עושים זאת?

ובכן, למי אין איזה קרוב בחוצלארץ. אורח זר או ישראלי שירד ויושב שם כבר שבע שנים (המשק הישראלי מתיר לתושב חוזר ששהה בחו"ל שבע שנים רצופות להחזיק מטבע־חוץ במשך עשר שנים מיום שובו ארצה). למי אין בחו"ל איזה דוד או בן־דוד שאפשר לסמוך עליו? החוק מאפשר לקרוב הזר להיכנס לכל סניף של בנק בחו"ל, לפתוח חשבון עם דוגמת חתימתו, לחתום על יפוי כוח לקרובו הישראלי ולהפקיד סכום כסף שיעשה דרכו לאיזה בנק ישראלי. כשהכסף יגיע ארצה הוא מופקד כחוק על שם אורח זר, מקורותיו הם בחו"ל ולא בודקים איך בדיוק. המשתמש האמיתי בו הוא בעל יפוי הכוח המקומי, ישראלי טהור. אם תרצו, הרי זה סוחר הנעליים מתחילת סיפורנו, שכמובן השיב ארצה את המאה אלף דולר שלו מציריך.

אפשרות אחרת: הקרוב הזר והיקר מגיע ארצה. נכנס לכל סניף בנק ישראלי תוך עשרה ימים מיום כניסתו למדינה ופותח שם חשבון דולרי. בחשבון הזה הוא מפקיד מזומנים במטבע־חוץ, מצהיר שהביא עימו את המזומנים מחו"ל – לאמיתו של דבר המזומנים האלה יכולים להיות מהפת"ם בלטות – וחותם על יפוי־כוח לטובת קרובו הישראלי. הרי לכם ישראלי שניכנס לעסקי מטבע־חוץ כחוק. רוצה, קונה שקלים; רוצה, חוזר לדולרים.

אסור לשכוח: יש להחתים את הקרוב הזר על צוואה, מי יהיה יורשו של החשבון במקרה שהוא נפטר. עלול להיות לא נעים. סיפר לי ישראלי שקרובו הישיש סייע לו בפתיחת חשבון מטבע־חוץ וחתם לו על יפוי־כוח. האיש נפטר בפלורידה. כששמע הישראלי על פטירתו, רץ לבנק ורוקן את החשבון הדולרי מחשש שמא יורשיו האמריקנים של הקרוב ממיאמי יטענו כי הכסף שייך להם.

למערכת ההשקעות השקליות שבים גם תושבי־חוץ החיים בארץ. אלה הם ברובם פנסיונרים ש„באו למות" בארץ הקודש ובערוב ימיהם הביאו עימם חבילת דולרים, אותה הם מתעקשים להכפיל. טיפוסים אלה הם הלקוחות הקבועים והעקשניים של כמה חברות השקעה פרטיות הפועלות בארץ. נוח להם יותר לעבוד עם איזה ברוקר פרטי מלעבוד עם בנק גדול. ראית פעם יהודי אמריקני עם כובע קש נכנס לחברת השקעות? אין לזלזל בו. יכול להיות ש„התפרן" הזה יושב על תיק של כחצי מיליון דולר. יום־יום הוא מנדנד לברוקר שלו איך להגדיל את הרווחים. הוא, אגב, היה הראשון שהחליט להמיר דולרים ולעבור לשקלים בריבית של 15 אחוז לשנה. אבל הוא גם יהיה הראשון שיברח בחזרה לדולרים. יש לו הרבה זמן. הוא בודק מדי יום את המערכת המוניטרית. זהו כמעט עיסוקו היחיד.

כמספר המפקידים, מספר הסיפורים. מה שברור הוא, שכמיליארד דולר עושים דרכם בחזרה לישראל. חלקם הופך להשקעות שקליות. חלקם נשאר בחשבונות דולריים. התופעה הזאת בולטת בשלושת הבנקים הגדולים. בנק־לאומי, בנק־הפועלים ובנק־דיסקונט. באחרון בולטת התופעה במיוחד. כסף זורם מארצות־הברית, בעיקר מניו־יורק, דרך סניף בנק־דיסקונט שבשדירה החמישית.

גם האזרח הקטן חוזר. הוא מחסל את פת"ם בלטות. פעם היה כל עובר אורח בלילינבלום מותקף על־ידי חלפנים שביקשו לרכוש ממנו דולרים, היום השוק כמעט מת. דולרים הם לא בדיוק מיצרך החודש. ניסית באחרונה למכור דולרים? מעקמים לך את האף כשאתה מצטט את מחיר הדולר השחור הנקוב בעיתון. „לך תמכור לעיתון".

יפאן הרחוקה

כמה זמן יתארחו אצלנו הדולרים?

החוזרים אומרים שכל הסיפור הזה יתויק מעמד שלושה או ארבעה חודשים. בינתיים תופחות והולכות יתרות מטבע החוץ של המדינה. אחר־כך שוד ושבר. הכספים הללו עלולים לברוח ביום אחר ולשוב וללבוש צורה דולרית.

למה צורה דולרית? הרי שאר המטבעות שווים יותר? ינים יפאניים, למשל, הם השקעה טובה הרבה יותר, אבל מה לעשות ולרוב הישראלים כמעט ואין קרובים ביפאן ובלילינבלום המטבע היפאני עדיין אינה מקובלת כל כך.

סבובים מסוכנים

מאת דב גנחובסקי

בעגה המיקצועית קוראים לזה „הון חם". אלה הם המיליארדים הנודדים מארץ לארץ, משוק לשוק, בחיפוש מתמיד אחרי תשואה גבוהה יותר.

בשנות ה־60, היו תנועות ההון הללו אימתה של המערכת המוניטרית הבינלאומית. מדינות אירופה וצפון־אמריקה השתמשו בשערי הריבית כאמצעי עיקרי במדיניות הכלכלית שלהן. אולם, כאשר ההון החם נע אחרי הריבית הגבוהה יותר, החלה תחרות בין המדינות על הכסף הזה, תחרות שהעלתה יותר ויותר את רמת הריבית בעולם המערבי והסתיימה לא פעם בשפל כלכלי.

המערכת הממוסדת התגייסה למאבק בתנועות אלו, במידה קטנה של הצלחה. הן נבלמו בסופו של דבר לא בגלל האמצעים הפורמליים שננקטו, אלא משום שכאשר המערב עבר ליציבות וממנה לשיגשוג, צומצמו הפערים בריבית.

בתחילת שנות ה־80, כאשר פאול וולקר, היו"ר היוצא של הבנק המרכזי האמריקני, העלה את הריבית בארה"ב לשיאים חדשים, חזר המשחק על עצמו: הריבית הממוצעת שם עברה את רמת 20 האחוזים. ההון החם נהר לארה"ב במאות מיליארדים, והתוצאה היתה שיפור במאזן התשלומים האמריקני, חיזוק הדולר, לחצים אינפלציוניים – תהליכים של „חוור חלילה" להם אנחנו עדים זה כשנתיים.

אבל הון חם אינו זורם משוק לשוק רק בגלל הרווחים, הריבית, שאפשר להשיג עליו. ישנם שיקולים נוספים, כמו מסורת (הסולטן של ברוניי, האדם העשיר ביותר בתבל, מחזיק מסורתית את המיליארדים שלו בלונדון), בטיחות וסודיות (שווייץ היא דוגמה טובה לכך). גם כאשר הריבית על הון זר בשווייץ היתה שלילית, כלומר המפקידים בה היו צריכים לשלם עבור התענוג, הכסף לא רק נשאר שם אלא אף גדל) והערכות לגבי העתיד.

צריך גם לזכור, כי יש סוגים שונים של „כסף חם". יש הבדל עצום בין התנהגותו של גזבר חברה רב־לאומית גדולה המעוניין להשקיע עודפי מזומנים שבקופתו עד שמועצת המנהלים שלו תאשר תוכניות השקעה מסויימות, בין התנהגותם של מנהלי הכספים של המאפיות ושאר אירגוני העולם התחתון וכודדים בו, בין התנהגותם של בנקאים מסחריים המשקיעים לטווח קצר, לבין התנהגותם של בנקאים מרכזיים וחשבים כלליים במשרדי אוצר המגלגלים מיליארדים רבים ותמיד ברשותם „פירורים" שיש להשקיעם לטווחים קצרים מאוד. ארם מצוי אינו לווה כסף „אוברנייט", כלומר ל־24 שעות. מה ייצא לו מזה? אבל לגבי מנהלי הכסף־החם, שבוע עשוי להיות זמן ארוך.

מה שקרוי „מדינות מתפתחות" אינן נוטלות בדרך כלל חלק במשחק. אפילו אם אפשר להרוויח בהן כמה אחוזי ריבית, ההערכה הכללית היא שהסיכונים בהחזקת הון אצלן הם מרובים מדי. מי יערוב לנו שהשווקים הללו ישארו פתוחים? מי יבטיח אותנו בפני פיחות־פתע? מי יודיע לנו מתי תהיה המהפכה הקרובה או המהפך הקרוב? במלים אחרות: כאשר „מדינה מתפתחת" הופכת להיות המען ל„הון חם" – לגביה „ההון החם" הוא עוד יותר לוהט מאשר עבור מדינה תעשייתית מפותחת.

גם יותר מדי דולרים זה לא טוב

מאת גד ליאור

אנשי־עסקים ישראלים המגלגלים כספים ברחבי תבל „גילו את ישראל"? זה חמישה חודשים הם מזרימים לכאן מאות מיליוני דולרים. רוב המזרימים הם יצואנים שיש להם אישור מיוחד להחזיק את כספי תמורות־היצוא שלהם גם בבנקים בחו"ל.

ויש להם סיבה טובה לעשות זאת: האינפלציה בישראל נבלמה, פיחותים כמעט ואין ובו זמנית ניתן לקבל כאן ריבית גבוהה יחסית בעיקר על פיקדונות גבוהים.

הדולרים, המארקים והשטרלינגים שבים הביתה, מומרים בשקלים, מושקעים לטווחים קצרים – כמה שבועות או לכל היותר חודש־חודשיים – ומתרבים בעזרת ריבית שאף מחציתה לא היו זוכים לקבל בחו"ל. בישראל ניתן לקבל ריבית בשיעור שנתי של 21 אחוז; בארצות המערב – בין 7 ל־8.5 אחוזים לשנה.

■■

הכספים המופקדים כאן מצטרפים ליתרות מטבע־החוץ של ישראל, התופחות והולכות. אבל לא רק הם, יש גם מקורות אחרים. כאשר קיימת ציפייה לפיחות, צובר הציבור את רוב ממונו במטבע זר, גם תוך הסתייעות בשוק־השחור. ברגע שהפיחות בוצע ואין רואים אחר באופק, „תיק ההשקעות" של האזרח הישראלי, מהחשמלאי וסוכן הביטוח ועד ליצואן הגדול, מחליף כיוון: מתפטרים מהמט"ח ועוברים לשקלים.

אולם, מה שהתרחש בישראל בתחום זה בחודשים האחרונים, חרג בהרבה ממימדיה הרגילים של התופעה. בבנק־ישראל ובאוצר הרימו גבה.

מצד אחד, יש נחת: „הנה הציבור חוזר להאמין בשקל. הוא הפך למטבע יציב שלא חוששים להחזיקו", אומר סגן שר האוצר, עדי אמוראי, האחראי הבכיר באוצר על שוק ההון.

ומצד שני, הדאגה: „הרבה מן הכסף הנכנס הוא 'כסף חם'. הוא מגיע לכמה ימים או שבועות ועלול לברוח תוך יום־יומיים אם לפתע חושש הציבור מבחירות, מלחמה או מצעדים כלכליים". דברי מנהל מחלקת המחקר בבנק־ישראל, מרדכי פרנקל.

מה בעצם התרחש מאז חודש ינואר (שבו פוחת השקל ב־10 אחוזים) ועד לסוף חודש מאי?

הנתונים מבנק־ישראל ברורים: בחמשת החודשים האחרונים המיר הסקטור הפרטי לשקלים סכום הגבוה ב־850 מיליוני דולרים מן הסכום שהמיר משקלים לדולרים.

חלק גדול מהדולרים שיובאו ארצה הופקדו בחשבונות שקליים בבנקים. חלק אחר זורם לצריכה המקומית. בחודש פברואר הגיעו ההמרות לשיא: 279.5 מיליון דולרים הומרו לשקלים. גם באפריל עברו ההמרות את 200 מיליון הדולרים (200.4). בחודש האחרון, מאי, הומרו 187.1 מיליון דולרים לשקלים. לשם השוואה: בחודש דצמבר 1986, כאשר היתה ציפיה לפיחות הקו־ביזבא (שאכן התרחש בינואר) היתה ההמרה שלילית של דולרים: הציבור רכש בשקליו 168.1 מיליון דולרים יותר משהמיר דולרים לשקלים.

האם זה טוב לישראל?

ובכן, לא בדיוק. נכון שיתרות המט"ח עולות, אך יש גם סכנות.

את הסכנות מונה מרדכי פרנקל: „הסכנה האחת היא, שעלולה להתרחש התרחבות מוניטארית מופרזת במשק, היינו הצפה בכסף ויצירת לחצים אינפלציוניים מחודשים. והסכנה השניה, שהכסף החם איננו מרכיב יציב ביתרות המט"ח וצריך לקחת נתון זה בחשבון באופן מתמיד".

מה עושים?

מנהל מחלקת המחקר של בנק־ישראל: „עשינו כבר שני צעדים עיקריים: החלטנו על היטל בשיעור של שלושה אחוזים על האשראי מחו"ל. כך יקטנו פערי הריבית ויהיה כדאי פחות להביא דולרים ארצה לתקופה קצרה. כמו־כן נקטנו בשורה של אמצעים לספיגת כספים, כמו העלאת שיעורי הנזילות המותרת לבנקים ומכירה מוגברת של מק"מים (מילווה־קצר־מועד) ואיגרות־חוב לציבור".

■■■

ומה יהיה?

מרדכי פרנקל סבור שאנו בראשיתה של תקופה שבה יצומצם זרם הדולרים המיובאים ארצה: „רוב ההתאמות בתיקי ההשקעות כבר נעשו. היצואנים, בעיקר, כבר העבירו את הדולרים שלהם לארץ. נותר כנראה רק מיעוט שטרם ביצע את הצעדים האלה. פרט לכך הפחתנו, בהיטל שקבענו, את הכדאיות להעברת הדולרים ארצה".

עדי אמוראי: „העובדה שאצלנו ירדה באחרונה הריבית בכאחוז אחד ובארה"ב היא עלתה באותו זמן ב־0.75 אחוז תשפיע על התהליך, אך אני חושש שהוא ימשך עוד חודשים אחדים בכל עוז".

את הטיעון העיקרי, אולי, לא משמיעים בקול רם: ככל שמתרחקים מהפיחות האחרון, כן מתקרבים לפיחות הבא. ככל שהלחץ לביצוע פיחות יגבר, כן ישובו הדולרים וירדו מהארץ. „הכסף החם" של ימי קיץ אלה „יתקרר", כפי שמעריכים כלכלנים בירושלים, לקראת הסתיו, אולי לקראת מועד פדיון מניות הבנקים שבהסדר, בסוף חודש אוקטובר, אולי מעט לאחר־מכן.

לא רוצה לשמוע את קופמן

מאת אורלי אזולאי־כץ

במפלגת העבודה עדיין לא נואשו מן האפשרות להקדים את הבחירות. משיחות שניהלו עם רפאל איתן (רפול) ואנשי „צומת" בתחיה, התרשמו אישים במפלגה, כי הרמטכ"ל לשעבר מאוכזב מדרך טיפולם של שרי הליכוד בנושא ההתנחלויות, והוא עשוי להצביע בעד הקדמת הבחירות.

בתחיה מכחישים אומנם את האפשרות הזו, אבל במערך ממשיכים לערוך את החישובים. על הכוונות נמצא גם אהרון אבו־חצירא, אשר

פרס איבד את סבלנותו, מתרשמים בעבודה. השבוע נשמע גוער בחבריו: „תפסיקו לקטר ותתחילו להסביר. למה אני צריך לשמוע רק את קופמן ברדיו, אתם כבר לא יודעים לדבר?"

באחרונה נפגש גם עם שמעון פרס ובחן הצעות שהוגשו לו. לפרס ואבו־חצירא זוג ידידים משותפים: ליליאן וסטיב שלום. השניים, אשר מימנו בעבר מפלגות בישראל, עושים עכשיו מאמצים רבים כדי לגשר בין אבו־חצירא למערך.

בישיבת „שרינו" השבוע, שם נמסר לשרי העבודה המידע על שיקוליו של רפול, הוחלט, כי עד אשר יתברר באופן סופי מניין המנדטים לכאן או לכאן, יש לעשות פעולות הסברה בנושא השלום.

פרס איבד את סבלנותו בימים האחרונים, התרשמו חברים מרכזיים במפלגת העבודה. „אני מרגיש שעניין השלום לא בוער בעצמותיהם של חברים כמו שהוא בוער בעצמותי", האשים פרס השבוע, בפורום סגור: „במקום להפגין פסימיות, במקום לקטר ולהעביר ביקורת – שיקומו ויירתמו להסברה. אני עצמי מנהל מסע צלב בעניין הזה. אמרתי כבר לחברים: במקום שיחכו שמישהו אחר יעשה את העבודה למענם, שיקומו וילכו מדלת לדלת".

פרס נשמע גם גוער בחבריו: „למה אני צריך תמיד לפתוח את הרדיו בבוקר ולשמוע את קופמן. מה זה, אתם כבר לא יודעים לדבר?".

השבוע נזכר שר החוץ, כי בכל פעם שדיבר על מהלך צפוי, מצא הסכנות במפלגתו. אבל כמה בכירים במפלגה, ביניהם שלושה שרים, מתחו השבוע ביקורת חריפה על מהלכיו. האשימו אותו, שבעניין המגעים לשלום שיחק פוקר כשקלפיו צמודים לחזה, בלא להראותם לאיש. הוא ורבין, אמרו, מאז ההתקרבות ביניהם, מנהלים את כל המהלכים הפוליטיים מבלי להתייעץ, ובאים לבקש גיבוי רק כאשר הם נתקלים בקיר. ■

רק בחתונה אחת

השטיח האדום הופך בנגב, בזמן האחרון, שימושי יותר ויותר. פעם קופץ לשם לביקור שר מהליכוד ופעם שר מהמערך. בשבטי הבדואים בנגב – הציבור המחוזר ביותר בישראל בשבועות האחרונים – עושים כבוד לכולם, בלי קשר לציבעם הפוליטי.

אבל, בחיזורים פוליטיים, יודעים גם הבדואים, מוצא עצמו המחוזר, לא פעם, נפגע.

זה בדיוק מה שקרה השבוע לשייח איברהים אל־עמור, בן ה־41, ראש שבט אל־עמור מכפר כסטייה. השייח ידוע יותר בכינוי „הבדואי של וייצמן". השניים הכירו לפני הבחירות האחרונות ואל־עמור חרש את הנגב למען תנועת „יחד" של עזר וייצמן. כאשר התמזגה תנועתו של וייצמן עם מפלגת העבודה, נבחר אל־עמור לחבר מרכז העבודה.

לפני ימים אחדים פנה אל השייח חברו הטוב, עורך־דין תל־אביבי, והציע לו להפגש עם השר ארנס. השייח, שהלך ברצון למצודת זאב, שם שוחח עם ארנס על בעיות הבדואים, הופתע לגלות למחרת בעיתונים כי צורף לתנועת החרות.

„הציעו לי, אומנם, להצטרף לתנועת החרות, אבל בוודאי שלא הסכמתי", הוא אומר: „מפלגת העבודה היא ביתי כבר שנים ארוכות. יש לי כבוד רב לשר ארנס, אבל שאני אצטרף לחרות? – שטויות".

אל־עמור סיפר בהתרגשות רבה על המחיר שהוצע לו בחרות: מקום מכובד ברשימה לכנסת וחברות במועצה העליונה של הבדואים. הוא דחה, לדבריו, את ההצעות, אבל אחרי הפירסום כבר התייחסו אליו במפלגת העבודה כמי שחצה את הקווים. „אי אפשר לרקוד בשתי חתונות" אמרו לו שם, ואל־עמור נפגע עד עמקי נשמתו.

„אם הייתי יודע מי אמר את הדברים הייתי מגיש נגדו תביעת דיבה" הוא אומר: „כואב לי שהליכוד מפיץ עלי סיפורים לא נכונים, ובמפלגת העבודה לא בודקים וכבר יוצאים בהתקפה".

שייח איברהים אל־עמור: לא רוצה קווים (תצלום: שאול גולן)

לראשונה בחייו, אומר שייח אל־עמור, הוא נחשף לצד המכוער של הפוליטיקה. „הפוליטיקאים מנסים ליצור אצלנו, הבדואים, שני מחנות: מחנה של הצעירים ומחנה של הזקנים. בכל הפגישות האחרונות עם פוליטיקאים הם לא הזמינו את המכובדים והזקנים, וניסו רק לקנות את הצעירים. אני נשאר נאמן למפלגת העבודה ואעשה כל מאמץ כדי להפסיק את הדברים האלה". ■

שמר על כל גרוש

מאת אהד שרב

פעם עלו ניקסון וברז'נייב לשמיים ושוחחו עם אלוהים. „מתי יחדל הד"ר בורג להיות שר?", שאל ברז'נייב. „הממ..." השיב אלוהים, „זה כבר לא יקרה בקדנציה שלי". „ומתי יחדל פנחס אילון להיות ראש עיריית חולון?", שאל ניקסון. „אוהההה...", השיב אלוהים, „זה כבר לא יקרה אפילו בקדנציה של בורג".

הוא לא הרביץ, לא אמר מילה רעה על איש, ולא בנה פסל מסתובב בחצי מליון דולר. אנטי כותרת. פנחס אילון, ראש עיריית חולון, פורש אחרי 34 שנים, בלי גרעון בקופה

סיפורו של פנחס אילון נועד לתסכל עיתונאים. מה כבר אפשר לכתוב עליו? שקיבל את חולון כשהיא נקודה שכונתית בת 13,200 תושבים והפך אותה – משומשת, אבל במצב טוב – כשהיא העיר הרביעית בגודלה בארץ, עם 165,000 תושבים? שתמיד שלט בעיר ללא צורך בקואליציה? ששמר על יחסים טובים עם כל שרי האוצר וכל שרי הפנים?

במקום להפוך לחבר־כנסת, כמקובל, נשאר אילון ראש עיר מ־1953 ועד היום. עכשיו הוא פורש לביתו הצנוע, בן 80 המטרים המרובעים.

הוא לא מעל, לא הרביץ, לא הסכים לומר מילה רעה על איש, ולא בנה פסל מסתובב בחצי מליון דולר. שיעמום מוחלט.

דבר מסתורי אחד ביקשנו ללמוד ממנו בכל־זאת: כיצד הצליח לשמור את חולון במאזן התקציבי הטוב ביותר בארץ? וכה ענה האיש האגדי: „החזקתי הכל ביד שלי. כל יום ביקשתי דו"ח על מצב הקופה. שמרתי על כל גרוש".

מי אמר שניהול זה דבר מסובך?

פנחס אילון ורעייתו: החזקתי הכל ביד שלי (תצלום: שחר מלמד)

אנשי שלומנו

מאת חיים שיבי

שבוע האלימות בדהיישה פגע קשות בפעילותה של שדולת ישובי יהודה ושומרון בכנסת. כשהכדורים שורקים, מסתבר, קופאים התקציבים. השדולה, אשר בסתם ימים של חול עוסקת בניסיון להעביר בכנסת את חוק החנינה לאסירי המחתרת, בלחץ פוליטי ובעיקר בהשגת

כשהכדורים שורקים – התקציבים קופאים. בשבוע הפורענות בדהיישה, עסקו 43 חברי שדולת יש"ע בכנסת בשיפוצי תדמית. חנינת המחתרת ועיבוי היישובים יחכו לשבוע הבא

תקציבים – נאלצה השבוע לעסוק בשיפוץ תדמית.

43 חברי כנסת מהליכוד, התחיה, המפד"ל ומורשה מהווים את העורף הפרלמנטרי של המתנחלים מעבר לקו הירוק.

השדולה פועלת בשיטות שונות. שיטת מפא"י הישנה, למשל, טובה בעיקר לנושאים תקציביים. נציגה הנאמן של השיטה הוא ח"כ יגאל כהן, יו"ר השדולה, ועל־פי עדותו, „המפא"יניק האחרון שנותר בליכוד".

ח"כ כהן: „אתן לך דוגמא. אני יושב בוועדת הכספים. השבוע ביקשתי לעכב העברה תקציבית למגן־דוד־אדום עד שיתברר מדוע האירגון לא מוכן לשלוח אמבולנס מכפר־סבא לאלפי־מנשה. שיבואו ויסבירו לי".

שיטה אחרת היא שיטת המיפגן ההצהרתי. את השיטה הזאת מייצג יפה ח"כ דב שילנסקי (ליכוד). מעמדו כיו"ר ועדת הפנים של הכנסת איפשר לו השבוע „למשוך את האש" מעוללות דהיישה לעבר הר הבית, שעליו גילה תשתית לבניית מסגד ענק חדש. בוועדה שלו העלה השבוע גם הצעת החלטה להעתיק את דגם המשמר האזרחי המוכר ממרכז הארץ לשטחים.

שילנסקי יודע שבוועדת הפנים יושבים גם חברי־הכנסת עבד אל־וותאב דראושה, תופיק זיאד, מוחמד מיעארי ומוחמד וותד, אבל הוא בטוח שיצליח לגבש רוב להצעתו: „הם קוראים לי 'הפאשיסט החביב', שבסוף הכל מסתדר איך שהוא רוצה", הוא אומר.

שיטה שלישית היא שיטת הח"כ התורן. בתפקיד זה יכול לשמש כל אחד מחברי השדולה. מסביר עתניאל שנלר, מראשי המתיישבים: „אם, למשל, אני מגלה בחוברת של צה"ל ניסוח פוליטי בנושא השטחים, אני מנסח את השאילתא ומגלגל אותה לשדולה.

– האם יש לח"כי השדולה תחומי התמחות משלהם?

שנלר: „השיטה היא פונקציונלית. אם צריך לחץ להקמת ישובים, פועלים דרך התחיה, כי בידם המפתח להקדמת הבחירות. אם מדובר בהשגת תקציבים, פועלים דרך חברינו הליברלים המקורבים לשר האוצר, ודרך אנשים שלנו בוועדת הכספים".

שנלר מונה שלושה יעדים לשדולה: הראשון – צרכיהם השוטפים של היישובים; השני – השגת יעדים מדיניים, כלומר, הפעלת לחץ לבלימת תכניות שיביאו, לדעת אנשי השדולה, לנסיגה חלקית או מלאה מהשטחים; השלישי – גיבוש חזית פרלמנטרית רחבה ככל האפשר להתיישבות בשטחים.

– מה עושה שבוע של ירי בדהיישה לשדולה שלך?

שנלר: „גורם נזק אדיר. בשבוע בו אני מנסה למכור דירות ביריד 'אדם ומעונו', מה שקרה בדהיישה מרתיע קונים, יוצר לנו תדמית שלילית, וגורם תחושה לא נכונה כאילו יש בעיית ביטחון קשה בשטחים".

שיטה נוספת היא שיטת ההסברה הפרלמנטרית. נציגיה הם הח"כים מיכאל איתן ומרים תעסה־גלזר מהליכוד וח"כ גאולה כהן מהתחיה. מנהל בית־הספר, שהזמין מרצים לשיחה על עתיד ארץ־ישראל ולא טרח „לאזן" מרצה מהשמאל במרצה מן הימין, עלול למצוא את שמו בהצעה דחופה לסדר או בשאילתא של ח"כ תעסה־גלזר. ■

רפול, השבוע בכינוס התחיה: מאוכזב מהטיפול בהתנחלויות (תצלום: שלום בר־טל)

טוב ציפור אחת ביד

מאת בינה ברזל

ראשי התחיה בדקו השבוע אפשרות להקמת ממשלה צרה בראשות הליכוד. בשיחות לא רשמיות דובר אפילו על הרכבה. בין היתר, הוזכרו שני אישים מן המערך אשר עשויים להצטרף לקואליציה כזו.

הליכוד דחה את ההצעה. שם, אומרים, ייזמו הקמת ממשלה צרה רק אם פרס יממש את האיומים במערך לפרוש מן הממשלה. בליכוד, אגב, נערכים לקדם אפשרות כזו.

„כמה זמן יוכל פרס להחזיק מעמד אצלו במפלגה?" אומר גורם בכיר בליכוד. באיתותיו לעזיבת הממשלה, לדבריו, גורם פרס למצב שבו, מצד אחד, הליכוד שבוי בידי שותפיו הלוחצים אותו בתביעות, בעוד שמצד שני – הוא, פרס, 'תקוע' בממשלה. „או שיסיר את איומו לפרוש כל רגע או שיעזוב", אומר הגורם הבכיר, „וברגע שפרס יעזוב תקום ממשלה צרה".

בינתיים כבר הבטיח הליכוד לתחיה לפתוח ב„תנופת התנחלות" ביהודה ושומרון, בתמורה לאי־תמיכתה בפיזור הכנסת. מדובר ב־27 התנחלויות, שעליהן הוחלט בממשלות קודמות.

שתי מפלגות בשילטון מסוכנות לארץ־ישראל יותר ממפלגה אחת, אומרים בתחיה. השבוע בדקו שם אפשרות להקים ממשלה צרה בראשות הליכוד. הליכוד, בינתיים, מסרב

עם־זאת, נראה, שגם אם יוקמו רק שתי התנחלויות בחודש הקרוב, התחיה תסתפק בכך.

אומר אותו גורם בליכוד: „אם לא נקים ישובים – פרס יהנה משני עולמות: גם לא יוקמו ישובים וגם יהיה לו רוב בבחירות. הכיוון שלנו יהיה הקמת ישובים".

התחיה יכולה אומנם להביא לפיזור הכנסת, אבל הצמרת המובילה שלה חוששת לפגוע במחנה הלאומי באמצעות חיזוקו של פרס. גאולה כהן הזהירה את חבריה שפרס ינצל את האפשרות לפיזור הכנסת כאמצעי סחיטה נגד שמיר כדי לאלצו להסכים לפשרה כלשהי בענין הוועידה הבינלאומית.

יותר מכל חוששים בהתחיה משיתוף פעולה של שני הגושים הגדולים. „החשש לגורלה של ארץ־ישראל רק גובר במצב של מדיניות דו־מפלגתית", אומר אלייקים העצני; „מפלגה אחת בשילטון, ולא חשוב איזו, לא מסוגלת לבצע דבר שיפגע בארץ־ישראל". ■

„יצאו לטיול כיף"

היוזמה היתה של אש"ף: נציגי אירגונים ישראליים, שהשתתפו בקיץ שעבר בוועידה שאירגן האו"ם, סיפרו בשובם, כי קיבלו הצעות לקיום קשרים עם אנשי אש"ף, בתנאי שירכזו משלחת, שתורכב מאנשי שמאל יוצאי עדות המזרח בלבד.

מן היוזמה הזו נולדו שתי משלחות והרבה מלחמות יהודים. המשלחת הראשונה יצאה לרומניה לפני כחצי שנה. המשלחת השניה יצאה השבוע לבודאפשט.

שתי תנועות מתיימרות לייצג את אנשי השמאל שבקרב בני עדות המזרח בארץ: „המזרח אל השלום", קבוצה בראשות מספר אינטלקטואלים ירושלמים, ו„החזית המזרחית", גוף דומה, הפועל בעיקר בשכונות תל־אביב.

המשלחת שיצאה השבוע לבודאפשט לא הורכבה על־ידי אף אחת מן התנועות הללו. בראשה עומד דווקא איש רק"ח, ח"כ צ'רלי ביטון, ושובל של סיכסוכים והאשמות משתרך מאחוריה.

נציג „המזרח אל השלום", מגי ברוילי, פירסם, למשל, הודעה, שבה הוא מאשים את רק"ח בהשתלטות על המשלחת. „במשלחת הקודמת, לרומניה, היא גרמה לכך שבכירי אש"ף לא נפגשו עם הישראלים", כותב ברוילי; „רק"ח מתייחסת למזרחיים כמו לכבשים שאפשר להוביל אותם לכל מקום. המילה 'רק"ח' מפחידה את השכונות יותר מאשר המילה 'אש"ף'. הם הלכו לשכונות והבטיחו לאנשים טיול כיף לחו"ל. יש אנשים במשלחת שאינם יודעים לאן הם נוסעים".

נראה, עם־זאת, שקיימת גם סיבה נוספת לאי־השתתפותם של נציגי התנועות במשלחת לבודאפשט: החוק האוסר על מגעים עם אש"ף. אנשי תנועות המזרח מוכנים, לדבריהם, לעבור על החוק הזה, אבל רק למען „תכלית חשובה", לא למען אקט הפגנתי בלבד.

עכשיו יש להמתין לנסיון נוסף של השמאל המזרחי ליצור קשרים עם ערפאת. אולי במשלחת הבאה, השלישית. ■

סודי ביותר

מאת רוני שקד

„אם המגעים המדיניים בינינו יודלפו, חידוש היחסים הדיפלומטיים ימות", חזר נשיא טוגו בחודשים האחרונים, בכל אחת מ־12 הפגישות שקיים עם נציגי ישראל בבירתו, לומה, ובפריז.

ואכן, הפעם נוהלו המגעים תחת מעטה סודיות כבד. לסוד היו שותפים ראש הממשלה, ממלא־מקומו ועוד שישה פקידים בכירים ממשרד החוץ וממשרד רוה"מ; לא נכתבו מכתבים ומברקים, ושיחות הטלפון עם הפקידים שנשלחו לטוגו נוהלו בקודים. בארץ נדון העניין רק בשיחות פנים אל פנים.

„אם המגעים היו מודלפים היינו יודעים את מי לחקור", אמרו אתמול במשרד החוץ.

המדינות האפריקאניות לא מחדשות את יחסיהן הדיפלומטיים עם ישראל מיוזמתן. רובן נתונות ללחצים מצד מדינות ערב. גם בכלכלתה של טוגו, אגב, מושקעים כספים רבים של מדינות המפרץ הפרסי.

התפנית ביחסן של מדינות אפריקה לישראל, אחרי ניתוק היחסים בעקבות מלחמת יום־הכיפורים, חלה בתחילת שנות ה־80, לאחר מינויו של דוד קימחי למנכ"ל משרד החוץ.

קימחי ניצל כל סדק וכל פירצה. נעשו נסיונות להגיע לשליטי הארצות הללו באמצעות שגרירים לשעבר או אנשי עסקים יהודים.

איש משרד החוץ שנישלח לטוגו, רחמים תימור, שהיה מיודד עם הנשיא איידמה, הביא לפתיחת משרד אינטרסים ישראלי בלומה הבירה. בקיץ 1985 ניפגש רפי אודרי עם ידידו המרוקני, מוריס עשור. עשור ניהל עסקים ענפים בטוגו, ונחשב לאחד מידידיו של הנשיא. לאחר שזומן לפגישה עם שמעון פרס בארץ, חזר עשור לטוגו והסדיר לרפי אודרי פגישה עם הנשיא.

אודרי נסע לטוגו ונפגש עם הנשיא, אבל הדלפת דבר נסיעתו הביאה לדחיית ההחלטה לחידוש היחסים. במשרד החוץ טוענים, תוך לגלוג על נסיונות של פוליטיקאים לבצע עבודה דיפלומטית מקצועית, כי „אודרי חזר, התראיין בטלוויזיה, וכמה שעות לאחר־מכן הודיע נשיא טוגו על דחיית ההחלטה". אודרי, מצידו, תולה את ההדלפה, כמובן, בפקידי משרד החוץ.

גם חידוש היחסים, השבוע, לא פתר את המחלוקת. ■

מפקדת אש"ף מתנגדת לתוכניתו, במזרח ירושלים מגנים אותו, ובישראל יש כבר מי שמתכנן כיצד למנוע ממנו להתמודד בבחירות לראשות עיריית ירושלים. „אני פוליטיקאי רע", אומר חנא סניורה, „אינני מדבר טוב, אני מפחד, מהסס". אבל במשרדים הסמוכים לאל פאג'ר מכנים אותו השבוע –

סניורה קולק

מאת דונית ורדי ורוני שקד

יום שלישי, 20:30 בביתו של חנא סניורה בפרבר ירושלמי אמיד. מה שהתחיל כשיחה ביתית, „אני מצפה שהפתח ימשיך לשתוק", הפך לפני דקות אחדות לישיבה מכוונת. פניו הסמיקו לפתע, עיניו הצטמצמו.

– קרה משהו?

שתיקה. הטלפון שהיה קודם, הוא אומר, הגיע מהעיתון. מפקדת אש"ף בטוניס הודיעה על התנגדותה לרעיון.

– אתה מרגיש נבגד?

אין לי שאיפות פוליטיות. אני לא רוצה להיות נשיא פלשתין. צריך להבין שלאש"ף יש בעיות פנימיות כמו לכל גוף פוליטי בעולם. הם צריכים לרצות את כל הקבוצות.

– ועכשיו, ירושלים נגדך, טוניס נגדך, מה יהיה?

כאשר מוחמר הוריד את הקוראן, התעלמו ממנו. לאחר מכן התעקש ועלה לגדולה.

– אתה לא מפחד? חשבת על זאפר אל מצרי? (ראש עיריית שכם שנרצח)

אתם חושבים שהפלשתינאים הם רוצחים?

■■■

רפיקה ברלת. שני אנשים עוברים בשער, אחד גבוה, מבוגר למדי, השני נמוך, בעל מבנה גוף רחב. הם צוחקים. לאחר שהודיע כי יתמודד בבחירות לעיריית ירושלים, מכנים השבוע במשרדים הסמוכים לאל פאג'ר את חנא, סניורה קולק. השאלה למי יצביעו ערביי ירושלים לא מקבלת תשובה טריוויאלית. התשובה השכיחה היא: זו באמת שאלה. או: אם סניורה רץ, למה שאני לא ארוץ?

שני האנשים שהגיעו עכשיו הם אישים מרכזיים בגדה ובירושלים. מזוהים עם הפתח וקשורים באחד השופרות המתוחכמים של הארגון. מה בשמעו? הם שואלים, ועכשיו כולנו צוחקים. תפסיקו להגיד לו זאפר אל מצרי, אומר הנמוך ומגחך. כל היום זאפר אל מצרי. מישהו עוד יקנה את הרעיון כמו במקרה אל מצרי. הוא מוציא חפיסת קלפים, עומד במרכז החדר, חנא הסתבך.

– איך תדע מזה?

רק אם אשתכנע שטעיתי.

– אבל בשתפתח נגדך?

אם אשתכנע, אני אדם עם כבוד. הייתי רוקח, אחזור להיות רוקח.

– או תתחיל לנקות את המדפים בבית המרקחת, אומר לו הנמוך. עכשיו הוא מערבב את הקלפים. חנא משחק רמי ארבע פעמים בשבוע, הוא אומר. לא נכון, אומרת בתו של חנא, רק פעמיים.

– בשביל מה היית צריך את זה?

ללמד את הישראלים שבגדה חי עוד עם, לא רוח רפאים. לנסות לשבור את המעגל הקיים.

– והלקח?

כמה קשה לשבור את המעגל.

– תייעץ לבנך לנסות לשבור את המעגל בתורו?

קודם אנסה בעצמי.

– ניסית, לא כל כך הצלחת.

עוד לא ויתרתי.

– מה תעשה אם יתקבל החוק מדבר אודות ישראלית לחברי מועצה?

אם יתקבל החוק יהיה זה סימן שישראל לא מעוניינת בשלום.

– מה תעשה?

אורד מהעניין.

הנמוך גומר לערבב את הקלפים. הגבוה אומר שהחוק הזה יתקבל, סניורה אומר שלא. הנמוך לא מתערב. בהתערבות שנפתחת שם עתיד המפסיד לחומין את הנוכחים לארוחה ב'פילדלפיה'.

■■■

ירושלים המזרחית כוללת את העיר העתיקה, פרבריים אמידים, כפרים, ומחנה הפליטים שועפאת. ירושלים נתפשת אצל הפלשתינאים כחלק אינטגראלי מהגדה, למרות 'איחוד העיר' (שבוצע כזמנו, אגב, בניגוד לעמדת ראשי מש"כ). יותר מזה, הביטויים הפוליטיים של הכרה באים לידי ביטוי בעיתונות הפלשתינאית, וזו יושבת בירושלים, מנוהלת ונכתבת על ידי ירושלמים. היעדר הנהגה ממוסדת בגדה, מקנה חשיבות פוליטית אדירה לעורכי העיתונים, ברומה לראשי ערים ומועצות.

כיון שהעיתונות מבטאת ומשפיעה על דעת הקהל, ניתן להעריך את מישקלה כמבטאת זרמים שונים של נטייה לאש"ף.

אלקודס – העיתון הנפוץ ביותר, עבר בשנה האחרונה מפרו־האשמיות לפרו־אש"ף.

אל פאג'ר, אל שעאב, אל אוואדה – גוונים שונים של פרו־אש"ף.

באחרונה נפתח שבועון פרו־האשמי, אל נאהר, שאמור היה להפוך ליומון בפברואר. בינתיים הוא ממשיך להופיע פעם בשבוע, ולאו דווקא בשל בעיות כלכליות.

כל העיתונים במזרח ירושלים תקפו השבוע את סניורה בעוצמה מוצאת. החל מאל שעאב, שהסתפק בהערכה עניינית של הצעד המוביל להכרה בריבונות ישראלית, דרך אל נאהר, שתיאר את סניורה כמי שתקע סכין בערביותה של ירושלים, וכלה באל אוואדה, שתיאר את סניורה כאגואיסט ואופורטוניסט. מדוע עשה זאת בלי להתייעץ? שאל העיתון, מדוע מנע מהפלשתינאים את זכותם ללמוד את הנושא ולהופיע בקונצנזוס?

סניורה גם הותקף על ידי אנשי המלך חוסיין („הוא בריחה שיצרה התקשורת הישראלית", אנואר אל חטיב); על ידי אנשי דת, שהזכירו כי במועצת העיר המוסלמית של 67 היה נבחר נוצרי אחד (שייך מוחמד סעיד אל גמל), ועל ידי חוגי השמאל של אבו מוסא (ד"ר סופיאן אל חטיב: אם להנהגה הפלשתינאית אין חלק ברעיון הזה, היא צריכה להוקיעו.

■■■

חנא סניורה: לא ציפיתי לתגובה כל כך קשה מהקומוניסטים. ציפיתי לתגובה חריפה מאנשי אבו מוסא והחזית העממית.

– התייעצת עם הפתח?

לא, זהו צעד פרטי.

– שטוענים כלפיו כי נועד לצבירת כותרות ויחסי ציבור

אני אדם שרוצה להתרחק מהתקשורת. אני פוליטיקאי רע. אינני מדבר טוב, אני מפחד, שהם... אני מפחד מחשיפה של עצמי, אבל אני חושב של אנשים צריך להיות אומץ לדבר.

למרות הכחשותיו, גורמים ישראליים יודעים היו ריכו השבוע כי סניורה קיבל את ברכתם של גורמים בכירים באש"ף קודם שהודיע על כוונתו. גירסה כזו תואמת הערכה לפיה מגלים בכך אותם גורמים פתיחות לקידום תהליך השלום.

אחרים סבורים, שמדובר אולי ב„בלון ניסוי" ששיגרו גורמים מסויימים באש"ף לחלל האוויר, כדי לבדוק את הלכי הרוח בגדה ובישראל. עיתונאי הסביר פעם כי סוד כוחו טמון בתמיכת תושבי הגדה. יתכן, אם כן, שההסתייגות שהובעה השבוע בטוניס מצעדו של סניורה היא תוצאה של התנגדות הכוללת שגילתה לכך ירושלים המזרחית. אשר לראות בצעדו של סניורה גם תרגיל הסברתי ופסיכולוגי, שכוון כלפי החברה הישראלית והעולם בכלל.

פרופ' אמנון כהן, מזרחן: במועצה הלאומית הפלשתינאית (הפרלמנט של אש"ף) שהתקיימה לפני כחודשיים באלג'יר הגיעו כל פלגי אש"ף לשלום בית ולהסכם לשיתוף פעולה ביניהם. לכן קשה להגיע שאישים באש"ף היו מסכנים את שלום־הבית שהושג תמורת המהלך של סניורה.

■■■

הוא הטיל את הפצצה בהפתעה, בארוחת צהריים שערכה אגודת העיתונאים הפלשתינאים בנוה לאגודת העיתונאים הזרים. זו הפעם הראשונה, אמרו המארגנים, שהצלחנו לקבץ עשרות עיתונאים זרים לדיון ב־20 שנות הכיבוש. לפתע עברה רוח קשה באולם, אנשים כמו ד"ר סרי נוסייבה ניגשו אל חנא סניורה. עזוב, אמרו לו, זה לא הזמן, לא המקום. סניורה, שלא היה ברשימת הנואמים, זרק את הצהרתו מול המצלמות, מעל לקבב.

מאותו רגע, אומרים המארגנים, הפסיקו לדבר על הכיבוש והתחילו לדבר על חנא סניורה. הוא הפך לאיש המדובר בגדה, כותרות ראשיות, אולפני טלוויזיה, מנהיג לאומי.

■■■

הוא בן למשפחה ירושלמית נוצרית, שעיקר פירסומה בא לה ממפעלי הנקניק שהיא מנהלת. תום שגב, כותרת ראשית, העיר השבוע על „ישראלים אשר ב־19 שנות הלוקתה של העיר, התגעגעו אל בשר החזיר של סניורה, לא פחות משהתגעגעו אחרים אל הכותל המערבי".

חנא משתייך לענף הקתולי של המשפחה, הנודד מיד מתות מהענף היווני אורתודוכסי של מוחרי הבשר. הוא גדל בבקעה, שהיתה שכונה נוצרית מיוחסת, בבית שעתה מתגוררת בו משפחה יהודית ממרוקו.

סיפור חייו צבעוני. לפני מספר שבועות ישב בביתו של אחר מנכבדי הקהילה היהודית בשטוקהולם וסיפר את גילגוליו. ביוני 67 היה בבית הנבחר בתופשה לימודים מבית הספר לרוקחות של אוניברסיטת בגראס בהודו. קודם לכן למד הנדסת מכונות בקליפורניה ובאוניברסיטה האמריקאית בביירות. שם הכיר את אשתו.

ב־67 חשב שהכיבוש לא ייארך וחזר להודו, דרך אחד מגשרי הירדן. בעת המעבר נידרש להצהיר כי הוא מוותר על זכותו לחזור. נשיא המדינה הנוכחי חיים הרצוג, היה אז המושל הצבאי. מה זה חשוב, אמר סניורה, עד הקיץ הבא היהודים כבר לא יהיו פה. כשביקש לחזור נאלץ להסתמך על בקשה לאיחוד משפחות שהגישה אשתו הלבנונית.

הוא חזר לבית המרקחת המשפחתי, הגדול בעיר העתיקה. כאשר נחטף העורך המייסד של אל פאג'ר ג'ו נאצר, 1974, שקלו השלטונות הישראלים לסגור את העיתון. הגרה רתוחה או סביב השמועה שהמיר של הישראלי העלים את נאצר כדי להביא, בין השאר, לסגירת העיתון, שהוקם וממומן על ידי אש"ף. הכספים הוזרמו מארצות הברית באמצעות איש עסקים אמריקאי, פול עג'לוני. אשתו של עג'לוני באה אז לארץ, וביקשה מסניורה למלא את מקומו של נאצר, שהיה בן דודו. סניורה, רוקח מחוסר כוח פוליטי, היה נוח לישראלים. דין הענקת את הרישיון של אל פאג'ר על שמו של סניורה. סניורה היה אמנם רשום כעורך ראשי, אך בפועל המשיך לעבוד בבית המרקחת שלו. הוא 'לא התבלט' בישיבות של מועצת המנהלים של העיתון, נטרל למעשה.

שורה של עורכים עברה בעיתון. האחרון, מעמון סייה, היה איש חזק, בעל השכלה תקשורתית אמריקאית. העיתון מכר אז כשמונת אלפים עותקים, לעומת האלפיים שהוא מוכר כיום.

– למה העיתון בנפילה?

סניורה: כי אני לא בוס קשה.

אבל כוחו של אל פאג'ר לא היה מעולם במכירות, אלא בהשפעה פוליטית. מעמון, מכל מקום, תפס קו עצמאי, שחרג מהשקפתם של בעלי העיתון בארה"ב. הוא הודח בתקופה שבה התפרקה הוועדה להכוונה לאומית. פול עג'לוני בנה את זיאד אבו זאיד ומוחמד רדואן כמחליפים, אבל אז החליט סניורה להפוך לעורך בפועל. הוא החל להופיע במערכת, תוך שהוא מבסס את מעמדו מול מועצת המנהלים שנחלשה. עכשיו החל לשקוד על רקימת הקשרים עם הממסד הישראלי לשלוחותיו.

זיאד אבו זאיד היה מצוייד בקשרים כאלה. זאיד, שמעמדו בעיתון נחלש, החל להתקרב לחנא, ואגב כך להביאו לחוגים הישראליים שעימם נפגש. היתה תקופה שהצמד זאיד־סניורה היו זוג מבוקש בכנסים ובחוגי בית בתל־אביב ובסביבותיה. חנא, שלא נחשב מעולם לאינטלקטואל מבריק, שתק בהתחלה. כשהחל להופיע עצמאית, היו בני שיחו נבוכים לעיתים. הוא לא היה בקי בפרטי האמנה הפלשתינאית, לא דיקלם את החלטות ועידותיה, למעשה דיבר ב'עיתונאית מודרנית', שטוח ורחב.

וכך, זאיד ורדואן הוסטו הצידה. צעיר שנשלח אל העיתון במיוחד מארה"ב נכתש, נוטרל ועזב. במקביל התהדקו קשריו של סניורה עם אש"ף. למשל: כשהעובדים בעיתון רצו העלאה במשכורת, ביקשו מאישיות בכירה באש"ף (בחו"ל) שתתערב למענם אצל סניורה.

■■■

סניורה בנה עצמו באמצעות העיתון. בתוך שלוש שנים הפך לדמות תקשורתית מבוקשת, בעיקר בעיתונות הזרה. בשלב הבא יצר קשרים עם אבא אבן, אורה נמיר ואישים אחרים במפה היונית. פואד מוזמן אצלו לארוחות ערב. אבא אבן הביאו לפרס. הם נפגשו מספר פעמים.

אבל סניורה לא יכול להיחשב לצינור של ממש לערפאת. כי גם שם, בטוניס, איך לומר, הוא מוערך בערבון מוגבל. איש בן 50 שעושה צעדיו הראשונים בפוליטיקה. נוצרי בירושלים מוסלמית, בן למשפחה חסרת ייחוס. מכאן נובע היעדר פלגנות וכוח פוליטי אמיתי. אש"ף נתן (את העיתון ואת הכוח שנבנה ממנו) ואש"ף, אם ירצה, יקח. סניורה מוחזק על ידם כמי שיכול להיות שליח לאלמנטים מסויימים: קונסוליות זרות, יונים ישראליות, גימיקים תקשורתיים. מכאן נובעת בחירתו למשלחת הירדנית פלשתינאית לשיחות השלום. מכאן, אמרו השבוע בירושלים, החל להרגיש בטוח בעצמו, עד כדי כך שהאמין כי הוא האיש שיביא לפיוס בין המלך חוסיין לבין ערפאת.

אבל חנא עלה כיתה. עכשיו הוא מתחיל לקטוף את פירות הרישיון שהעניק לו דיין, את פרי מתינותו, יכולתו לשוחח עם המלך עם ערפאת ועם פרס. האיש הפך לאישיות מדוברת.

נכון לעכשיו, הגירסה הרווחת בירושלים המזרחית היא, שבדרך זו או אחרת, סניורה עתיד לפרוש מהמירוץ המוניציפאלי.

אגב, את הרעיון להשתתף בבחירות הוא הריץ בשבועות האחרונים בין חברים. במסיבה שערך אירבוקים קרעין לכבוד הקונסול הבריטי שוחחו הנוכחים על העניין המוניציפאלי. במסיבה הזו, מספרים, זרם הרבה עראק לבנוני. המארח גיחך שם, מי שיביא לי כבש ליד הבית וינקה את האשפה, אצביע עבורו. חנא לקח אותו ברצינות יתרה, וספג ממנו השבוע מאמר שכינהו אופורטוניסט.

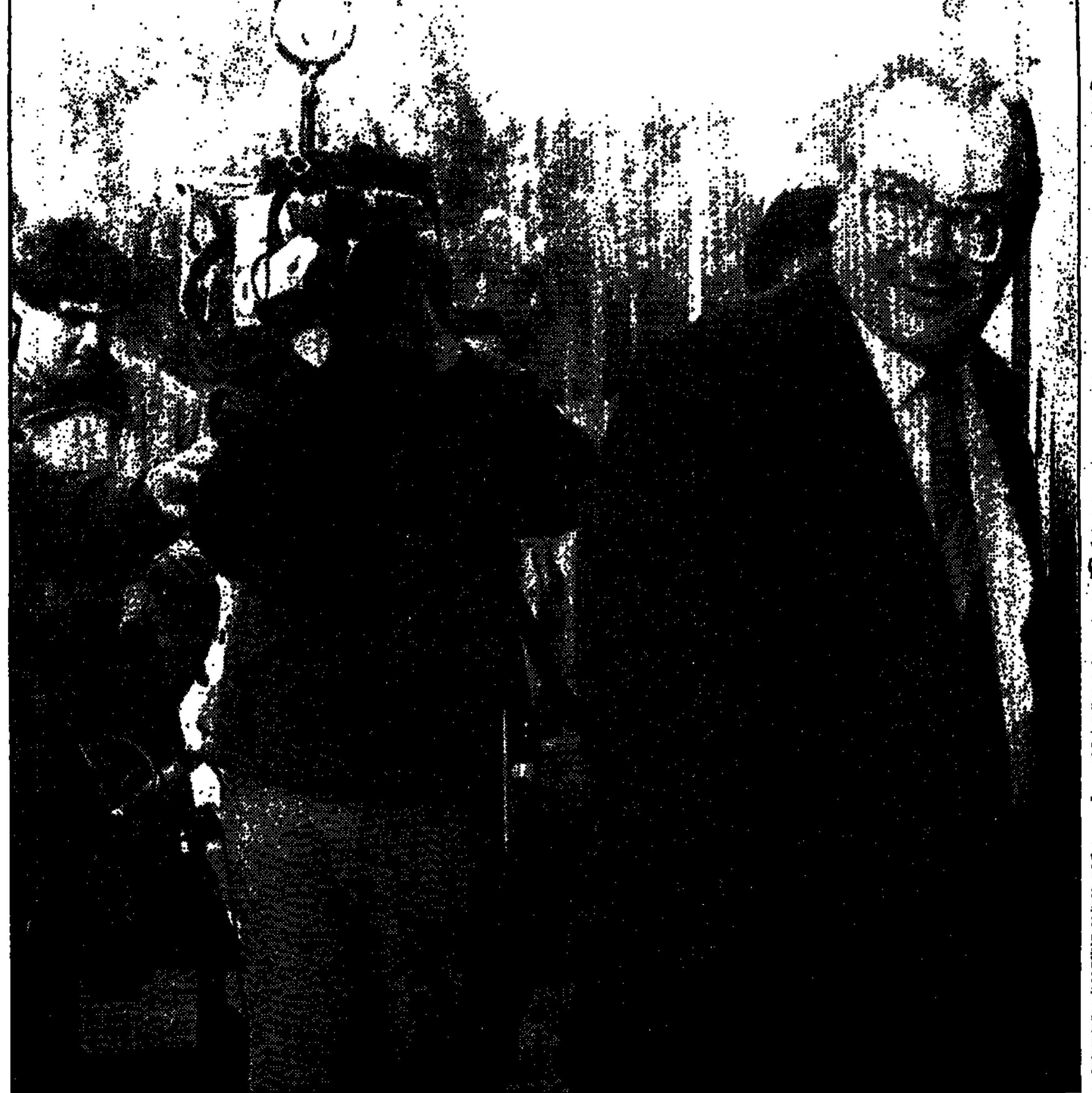

באש"ף, איך לומר, הוא מוערך בערבון מוגבל: איש בן 50 שעושה צעדיו הראשונים בפוליטיקה (תצלום: זום 77)

המועמד של מצא

לפני סניורה: בבחירות המוניציפאליות ב־76' היה חוסיין ציאם, ערבי תושב מזרח ירושלים, מועמד לרשימת הליכוד

מועצת סניף חרות בירושלים התכנסה השבוע בעקבות ביקורת שהוטחה ביו"ר הסניף, רובי ריבלין, שקידם בברכה את צעדו של סניורה. הקבוצה המתחרה בריבלין, מונהגת על ידי יהושע מצא ושלמה הלוי, איימה, למעשה, בהדחת היו"ר. האולם היה מלא, סיגריות, יאללה בית"ר, בקבוקי קולה. היה קשה לראות אם חוסיין ציאם, ערבי תושב מזרח ירושלים (סילואן), נמצא במקום. ציאם היה מועמד לרשימת הליכוד בבחירות המוניציפאליות. בראיון שלהלן הוא נוקב בשמו של מצא כאיש שגייסו לתנועה. מצא להזכיר, העלה השבוע הצעת חוק שאמורה לחסום את ריצתו של סניורה למועצת העיר.

חוסיין ציאם: הגעתי לליכוד בשנת 70 דרך יהושע מצא. הוא עשה קשר איתי. ביקש ממני או, חמישה חודשים לפני הבחירות, לבוא לבקר אצלי. התחלנו לבקר אחד עם השני. 17 שנה אני חבר תנועה, 14 שנה חבר מרכז. אני ממחנה לוי.

– מוזר

מתי נכנסתי לחרות לא נכנסתי מבחינת פוליטיקה. מצא הבטיח או שאם יצליח ייתן כל הזכויות בעיר לערבים. בדרך הזה התחלתי לגייס אנשים לתנועה. ב־79־72 היו לנו 500־600 איש. היום רק 150. בגלל הסיכסוך עם הליברלים ובגלל שהערבים נפגעו בוועידה. בגלל שאני הראשון שביקשתי לפתוח סניף של חרות במזרח ירושלים. הבטיחו לי, רוד לוי הבטיח. התנועה הבטיחה. עד היום הזה לא מתקיים. הדרך נשברה.

– אז למה אתה ממשיך?

אני מקבל כל הזכויות ואפילו יותר מטעם התנועה. אם אני צריך לעזור למישהו, ערבי, אני עוזר דרך התנועה. בעיות של פועלים בעירייה, במשרד הפנים, רשיונות לבנייה, אפילו משרד החוץ. כולם יודעים אני עוזר.

– מה דעתך על המהלך של חנא סניורה?

אז הוא דיבר. אני לא שמעתי שעשה. אני הייתי מועמד ב־76. דרשתי שיהיו שני ערבים במועצת העיר, אני ומתמור מוכתר מעבדייה. לפחות ערבי אחד במקום ריאלי. מצא אמר שלא מסכימים, גם רג'ואן ורבנו (יו"ר סיעת תכלת לבן) התנגדו. הציע לי מקום 13. אמרתי לא צריך כלום. מצא, ללא מזרח ירושלים, היה נכשל לגמרי. היו לו לפחות 1.5 – 2 מנדטים ממזרח ירושלים (מתוך 4 מנדטים שקיבל).

אחרי מצא, תוסיה כהן ביקש ממני לרכז את הבחירות במזרח ירושלים. ריכזתי וקיבלו קולות לא רע. אבל אצל מצא קיבלו יותר טוב. לפי דעתי, בגלל שתוסיה כהן הלך בשיטה לא נכונה. מצא ידע איך ללכת אצל הערבים, איך לעזור. תוסיה כהן הלך עם אנשים שלו שקשורים בו בגלל שהוא עורך דין. קיבל בקושי 1,500 קולות.

אחר כך ביקשתי משלמה הלוי שיבטלו את משרד היועץ לענייני ערבים בעירייה. שנהייה כמו היהודים. הלוי אמר: יביאו זה למועצה, ועד עכשיו לא שמעתי.

– איימו עליך פעם?

אף פעם. לאנשים של המערך שלחו מכתבים, כתבו עם ספריי על המכוניות. לי יהודים כתבו פעם תתרחק מתנועת החרות, נרצח אותך. תפסו אותם, וזה היו אנשי כהנא.

– עכשיו כשסניורה סלל את הדרך, תרוץ ברשימה ערבית עצמאית?

לא. אני, מצא ושלמה הלוי דיברנו פעם להקים רשימה ערבית שקשורה בליכוד. וזה כן, הם ביקשו ממני להביא הצעה. את האמת, עוד לא הבאתי. אני אומר, אם זה יביא לערבים משהו טוב לחיים שלהם, מיד ארוץ.

ציאם, עם כרטיס החבר שלו בחרות

ניצחון בדרך דמוקרטית

ד"ר סרי נוסייבה: „סניורה רק מאשר את התיאוריה שלי"

סניורה אומר כי הוא מנסה לבצע חלק מסויים בתיאוריה שהעלה ד"ר סרי נוסייבה.

נוסייבה, בנו של אנואר נוסייבה ז"ל, שהיה שר ההגנה הירדני, התחנך באוניברסיטאות באנגליה, מלמד עתה באוניברסיטת ביר זית. בשנתיים האחרונות הוא מפרסם ניתוח סוציולוגי־פילוסופי של תהליך ההסתגלות שעוברים הפלשתינאים בשטחים הכבושים. הוא עושה זאת, כהגדרתו, „כמשקיף". לב הניתוח מציג כאפשרות האופטימאלית לעם הפלשתינאי את סיפוח הגדה ומתן זכויות אזרח לתושבים שם. יהיה זה ניצחון פלשתינאי בדרך דמוקרטית־דמוגרפית: תושבי הגדה, שמספרם יילך ויגדל עם השנים, יאמרו את דברם בבחירות לכנסת.

לכאורה ניתן היה לצפות כי נוסייבה יתמוך במהלך האחרון של סניורה. אבל נוסייבה, השבוע בביתו, ובמאמר שפירסם, מתבדל מהצעד הזה.

– שלחת את סניורה לחלל בבלון ניסוי?

לא. סניורה רק מאשר את התיאוריה. אם הניתוח שלי נכון, תמיד יהיה מישהו שיילך לבחירות. מאז 67 נבנה תהליך איטי שבמהלכו גוברת מעורבות הפלשתינאים במערכת הישראלית. דוגמאות: בשנה הראשונה לאחר הכיבוש לא יצאו בגדה עיתונים, כי לא רצו לקבל רישיון להוצאתם מהמימשל הישראלי. עכשיו מבקשים ומוציאים. כך גם לגבי בתי משפט, רשיונות נהיגה, בחירות לראשי העיריות ב־72 וב־76, השביתה שהיתה בירידו לפני כחודשיים בדרישה לקבלת שיוויון זכויות בתחום הכלכלי. נותרו עוד שניים שלושה חללים שחנא אמור להשלימם לתמונה שלמה. פתאום אנשים מבינים שהדבר הטבעי וההגיוני עבורם הוא דרישה לקבלת זכויות פוליטיות מלאות.

– אז למה אתה לא תומך בסניורה?

כי התיאוריה שלי אומרת שיש לחיטמע במערכת הישראלית רק לאחר שהאפשרות של הקמת מדינה פלשתינאית עצמאית תרד מהפרק, מהלך כמו זה של סניורה מחלישנו לקראת מו"מ לשלום.

– תהיית רשימה ערבית עצמאית בבחירות הקרובות?

אם לא כאלה, אז בבאות. יבוא יום ונבקש זכויות מלאות, כולל הכנסת. וזה לא יהיה דווקא סניורה. לדאוד וזוזו (מקורב לטדי קולק), למשל, יש סיכויים רבים יותר, בגלל האינטרסים האמיתיים וכוחו בעיר.

גשר רעוע

יעקב כרוז

ראש אמ"ן אמר השבוע, כי בשנה האחרונה גדל מספר פעולות הטרור שבהן היו מעורבים ערבים ישראלים. לדעתו, זוהי תופעה חמורה, שיש לבחון היטב כיצד להתמודד עימה.

נראה, כי השאלה הבסיסית היא, האם לפנינו גירול־פרא חד־פעמי, או – על משקל קביעתו של קלאוזביץ, שהמלחמה היא המשך המדיניות באמצעים אחרים – מעשה שממשיך, בדרך שונה, תהליך אחר.

מאלף בהקשר זה מה שקרה לפני שבועות מספר, כאשר בעקבות החלטתה האומללה של הממשלה בעניין שכר־הלימוד באוניברסיטאות הופגנה עמדה אחידה ללא־תקדים בקרב הציבור היהודי למען הזכויות של ערביי ישראל.

■■■

מותר היה לצפות מהם לאותות־הערכה כלשהם למחווה זו. אך מתברר, שרושם רב היא לא עשתה עליהם.

היא אף לא מנעה תגובות קיצוניות, שטרם נשמעו כמותן – מכל מקום לא בפרהסיה – מאז קום המדינה. הן הושמעו על־ידי סטודנטים, כלומר מפי צעירים משכילים, שחלקם עשויים לעמוד בראש הציבור הערבי בעתיד.

יש אף מי שהצהיר, כביכול בשם התנגדות לגישה גזענית, כי הוא מוכן ללכת לשירות לאומי, אבל רק למען האוכלוסיה הערבית. אחר הכריז, כי אין לדעת לאן יתגלגל המאבק. החרה החזיק אחריו עמיתו, שטען, כי אפשר יהיה לדבר על גיוס־חובה, או שירות־לאומי רק כשתחול תמורה דראסטית במצב. וזה יקרה עם הקמת מדינה פלשתינאית לצד ישראל, או עם החלפתם – לא פחות מכך – של סמלי הריבונות, כגון ההימנון והדגל של המדינה. במצב הקיים, כאשר מדברים על ועידה בינלאומית כלי אש"ף, אין, לדעתו, סיכוי לשינוי המצב.

■■■

הדברים אינם יכולים להיות ברורים יותר. אף שהם הושמעו לפני כחודש, יש להניח, כי הם בשלו במשך תקופה ארוכה, בכללה השנה האחרונה שבה גדל מספר הפיגועים, שבהם היו מעורבים ערבים ישראלים.

זהו תהליך שבעקבותיו עלולים בנקל לבוא „אמצעים אחרים".

הדברים מצטיינים בחוסר־הריאליזם שבהם – דבר שתמיד היה בעוכרי הפלשתינאים. הם נאמרו דווקא בשעה שמסתמנות נימות של מתינות ופיוס כמו החזרת העקורים של איקרית ובירעם, או הודעת חנא סיניורא על כוונתו להציג את מועמדותו בבחירות לעיריית ירושלים.

ארבעים שנה קיוו רבים, כי ערביי ישראל יהוו גשר לשלום עם שכנינו. ריבורים קיצוניים – ופעולות־טרור – יכולים להצדיק את דבריו הקשים של הסופר עמוס עוז על התנועה הלאומית הפלשתינאית, אך אינם חומר מתאים לבניית גשר.

עוד תקווה נגוזה והולכת.

יום שלישי, ט"ז בסיון תשמ"ז – 12.6.1987

„אפרוח" בוושינגטון

משה ארד, פויו (אפרוח ברומנית) בפי חבריו, „מקצוען" בשירות החוץ, זכה בתפקיד שהוא חלומו של כל דיפלומט ישראלי – שגרירנו בארה"ב ● עכשיו יש לו „פרפרים בבטן" ● פרקים מן הביוגרפיה: אוהל במעברה, טירונות עם גד יעקבי, פעילות ברפ"י, רווק מבוקש בירושלים ● דיין אמר עליו פעם: „התיש הזה כבר לא יתן חלב"; בתגובה הגיש התפטרות – וקיבל התנצלות

מאת אורלי אזולאי־כץ

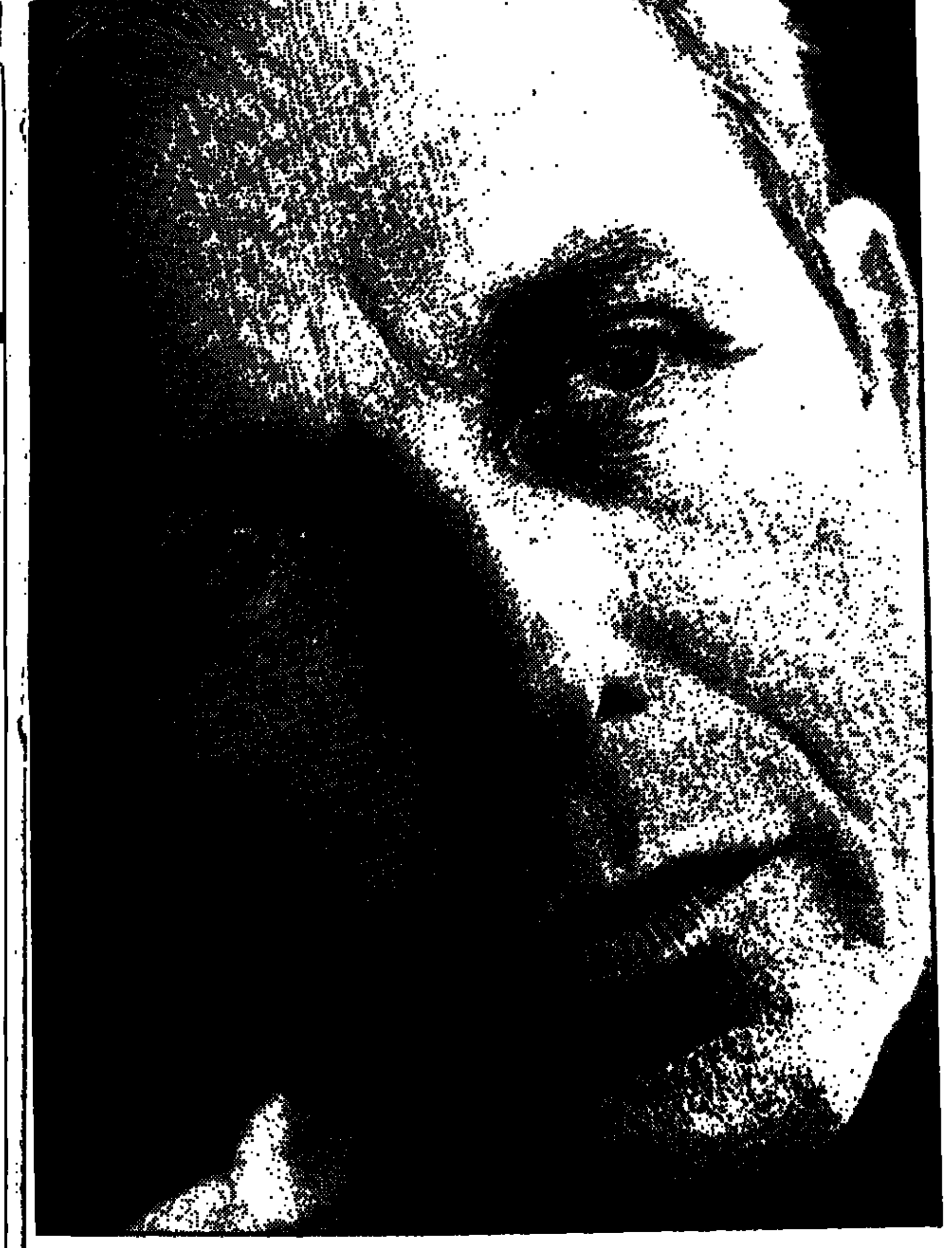

משה ארד: יש לו מזל. תמיד ידע להימצא במקום הנכון, בזמן הנכון (צלום: שלום בר־טל)

חבריו הקרובים קוראים לו „פויו". רק מעטים יודעים, כי את הכינוי הזה קיבל מאמו בימים הראשונים לחייו, בעיר בוטושן ברומניה. עוד פחות מכך יודעים, כי פויו ברומנית פירושו אפרוח. כיום, לאחר שמונה לשגריר בוושינגטון, יש מי שדואג להזכיר למשה ארד, בחיוך מסויים, כי הוא עדיין אפרוח דק פלומה, שנקלע לקרב תרנגולים בוושינגטון.

משה ארד (52), נעים הליכות, פניו מקרינות תערובת מוזרה של טוב־לב ונוקשות. עדיין לא סיגל לעצמו את הגינונים של שגריר ראשון במעלה בקהילית השגרירים של ישראל. לחבריו הקרובים בארץ הוא אמר לאחר המינוי: „יש לי פרפרים בבטן. בוושינגטון לא מצפה לי גן של ורדים. יש בעיות עם האמריקנים ויש גם בעיה של הממשלה פה שחלוקה בדעותיה. אני מאמין ביכולתי לעשות את זה, אבל חיים קלים לא יהיו לי".

בפועל הוא עדיין שגרירנו במכסיקו. לפני שבועות אחדים ביקר בארץ עם שר האנרגיה המכסיקני שהוא אחד המועמדים לתפקיד נשיא מכסיקו. ארד נפגש בארץ עם הצמרת הפוליטית ואיש אפילו לא רמז לו כי הוא מועמד אפשרי לוושינגטון. ארד שב למכסיקו והחל בהכנות לקראת שובו לארץ. הוא בקש לחזור לארץ כיוון שבנו מיכאל, אמור להתגייס לצה"ל הקיץ. במשרד החוץ הוצע לו לנהל את מחלקת צפון־אמריקה, תפקיד בכיר. בעודו עסוק באירגון הפרידה ממכסיקו, החלו בארץ פירסומים לפיהם ארד הוא אחד המועמדים לוושינגטון. „תמיד חלמתי על התפקיד הזה", אמר ארד לחברים שצילצלו להתעניין, „אבל אין לי ציפיות מיוחדות". רעייתו, רבקה, התייחסה לעניין כהומור. באותם ימים שמעו אותה אומרת: „בשבילי מספיק שפויו כלול ברשימת המועמדים. מצידי אפשר לחזור הביתה...".

היתה זו שיחת טלפון מהמנכ"ל המדיני של משרד החוץ, ד"ר יוסי ביילין, ששינתה את האווירה בבית ארד. ביילין ביקש מארד לבוא ברחיפות, כיוון שעניין מינויו כשגריר בוושינגטון הפך לרציני. בבית משפחת ארד היה ברור שזוהי הצעה שאי־אפשר לסרב לה.

לאחר שראש־הממשלה, יצחק שמיר, פסל שמונה מועמדים לתפקיד, הודיע פרס לחבריו השרים, כי הוא מתכוון להציע את מועמדותו של משה ארד. משה מיז שאלו בצמרת מפלגת העבודה. רק הרפ"יסטים שבחבורה זכרו את ארד מהימים שבהם היה פעיל ברפ"י.

הזדמנות לצעירים

„יש לתת הזדמנות לצעירים שיש להם פחות מוניטין, אבל הם בעלי פוטנציאל", הסביר פרס, שהכיר את ארד עוד מימי רפ"י ואחר־כך מדי פעם היה עימו בקשרי עבודה. גם עבור שמיר לא היה ארד פנים חדשות. כשר־חוץ היה זה הוא שחתם על כתב מינויו של ארד לתפקיד השגריר במכסיקו. כעת, לאחר שהתרשם מהגינותו ומתוכניותיו בפגישה ממושכת, אמר שמיר כן.

בתקופה בה רעשה האדמה במכסיקו ואלפים ניספו, דווח בארץ, כי משה ארד היה זה שאירגן משלחות של סיוע מישראל וציוד חילוץ. אבל מלבד פירסום זה, ניתן לומר, כי לגבי הציבור בישראל היה ארד שגריר כמעט אנונימי.

כאשר מלאו לו 16 שנה הוא עלה לארץ עם הוריו ואחותו הבוגרת. המשפחה התיישבה בחדרה, ונערותו עברה עליו במעברה. שנה אחת גרו באוהל ואחר־כך בצריף. כעבור שלוש שנים פונו לשיכון. בשנתו הראשונה בחדרה נאלץ פויו הנער לצאת לעבודה. משפחתו היתה דלת־אמצעים. האם היתה עקרת־בית, האב היה שכיר ב„מפעל הפיס". בבית־הספר התיכון העירוני, למד הנער הצנום, תכול העיניים, בכיתה הומאניסטית. היו שם שלושה בנים ועשרים בנות – ופויו חש כי הבנות של חדרה קלטו אותו בצורה נפלאה...

בשנת 1953 התגייס משה ארד לצה"ל ובבסיס הטירונים פגש את מוראי גד יעקבי אשר לימים הפך לאחד מחבריו הקרובים. „הוא הצטייר בעיני כאדם מאוד פתוח ואינטליגנטי. עברנו יחד תקופה נעימה בבסיס הטירונים", נזכר יעקבי, שר התיקשורת הכלכלית והתיכנון. לאחר שיחרורו החליט ארד לעזוב את חדרה על מנת שלא לשוב אליה עוד. הוא החל את לימודיו בפקולטה למדעי המדינה ויחסים בינלאומיים באוניברסיטה העברית בירושלים. לאחר שסיים החליט, כי הוא צריך גם מקצוע בחיים והחל ללמוד משפטים.

תקופה קצרה לאחר מכן עבר מיכרז והתקבל למשרד החוץ. כעבור שנתיים הושאל למשרד המשפטים. היה ראש לשכתו של דב יוסף ואחר כך יעקב שמשון שפירא. בתקופה זו במיוחד הוא הגיש את מכתב ההתפטרות הראשון שלו, על רקע עקרוני־מצפוני. היו אלה ימי פרשת לבון שהסעירה את המדינה, כשמנגד אחד ניצבו בן־גוריון ואנשי רפ"י ומנגד שני רוב הצמרת הוותיקה של מפא"י. משה ארד, פעיל ברפ"י, היה מזוהה עם ד"ר יוסף שפרש ופינה את מקומו ליעקב שמשון שפירא. כאשר הגיע השר החדש למשרד כתב ארד את מכתב ההתפטרות שלו בו נאמר בין היתר כי לשר שנאבק בבן־גוריון יש את הזכות לבחור לו מנהל לישכה חדש. שפירא קרא לארד וביקש להישאר. ארד נשאר.

בפעם השניה נאלץ ארד להתפטר מתפקידו כסמנכ"ל לענייני הסברה במשרד החוץ, בראשית שנות ה־80. שר החוץ דאז, משה דיין, לא גילה עניין רב בפעולות ההסברה ובהוצאת חוברות ספרותיות על־ידי משרד החוץ. הוא גם ביקש למעט בביקור אורחים רמי מעלה בארץ על חשבון המדינה. עובדי מחלקת ההסברה נזעקו. בהרכב מלא הם התייצבו לפגישה עם דיין והשמיעו דברי ביקורת חריפים. דיין שראה בארד את האחראי לנושא ההסברה פנה אליו בנוכחות כל העובדים ואמר: „התיש הזה (ארד) לא מסוגל לייצר יותר חלב".

אנשים שנוכחו באותה פגישה סיפרו, כי בפניו של ארד לא נע אף שריר. הוא ישב ושתק, אבל למחרת הניח על שולחנו של דיין מכתב התפטרות זועם. דיין קרא לו עוד באותו יום והתנצל בדרכו שלו. הוא אמר לארד כבדרך אגב, שהדברים שנאמרו לא היו ביקורת אישית נגדו. ארד לא הלך הביתה.

רווק מבוקש

במשרד החוץ עוררו חייו האישיים של ארד עניין רב. כאשר מרבית חבריו היו כבר נשואים ובעלי משפחות הוא עדיין חגג את רווקותו. חבריו מאותם ימים מספרים, כי בירושלים הוא נחשב לרווק מבוקש. זכור להם רומן ממושך שניהל עם בחורה נאה, בעלת גלריה בתל־אביב. כעבור שנתיים כאשר הסתיים הרומן הזה, יזם ארד, באמצעות מכרה משותפת, פגישה עם רבקה וייסמן, נערה מבית דתי, דור חמישי בארץ. את רבקה פגש לראשונה כאשר היו שניהם סטודנטים בירושלים. היתה זו היכרות קצרה ובלתי־מחייבת. כעבור שנים, כאשר רבקה עבדה בשירות החוץ וחזרה לירושלים לאחר שליחויות בלונדון ובבריסל, נרקם ביניהם סיפור אהבה שהסתיים מתחת לחופה.

רבקה, אשה נאה המקפידה בלבושה, מעורה בעבודתו של בעלה ומרבה לארח בביתם בתוקף התפקיד. מייד לאחר נשואיהם יצאו בני הזוג לשליחות בלונדון בתפקידו הראשון של ארד מחוץ לגבולות המדינה: קצין עיתונות. שם נולדו שני ילדיהם: מיכאל כיום בן 18 ואווליה בת 16.

הילדים גדלו עם הוריהם לניו־יורק שם היה ארד קונסול כללי, ולאחר מכן עברו לוושינגטון שם היה ציר לענייני הסברה ואחראי על הקונסוליה. באותם ימים היה שמחה דיניץ השגריר בוושינגטון ובין השניים נקשרה ידידות. את מלחמת יום־הכיפורים עברו בפעולות הסברה נמרצות וקשרו קשרים חזקים עם הלובי היהודי. „ארד הוא איש הסברה מצויין. יש לו הופעה טובה בפני תיקשורת ובפני קהל. הוא יוצר אמינות ויש לו אשה נפלאה, עזר כנגדו", מספר דיניץ. „ארד הוא אדם זהיר, בעל תפיסה מהירה. יש לו נתונים טובים ואין סיבה שלא יצליח בתפקיד. אני לא משווה אותו לטרומן, אבל גם על טרומן אמרו בזמנו שהוא לא יוכל למלא את תפקיד נשיא ארצות־הברית, ואחרי שסיים את תפקידו אמרו עליו שהוא אחד הגדולים".

במשרד החוץ אומרים, כי לארד יש מזל. תמיד ידע להימצא במקום הנכון, בזמן הנכון. כאשר עבד בשגרירות בוושינגטון בשיא הלחץ של מלחמת יום־הכיפורים הודמן לשם פרופ' שלמה אבינרי שנשלח לארצות־הברית בראש צוות הסברה. אבינרי שהיה מורהו של ארד באוניברסיטה התרשם, כי ארד הוא ביצועיסט מעולה המצליח לתפקד בשקט רב במצבי לחץ. רעייתו של אבינרי, דבורה, היא בת עירו של ארד ובין המשפחות שררו יחסי ידידות. כאשר עמד ארד לחזור לארץ, התמנה אבינרי לתפקיד מנכ"ל משרד החוץ. הוא המנה את ארד לנהל את לישכתו. ארד הגיע ארצה כדי להתארגן ולחפש דירה, אלא שביום הגיעו נחטף מטוס „אייר פראנס" לאנטבה והוא נאלץ להיכנס מיד לעבודה.

בקריירה של ארד יש גם „פרק לבנוני". בתקופת מלחמת־לבנון היה ארד נציג משרד החוץ בביירות, יחד עם פול קידר שהיה נציג דובר צה"ל. ארד היה בקשר עם פילים חביב שסייר באיזור והיה מעורב במשא־ומתן לפינוי אנשי אש"ף מביירות.

תקופה קצרה לאחר מכן ייעדו אותו לתפקיד השגריר במכסיקו. ארד למד ספרדית בשיעורים פרטיים ולאחר תקופה קצרה ביותר כבר ידע להרצות בשפה זו.

בשנות מכסיקו שלו, הירבה ארד לעקוב אחר הנעשה בארצות־הברית הסמוכה. הוא קיבל עיתונים מוושינגטון וצפה בשידורי רשתות הטלוויזיה האמריקניות. בליבו קינן חלום־של־דיפלומט: להתמנות בבוא היום לתפקיד שגריר ישראל בבירה האמריקנית.

התרגשות והתלבטות

כאשר התבשר, כי זכה בתפקיד הוא לא היסס אף לרגע להביע את הסכמתו. אבל אין זה אומר שאין לו התלבטויות. עליהן הוא משוחח בפני חבריו הקרובים. ארד חושש, כי בארצות־הברית ציפו לשגריר שהוא איש רם־מעלה בציבוריות הישראלית; ואילו הוא, „המקצוען", ייכנס לתפקיד מתוך עמדה נחותה. הוא גם יודע, כי ייצוג שתי עמדות הממשלה יקשה עליו ביותר אם כי הוא מאמין שיוכל לעשות זאת. הוא יוצא לדרך עם ברכה גם משמיר וגם מפרס, אבל בביוגרפיה שלו יש את הפרק הרפ"יסטי. למרות שבמשרד החוץ הוא נחשב לאב־טיפוס של „סיביל סרוונט" מתגנב החשש, כי בין אנשי הליכוד יהיה תמיד מי שיזכיר כי ארד לא עלה ארצה על סיפון ה„אלטלינה" וגם לא לחם במחתרות.

זווית אחרת: בניו־יורק יושב כיום שגרירנו באו"ם, בנימין נתניהו, איש רב קסם שכבש את הקהל האמריקני ואת התיקשורת שם. לארד יש סיבות טובות לחשוש שישאר בצל.

„אני בטוח שארד ינהג בהגינות, והדיווחים שלו יהיו מתואמים, הן לראש־הממשלה הן לשר החוץ", אומר חברו הטוב יעקב אחימאיר.

ישעיהו בן־פורת

שערוריה לאומית

השרים המתלבטים, המתחנפים, השותקים, הפטפטנים, השרים שפוזלים רק לעבר הקלפי, השרים שיודעים מה הם רוצים והשרים שאינם יודעים, השרים שאמורים להרים יד בעד או נגד, כולם צריכים לקחת בחשבון שבמוקדם או במאוחר הם יוזמנו לוועדת חקירה ממלכתית, שתציג להם את השאלה: איך ועל יסוד מה קיבלתם את ההחלטה על עתיד ה„לביא"?

אבל לא רק שרי הממשלה הזו יוזמנו לחקירה. גם קודמיהם, בממשלות מאז 1980, יידרשו להעיד. וזה יחול גם על ראשי התעשיה האווירית, על מפקדי חיל־האוויר, ועל ראשי המטה הכללי, מאז ועד היום.

החקירה תהיה בלתי נמנעת, לאור מה שמצטייר עכשיו כאחת השערוריות הגדולות בקנה מידה לאומי, אם לא הגדולה מכולן, מיום הקמת המדינה. שערוריה שעלולה להסתיים בבכיה לדורות, איסטרטגית וכלכלית, אם מקבלי ההחלטות, קרי הממשלה, לא יתעשתו ולא יתעלו לשאת באחריות הכבדה שרובצת עליהם, ולא יקבלו החלטה עניינית, בלי דמגוגיה ובלי קריצות עין לעבר ציבורי בוחרים מדומים.

■ ■ ■

אישיות לא היתה לנו, וגם כעת אין לנו, דעה מבוססת דיה בעד או נגד מטוס מתקדם תוצרת כחול־לבן, אשר למראהו על הקרקע, לא כל שכן בצפיה במעופו בשמי הארץ, איך לא נודה, רחב גם לבנו. מי שהיה עד־ראיה לאמברגו נוסח דה־גול 1967, ומי שלבו התכווץ למראה המיראג'ים המקורקעים על מסלול צדדי אצל דאסו בדרום־צרפת, שהמראתם לא הותרה למרות שמחירם שולם, לא יכול שלא לברך עקרונית על המאמץ הכביר שהושקע על מנת לפתח מטוס שכולו – אל נגוים, כמחציתו בלבד – „שלנו".

לתשתית אמוציונלית זו הוסיפו את המידע העשיר, הפרטים הטכנולוגיים, התכונות האווירונוטיות הקוסמות, התמחירים, השיקופיות, הטבלאות, ההשוואות עם פ־16 ופ־15 ומה לא, שראשי התעשיה האווירית ומחלקת יחסי־ציבור יעילה ומשומנת היטב סיפקו לנו בשפע במרוצת השנים, ותבינו איך ומדוע נציגי תקשורת, שאינם ולא יכולים להיות מומחים ואינם מסוגלים להתמודד עם נושא סבוך מסוג ה„לביא", לא הטילו צלו של ספק בחיוניות הפרוייקט ובסיכויי הצלחתו הסופית.

ומה קרה אחר כך?

קרה שעזר וייצמן, לכאורה אבי אבות ה„לביא", התחיל לסנן, כבר לפני שנתיים־שלוש, שלא זה המטוס שתוכנן בתחילה. שאין כל קשר בין „לביא" 1 הפשוט וחסר היומרות, ו„לביא" 2 שאינו דומה בכלום לתוכנית המקורית, ויעלה פי כמה יותר. זכותו של וייצמן שככל הזכור לנו, היה ראשון שהתריע והזהיר. הוכתו שרק לחש וסינן, ולא הקים שערוריה רבתי. עזר, כשהוא רוצה, קולו נשמע. אין ילד שאינו יודע שהוא בעד פירוק הממשלה. אך כמה ידעו, לפני שלוש שנים ויותר, שעזר טען כבר אז שהפרוייקט היומרני כרוך בביזבוז של מיליארדים?

■ ■ ■

אין לנו ענין בתולדות פולמוס ה„לביא". בזה, יש לשער, כבר תעסוק החקירה. עיקרו של דבר שרק תמול שלשום, עם התלהט הוויכוח הציבורי והמוסדי, עקב האילוץ להכריע בעד או נגד, יצא המרצע מן השק. לפתע פתאום, בעוד שרים המצויים ושאינם מצויים ברזי המטוס ובסוגיות האיסטרטגיות, מתלבטים, שותקים, מפטפטים, פוזלים ומתחנפים, יודעים או אינם יודעים מה הם רוצים, קמו על ה„לביא" שני ענקים והפכו הקערה על פיה: צה"ל, בדמות הרמטכ"ל החדש ורוב אלופי המטה הכללי וראשי האוצר.

אלה גם אלה, כמו מקהלה ממושמעת ומתוזמנת היטב, אומרים להר"ם על כל מה שנאמר לציבור עד עתה.

מה אומרים לנו עכשיו?

„אין איש במטכ"ל שתומך ב'לביא'", אומר הרמטכ"ל דן שומרון ומוסיף, „אם יימשך פיתוחו, צה"ל יירד אל מתחת לקו־האדום של ביטחון המדינה". הצבא, הוא קובע חד־משמעית, איננו רוצה את ה„לביא".

אפשר וצריך לשאול היכן בשנים האחרונות היה דן שומרון, שלוחם עכשיו ב„לביא" כמו שלחם באנטבה, ומדוע נשמע קולו רק עכשיו?

אך זאת, במחילה, שאלה מישנית לעומת השאלות האמיתיות שמזדקרות למישמע גירסת ראש המטה הכללי וראשי האוצר: הנכון הדבר ש„לביא 1" הפך ל„לביא 2" בלי ידיעת הממשלה, ובלי שהנושא נדון בדרג המדיני הבכיר? הנכון שבניגוד לטענת התעשיה האווירית, ה„לביא" אינו עולה בתכונותיו על הפ־16 הזול ממנו בהרבה ושאפשר לרכוש מן המדף? הנכון שייצור ה„לביא" לא ישחרר אותנו מן התלות בארה"ב מאחר שכ־60 אחוז ממנו מייוצר בארה"ב? הנכון שהתמחירים והתחזיות שהוגשו לממשלה, שגויים במקרה הטוב, מסולפים, במקרה הגרוע, וכי אומרן הסתירה בין מה שמבטיחים ובין מה שיוגשם, נמדד במאות מליוני דולרים? הנכון שהמשך הפיתוח ייעשה על חשבון הצטיידות צה"ל, ימנע הקצאת משאבים לפיתוח כלים מתוחכמים חיוניים להגנת הארץ, וכראייה לטווח ארוך, יסכן את הביטחון במקום לחזקו? הייתכן שסיפור ה„כפיר" יחזור על עצמו, כאשר עשרות מטוסים מדגם זה מונחים כגרוטאות כי אין צורך בהם ואי־אפשר לייצאם?

אלו מקצת מן השאלות. מקצת מן התשובות קיבלנו. אך אין בידינו הכלים הדרושים כדי להתמודד עם ספקי המידע לחיוב ולשלילה. הממשלה היא שחייבת להתמודד, והיא חייבת להחליט. בשביל זה היא קיימת.

צריך רק להתפלל שתעשה זאת באחריות. בין היתר, כדי שתדע מה להשיב כאשר תוזמן להעיד לפני ועדת החקירה.

יעקב חסדאי

רק קצה הקרחון

מה יכול הציבור ללמוד מן הוויכוח על ה„לביא"? לא כלום על ה„לביא" – והרבה מאוד על תקציב המדינה.

בוויכוח על ה„לביא" מעורבים מוסדות רבי־עוצמה, הצבא, התעשיה האווירית, התעשיה הבטחונית, והתאחדות בעלי התעשיה. למעשה, כל גוף בעל משקל בתחום הבטחון, או התעשיה. מערכת השיקולים היא מורכבת וכוללת שיקולי בטחון, כלכלה, תעסוקה ויחסי חוץ עם ארה"ב. הממשלה האמורה להחליט בעניין כה מורכב ורגיש, נמצאת במשבר עמוק וכמעט אינה מתפקדת. וכל זאת, כאשר המדובר בסכומי כסף עצומים שישפיעו על כל אחד מהגופים המעוניינים ועל עתידה הכלכלי של ישראל.

הצירוף של אינטרסנטים חזקים, שיקולים מורכבים וממשלה חלשה מבטיח, כי כל אינפורמציה הנמסרת לציבור היא חלקית, משוחדת או כוזבת. על כן, אורח או מוסר אחראים מוטב שלא יגיעו למסקנה ולא יביעו את דעתם על סמך הנתונים המתפרסמים.

■ ■ ■

הוויכוח על ה„לביא", יש לו חשיבות ציבורית רבה ביחס להערכת תקציב הבטחון בכללותו. בארה"ב ובמערב אירופה מקובל שהחלטות בטחוניות־כלכליות בעלות משמעות לאומית מתקבלות לאחר דיון ציבורי פומבי נרחב. בישראל, זה חידוש מהפכני. זו הפעם הראשונה ששאלה מסוג זה פורצת את מחסום הסודיות הבטחונית, יוצאת מתחום שליטתם של חוגים בטחוניים סגורים ועולה לדיון פומבי.

הסיבה לכך אינה, כמובן, שיפור ברמת התכונה ושיקול הדעת של החוגים הבטחוניים, אלא דווקא חולשתם. הפעם מדובר לא במאבק של מערכת הבטחון על חלקה בעוגה הלאומית, אלא במאבק פנימי בתוך מערכת הבטחון על חלוקת העוגה הבטחונית. שקיעת רמת המנהיגות והסמכות במערכת הפוליטית כולה נותנת אותותיה גם במישור הבטחוני. על כן הוויכוח על ה„לביא", שלפני עשרים שנה היה אולי נגמר בחדרי־חדרים, פורץ החוצה אל הציבור.

ומה אפשר ללמוד מן הוויכוח הזה?

אפשר ללמוד ממנו מהי רמת שיקול הדעת ומהו אופי תהליך קבלת ההחלטות בענין תקציב הבטחון.

היום כבר ידוע, כי ה„לביא" צמח והתפתח למעשה ללא שליטה ממשלתית וכי תהליך זה נמשך כשבע שנים, מהן שנתיים בתקופת ממשלת האחדות.

בתהליך פיתוחו והתפתחותו של ה„לביא" נתקבלו, כפי הנראה, החלטות בעלות חשיבות לאומית מקיפה בלא בחינה אסטרטגית־כלכלית מקיפה. החלטות אלו נתקבלו לא על־ידי גורם אובייקטיבי שהיה מסוגל לשקול ולאזן את השיקולים הרבים והמורכבים, אלא על־ידי אנשים בכירים בתעשיה האווירית, במערכת הבטחון ובממשלה, שבאותו שלב היתה להם סמכות החלטה מסויימת.

אם כך נתקבלו ההחלטות בעניין ה„לביא", איך מתקבלות ההחלטות בעניין תקציב הבטחון כולו?

במשך שנים ארוכות נהנו הצבא ומערכת הבטחון מסכומי ענק שנתקבלו מארה"ב והוקצו להם בתקציב המדינה. מי בדק באותן שנים אם אכן היה צריך לקבל מהאמריקנים את כל מה שהם נתנו? מי היה הגורם שאיזן בין חיד הפשוטה של מערכת הבטחון לבין הצורך לשמור על עצמאותנו? מי הגורם בממשלות שהיו בעבר, וזו שיש היום, שמסוגל להתייצב כנגד מערכת הבטחון, לבדוק את נתוניה ולדרוש ממנה הסברים?

שאלת תקציב הבטחון והאסטרטגיה הלאומית שלנו היא, כמובן, הרבה יותר חשובה ורחבה מאשר שאלת ה„לביא"; היא בעצם השאלה האמיתית שנחשפה בוויכוח על ה„לביא". מסתבר שבמדינת ישראל יש אסטרטגיה לתעשיה האווירית ויש אסטרטגיה להתאחדות התעשיינים ויש אסטרטגיה לצבא. כל אלו, כמובן, אסטרטגיות חשובות ולגיטימיות – אבל מה עם האסטרטגיה הלאומית?

כל גורם במערכת הבטחון ובצבא שמתנפל היום על ה„לביא", צריך לקחת בחשבון שיום אחד עלול גם הוא להימצא באותו מצב ויהיה עליו להוכיח שההחלטות שקיבל והסכומים שהוציא היו תחת פיקוח ובקרה. ספק רב אם יימצאו להם אז הוכחות טובות יותר משיש לתעשיה האווירית היום.

■ ■ ■

בכל האמור עד עתה, אין כל הבעת דעה בשאלה אם צריך להמשיך בייצור ופיתוח ה„לביא", או לא. החלטה כזו צריכה לבוא, במדינה מתוקנת, אחרי בחינה מקיפה ויסודית של האסטרטגיה הלאומית. כיוון שאין סיכוי לבחינה כזו במצבנו הפוליטי והחברתי הנוכחי, מוטב להסתפק בינתיים בהצעת מינימום:

ממשלת ישראל, במצבה היום, אינה מסוגלת לקבל החלטה עניינית ובלתי משוחדת. החולשה הפנימית של הממשלה, האיום של הבחירות הקרבות וההעוצמה של הגופים המעוניינים בדבר – עלולים להביא לכך שתתקבל החלטה שתהיה בכיה לשנים ארוכות.

בתנאים אלה, אם נשאר בשרי ממשלת ישראל שמץ אחריות, יש להם רק פיתרון אחד – להקים ועדה של אישים בלתי תלויים, שתבחון את השאלה מכל צדדיה ותגיע למסקנה. הממשלה תתחייב, מראש, לקבל את המלצות הוועדה ובכך תמנע מלכתחילה מערכת לחצים מצד אלה שייפגעו מהחלטות הוועדה.

זה אינו הפיתרון הטוב, זהו המוצא היחיד בתנאים הקיימים. אם אין ברירה וצריך לנהל את המדינה בעזרת ועדות – הוועדה הזו חשובה לא פחות מוועדת השב"כ.

ולאמיתו של דבר, אילו היתה הממשלה הזאת רשות מקומית, ממילא לפי המקובל בנסיבות כאלה, שר הפנים היה מפזרה וממנה במקומה „ועדה קרואה".

VERDU

וורדו

רהיטי איכות בחצי המחיר

פתוח במוצ"ש

עד 50% הנחה

על פריטי מלאי שעומדים בתצוגה

בואו למכירה הגדולה בוורדו

רמת־גן, רחוב ז'בוטינסקי 22

denko

OLDENHUIS BV

VAN BEURDEN

SCAPA

חובה בכל בית

ובשבוע הספר מבצע מאוד מיוחד!

4 כרכים

האנציקלופדיה של התנ"ך

עורך מקראי: פרופ' שלום פאול, ראש החוג למקרא.
עורך ארכיאולוגי: פרופ' אפרים שטרן, ראש החוג לארכיאולוגיה. האוניברסיטה העברית, ירושלים.
עורך כללי: הרב ד"ר רפאל פוזנר.

זוהי אנציקלופדיה מושלמת של התנ"ך מלווה בקונקורדנציה קלה ונוחה לשימוש. אלפי תמונות צבעוניות ומרהיבות עין, איורים ומפות ממחישים את הכתוב, ועושים את העיון לחוויה משכילה ומאלפת. מדריך מיוחד המהווה מפתח לעולם המקרא. האנציקלופדיה חיונית במיוחד לתלמיד ולסטודנט בבתי-הספר, במכללות, בסמינרים, ובאוניברסיטאות.

מחיר מיוחד לשבוע הספר 150 ש"ח (3×50 ש"ח)
ב-3 תשלומים חודשיים שווים. במקום ~~186~~ ש"ח

10 כרכים

האנציקלופדיה של גוף האדם

עורך רפואי למהדורה העברית: פרופ' יהודה שיינפלד - הפקולטה לרפואה אוניברסיטת באר-שבע.
דרך מרתקת, מוסמכת, צבעונית וברורה לדעת את גוף האדם. מתאים לנוער ולמבוגרים.
איורים מרהיבים ומפורטים מנחישים ומסבירים את הכתוב:

1. לידה וצמיחה
2. תחזוקת הגוף
3. המוח והעצבים
4. הראייה
5. השמיעה
6. העיכול
7. הלב והדם
8. הנשימה
9. התנועה
10. טעם ריח ומגע

מחיר מיוחד לשבוע הספר 120 ש"ח (3×40 ש"ח)
ב-3 תשלומים חודשיים שווים. במקום ~~150~~ ש"ח

10 כרכים

ההיסטוריה של ארץ ישראל

מערכת מדעית: פרופ' ישראל אפעל, פרופ' יהושע בן אריה, פרופ' משה דוד הר, פרופ' אמנון כהן, פרופ' יהושע פראוור, פרופ' מנחם שטרן, עורך - ד"ר יעקב שביט.

פעם ראשונה בהיסטוריה - כל ההיסטוריה של ארץ-ישראל בסדרה אחת - ואתה חלק מהסדרה הזאת, כי אלה השורשים של עם ישראל בא"י.

1. התרבויות הקדומות
2. המלוכה ושיבת ציון
3. התקופה ההלניסטית ומדינת החשמונאים
4. השלטון הרומי
5. תקופת המשנה והתלמוד והשלטון הביזנטי
6. המוסלמים והצלבנים
7. הממלוכים והעות'מנים
8. שלהי התקופה העות'מנית
9. המנדאט ו"הבית הלאומי"
10. מלחמת העצמאות

מחיר מיוחד לשבוע הספר 225 ש"ח (3×75 ש"ח)
ב-3 תשלומים חודשיים שווים. במקום ~~280~~ ש"ח

הספרים, ששום ספריה ביתית אינה שלמה בלעדיהם

אפשרות לרכישה באמצעות התלוש שבמודעה זו או טלפונית, בכרטיס אשראי: 621065, 621064, 03-212355. ספרים ישלחו אליך בדואר.

לכ' ידיעות אחרונות, ת.ד. 37744 ת"א 61376
אני מזמין את ☐ האנציקלופדיה של התנ"ך
☐ האנציקלופדיה של גוף האדם
☐ ההיסטוריה של ארץ-ישראל
רצ"ב המחאה/המחאות בסך ____ ש"ח
השם ____ הכתובת ____ מיקוד ____ טלפון ____

ידיעות אחרונות
בשיתוף עם
ספרי חמד

חץ מסילבי קשת

הנבלה

הנבלה לא התחילה ולא תיגמר בדהיישה. היא היתה כתובה, באותיות בראייל, על קיר מלון „פארק" בחברון, שם נערך ה„סדר" ההוא, בראשות הרב לוינגר.

הנבלה קיבלה הכשר מיגאל אלון, להקמת קרית-ארבע. והיא קיבלה תאוצה עם כל ריקוד של הדרווישים „עוצו עצה ותופר". עם סבסטייה וקדומים ואלון-מורה.

מנהיגים שעייפו או בגדו באידיאולוגיה של חברת מופת ואחוות-עמים ונסחפו בלהט הנברוזה של הכיבוש ונכנעו לשגעון החומייניסטי של דיכוי, נישול וכפייה דתית – עמדו רפי ידיים מול התופעה. ואולי אף בשמץ קנאה ללהט החרש הזה. יעקב חזן אסר לדבר בהם סרה, והגדיר אותם כ„חלוצים". ישראל גלילי נקט כלפיהם ב„לתת לעשות".

●

הנבלה נמשכה בנאות-סיני וימית, בעימות מחפיר עם צה"ל. מי שרוצה לשכוח כיצד, אחרי תקרית נאות-סיני, שר אתם האלוף (אז) דן שומרון, את ה„תקווה", כמי שכפאו שד – שיבושם לו.

אולי הגיעו המים לאלוף מיצנע עד לנועל נפש, נוכח השתוללות המתנחבלים בדהיישה, והוא כינה את המעשה „נבלה". אולי כעס יותר בגלל שרשרת הפגיעות בצה"ל. דבריו היו תגובת בטן מוחצת.

בעצמי לא ידעתי כמה צדקתי, כאשר טבעתי את הכינוי „מתנחבלים" עוד לפני 20 שנה.

●

מרים אשכול: הפוליטיקאים שיקשקו

●

קבוצת שוליים

כאשר נתגלתה המחתרת עם „הבחורים הנפלאים", אמרו עליהם, ברכות כזאת, שהם „לקחו את החוק בידיים", „היו במצוקה בטחונית קשה", קבוצת שוליים, שאין להסיק ממנה על „כל הציבור".

היו הסתייגויות רפות, ויחד עם זאת לובי חזק למען חנינתם.

גם כעת, כמה נוח שיש מטורפי „כך", שעושים את העבודה המלוכלכת. ואז אפשר להסיט את הדעת, ולגנות את האלוף מיצנע על שהעז לבטא את המלה נבלה. ואז עושים עימות טלוויזיוני בלתי-נמנע בין גאולה כהן ודן כהן. ובכלון המר, האב המוליד של של המוטאציה הזאת, מדבר בלשון מתהפכת.

לשיא הציניות הגיע אותו מתנחל שבא לדהיישה במוצאי שבת, כאילו ל„מלווה מלכה", שאמר לסא"ל דיאמנט, שמה שקורה הוא „חילול השם".

„נבלה" „גבלה", אבל עוצר מטילים על דהיישה ולא על קרית-ארבע. לכאן נכנס הצבא בגאז. מעצרים מינהליים זה בשביל הערבים. אטימת בתים, אף פעם לא בקריית ארבע.

●

יומני אשכול

חשיפתה הטלוויזיונית הראשונה של מרים אשכול, ושאלותיהם של מראייניה על היומנים שלה ושל אשכול, גירתה מחדש את הסקרנות לגביהם.

היומנים האלה העסיקו וטרדו הרבה פוליטיקאים שידעו עליהם. בעיקר לאחר מות אשכול. הם שיקשקו שמא תפרסם אותם.

אלה הם יומנים אישיים. רוצה תפרסם. לא רוצה, לא תפרסם. אין כל חוק המכריח לפרסם יומן אישי.

●

מרים אשכול היתה כותבת יומנים כפייתית, עוד מנעוריה. הדבר החל כאשר היה לה ויכוח עם מישהו על משהו שאמר, והוא הכחיש. מאז, החליטה שהיא כותבת כל יום. יומניה הם רבי-כרכים. כל שנה כרך. כל יום עמוד, כתוב באותיות קטנטנות בכתב קליגראפי מסודר.

היא גם משוגעת לסדר, כפייתית. תכונה זו לא הסתדרה עם הבלגן החביב של אשכול.

מדי יום, בשובו הביתה, היתה מכייסת אותו מפתקים שקיבל ושיגר, מרשימות או הערות ששירבט לעצמו, מרעיונות. הם היו מדברים על קורות היום, והיא היתה רושמת ביומן. נשזרו בו גם הערות ודיעות אישיות שלה ושלו, על חברי ממשלה וח"כים, ברוח ההומור האשכולי. היא היתה מקריאה לו את הסיכום היומי. מדי פעם, היה מוסיף את ראשי התיבות שלו, בשולי הדף.

מאז מותו, היא ממשיכה את היומן. הרגל שהיה לטבע.

●

תחשבו על זה...

מתוך 950 יהודים שיצאו מברית המועצות בחודש מאי, עלו ארצה רק 200.

●

טעם של פעם

מחלקת שום-דבר-כבר-לא-מה-שהיה:

הפרי הישראלי שעליו היתה גאוותנו, לכל טעם של פלסטיק. גם תפוח, גם אגס. המישמש דומה בתפלותו לשזיף, שהוא כמו הבננה, שהיא כמו המלון, שהוא כמו שום דבר.

הירקנים אומרים כי מגדלי הפרי משתמשים בגאז כדי להבשילם מהר, שלא כדרך הטבע. לתהליך הזה, קוראים הבחלה. באמת מבחיל.

●

פינת הכפייה הדתית

אם תושבי חיפה מקבלים בשכיבה את מה שעושה להם ראש העיר אריה גוראל, המתמסר לאיומי החרדים – הם ראויים לכך.

הם מוציאים שם רע לעיר שהיתה, בעבר, נושאת הדגל במאבק בכפייה הדתית. אחרי כל הפגיעות האחרונות בזכויותיהם, סגרו להם את בתי הקפה בשבת במדרחוב נורדאו. במקום לקטר, שילמדו מתושבי פתח-תקווה.

●

מדוע אין הם...

● מייצרים שקיקי אשפה שירותיהם אינן נקרעות.

● דואגים, בבל"ל, להצמיד זכוכית מגדלת, ליד הכספומט, כדי לקרוא את הפתקיות המטושטשות, באותיות מיקרוסקופיות.

מדרחוב בחיפה: מקבלים בשכיבה את איומי החרדים

● מחליפים את הסגרים לבקבוקי „לובן קלין", האקונומיקה של חברת „ויטקו", שמטפטפים על דברי האוכל שבסל, ועל הבגדים, אחרי שמוציאים אותם.

●

אלימות אקוסטית

אותי לא צריך להפחיד או לענות, אם אפול בידי הודים. מספיק שישמיעו לי מוסיקת כסאח בווליום חזק, ואני אודה במה שרק ירצו.

אני סובלת מפגיעה מוחית, כתוצאה מאלימות אקוסטית מתמשכת. ממסיבות של שכנים. באוטובוסים. במוניות שירות. במשרדים. מחדרי המתנה של רופאים. בבתי קפה. וגם בטלפונים, מנהג חדש, כשאני נידונה – אחרי שאגת הטלפוניסטית, להמתין לשמוע מוסיקה שירותית.

רקותי הולמות. עיני דומעות. אוזני מצילות. ברכי פקות, ורעד בלתי רצוני אוחז בי, כל פעם שאני חשופה לדציבלים האלה.

הגיעה העת שהביטוח הלאומי יכיר בנכות הזאת.

עמוד הקלון

הטלוויזיה הראתה כבר שידורים חזקים יותר על חרפת הזיקנה בישראל, מאשר זה של „מבט שני" השבוע.

יותר ויותר אני מתחזקת בדעתי, כי מצב הזקנים הוא המשך המוריניות של כוהנות האלימות, בדרכים אחרות.

על ניוונם, עליבותם, וחוסר האונים של הזקנים התשושים, עומדת הממשלה, כל ממשלה, ליד עמוד הקלון. אינני יודעת מה היה מזעזע יותר: לראות את התמונות או לשמוע את השפה הטכנוקראטית הקרה של נציג משרד משרד הבריאות: תקציבים. תשומות. תורימים. תשתית.

ספק אם שידור זה או כל כתבה עתונאית אחרת על מצבם, הדיר שינה מעיניהם של הקשישים בממשלה. לעצמם הם לא חייבים לדאוג. בבוא שעתם יימצא להם מקום טוב.

למה שיתנו תשתית ותורימים ותשומות לזקנים העלובים? יש להם דברים אחרים לבזבז עליהם מיליארדים. ה„לביא" והיטה-שמיטה.

יום לפני התשדיר, יצאה שושנה ארבלי אלמוזלינו, שרת הבריאות, ברעיון הנשגב בגיחתה, להטיל עלינו „מס לביא". זה מה שיש לה בראש. את חוק הסיעוד, היא כבר פתרה.

זקנים: לשרת הבריאות היה רעיון נשגב בקשר ל„לביא"

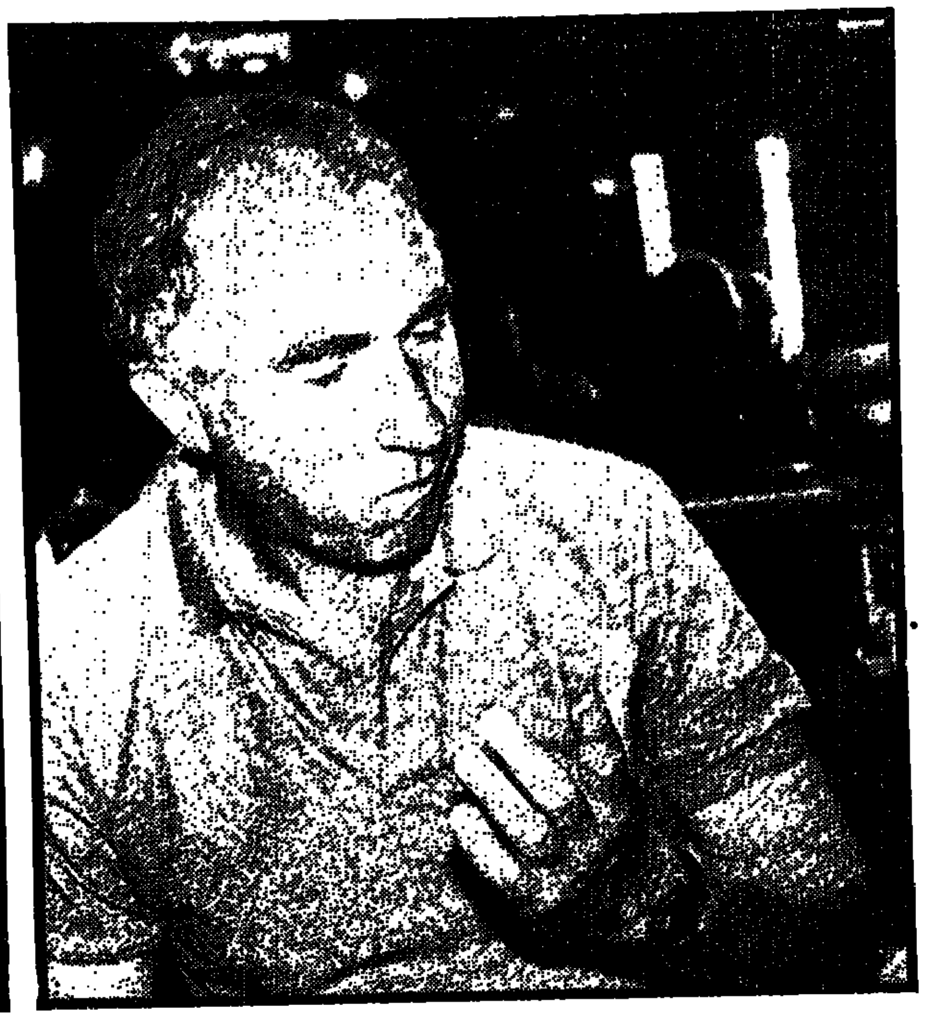

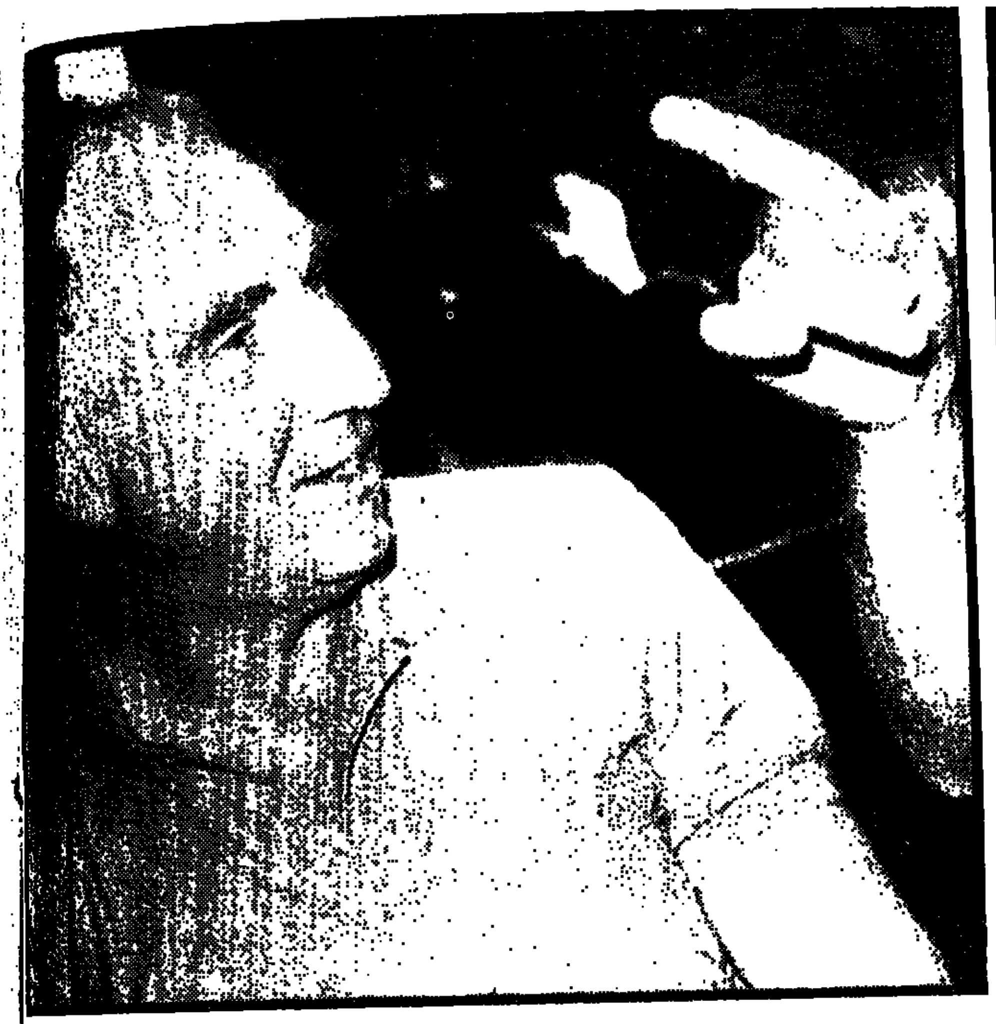

יס, סר האמפרי

מאת אביבה שאבי

כמה נימוקים לטובת סר האמפרי אפלבי, המואשם בריגול לטובת הרוסים:
1. הוא לא למד בקמברידג'. 2. הוא אדם נשוי. 3. הוא אחד משלנו. 4. הוא עבד בשירות המדינה כל ימי חייו. 5. הוא לא האמין מעולם בדברים כמו מטרות שראוי להילחם עליהן.
(מתוך הספר ״כן, אדוני ראש־הממשלה״, שיצא בקרוב בהוצאת עידנים/ ידיעות אחרונות)

כמה נימוקים לטובת נייג'ל הות'ורן, שחקן תיאטרון, המואשם תדיר על היותו סר האמפרי אפלבי: הוא לא למד בקמברידג', הוא לא נשוי, ולא עבד מעולם בשירות המדינה. יש אפילו יסוד להניח, שלוא העלה מישהו רעיון נורא כזה, הוא היה שולח אותו למפרץ הפרסי להציל איזו אחות בריטית, שנידונה ל־40 מלקות על החזקת בקבוק וויסקי, כפי שעשה סר האמפרי כאחד מפרקי הסידרה.

לא, הוא לא סר האמפרי, אותו סיוויל־סרוונט חלקלק, בעל פני טלה תמים, האיש שאפילו השר ״שלו״, השר לענייני מינהל – שהיה בעזרתו הברוכה לראש ממשלה – אומר עליו שאין לו שום מוסר.

סר האמפרי הוא מזכיר הממשלה הזכור לטוב מן הסדרה הטלוויזיונית ״יס, פריים־מיניסטר״ (כן, אדוני ראש הממשלה), שהיתה שיעור מצויין להבנת היחס שבין הפוליטיקה והמציאות. הוא האיש היורע נפש בוהמתו, מונהה על־ידי העיקרון, ש״הפוליטיקאים הם בני־אדם פשוטים. הם אינם אוהבים ספיקות וסתירות״.

הוא גם האיש שאחראי לאמיתות נצחיות, כגון: ״עלינו לספר תמיד לעיתונים, בכנות וללא סייגים, כל דבר שהם יכולים לגלות בנקל בכל דרך אחרת״. או: ״יותר בטוח להיות חסר־לב מאשר חסר־דעת. ההסטוריה העולמית היא סיפור ניצחונם של חסרי־הלב על חסרי־הרעת״.

האמפרי הוא האיש ששלח את ראש הממשלה שלו לחלץ כלב בשם בנג'י משרה המוקשים של מישור סליסברי, רק כדי לזכות בכמה נקודות של פופולאריות במשאלי רעת הקהל. הוא גם התייצב בראש שדולה למען העישון, לנוכח מאה אלף מקרי מוות בשנה, משום ש״הוכח שאם מאה אלף נוספים אלה לשנה היו מאריכים ימים עד זקנה ושיבה, הם היו עולים לנו במנסיות ובביטוח־לאומי יותר מכפי שהם עולים לנו בטיפול רפואי. לכן, מן הבחינה הפיננסית, עדיף ללא ספק שהם יוסיפו למות בשיעור הנוכחי״.

אין מכל אלה בנייג'ל הות'ורן כלום, מלבד ההומור הרק, היבש, האנגלי כל כך. הות'ורן הוא איש חביבמאוד, גלוי לב, שאומר לעתים קרובות: או..באמת, כמה נחמרו וצוחק צחוק לבבי.

בן 57, רק גורה, שיער שיבה, עיניים בהירות, עור אדמדם מן השמש של עין־גדי. הוא לבוש בחולצת טי כחולה, מכנסי משבצות שחור־לבן וסניקרס. יליד קובנטרי, בנו של רופא, שהיגר עם משפחתו לדרום־אפריקה. בגיל 22, שב ללונדון, חסר פרוטה, נכנס לתיאטרון בדלת האחורית, כמנהל במה, וטיפס למעלה, בדרך הקשה. הוא מתגורר מחוץ ללונדון בבית בן 400 שנה, חובב מוסיקה קלאסית, בעל השכלה רחבה בתחומים שונים. לארץ הגיע כאורח משרד התיירות, לביקור של 5 ימים, יחד עם מנהלו האישי, טראבור בנטהאם. בעבר, היה כאן לפני חמש שנים, לרגל הסרטת הסידרה ״גולדה״, עם אינגריד ברגמן המנוחה. הוא שיחק את עבדאללה מלך ירדן.

הופעתו מעוררת התרגשות קלה, מזהים אותו ברחוב. בקיסריה, בהופעת בלט שטוטגארט, התלחשו אנשים מאחורי גבו. כהפסקה ביקשו ממנו אוטוגרפים. בקינג־דיוויד, שם נערכה לו פגישה עם המנכ"לים שלנו,היו שביקשו בטלפון לדבר עם סר האמפרי.

הגימיק הזה, להפגיש את האיש מן המרקע עם מקביליו במציאות, חזר על עצמו עד לעייפה. אבל סר האמפרי האומלל עמד במטלה בגבורה, בחן של מקצוען, אשר יודע להעריך הצלחה שבאה באיחור. אחרי הכל, הסידרה עשתה בשבילו מה שלא עשו עשרים שנה על הבמה: היא העניקה לו הכרה מקצועית, לצד סוג מסויים של בישוש. עניין של חמש השנים האחרונות. לא מכבר סיים את הסרטת ״הקפטן של מולייר עבור הבי.בי.סי., והופעה ב״יעקובובסקי והגנרל״ בנאשיונל־תיאטר. הוא ממשיך להופיע שם בהצגה ״שופט שלום״, שהוא מכנה אותה פארסה קומית.

תארי כבוד לסר האמפרי

– אינך מוטרד מן העובדה שבכל מקום מזהים אותך כסר האמפרי, למרות שאתה גם שחקן תיאטרון?

לא, משום שאני אסיר תודה לסידרה על שהביאה אותי למצב, שבו אני מקובל על הקהל הרחב, ועל שהעניקה לי הזדמנויות שנות להיות סלקטיבי בקריירה שלי. אנשים לא מצפים ממני לשחק רק פקיד ממשלתי עם צאוורונים ועניבות. מפתיע שאנשים מתייחסים לסידרה משום שאני כבר שכחתי ממנה. עבר זמן רב מאז הקלטנו את התוכנית האחרונה, ורק כאוקטובר הקרוב נתחיל באפיזודה הבאה. בין לבין הספקתי לעשות הרבה. כך שתמיד אני צריך להסתגל מחדש למה שאנשים חושבים עלי, כשאני יוצא לחו"ל, או כשאני בלונדון. זה משהו שאתה מתרגל אליו. וזה אינו מביך כלל, זה נעים מאוד.

– היתה לסידרה השפעה ישירה על הקריירה הבימתית שלך?

כן. אתה יכול לעשות עבודה טובה שנים רבות, ואנשים יגידו כן, הוא טוב מאוד, או: אהבתי אותו בזה, אבל שם זה נגמר. אני, לדוגמא, ניסיתי במשך שנים לקבל תפקיד טוב בנאשיונל, והאמרגן שלי אמר לי – והוא הודה שהיה זה חוסר טאקט מצידו – ״הם אינם חושבים שאתה שחקן ראשי״. הם חשבו שאני שחקן משנה. זה נחמד מאוד לחזור עכשיו לנאשיונל ולשחק שם שני תפקידים ראשיים, כתוצאה מכך שהקהל קיבל אותי.

מאז החלו בהסרטת הסידרה, לפני שמונה שנים, אומר הות'ורן, הם מוצפים בתארי כבוד. שני הכותבים, ג'ונתן לין, מחזאי ובמאי מצליח (שאחיינו של ח"כ אבא אבן), טוני ג'יי, אינטלקטואל מאוקספורד, פול אדינגטון, המשחק את ראש הממשלה האקר, והות'ורן עצמו – יקבלו בחודש הקרוב תואר כבוד של האמנויות מאוניברסיטת שפילד. הסידרה נמכרה כבר ל־45 ארצות. היא החלה כתוכנית המיועדת לקהל אינטליגנטי מצומצם, עד שרכשה לה אוהדים גם בקרב הקהל הרחב. אוהדת שרופה היא ראש הממשלה מרגרט תאצ'ר, שאף כתבה קטע לסידרה והופיעה בה.

– מהו סוד הקסם של הסידרה?

הקסם שלה טמון בכך, שאנשים במשרות גבוהות, כמו ראשי ממשלה, או שרים, או עובדי מדינה בכירים, שנחשבים לאנשים מכובדים מאוד, מוצגים בה כפגיעים מאוד ולעתים כאבסורדיים. לפתוח את קופסת השעועית הזאת – שחושפת אותם לא רק כזייפנים, חסרי כישורים, אלא גם כטיפשים, המסוגלים למעשים הרי־אסון, נפוחים, שחצנים, צרי־מוחין עד כאב – זה מה שאנשים מוצאים משעשע כל כך. זה הופך את הפרות הקדושות לקדושות פחות.

לפוליטיקאים, אומר הות'ורן, אין ברירה אלא ״ללכת עם הסידרה״, בעיקר משום שהם אינם בוחרים לזהות את עצמם בתוכנית, אלא את חבריהם. ״הם כולם מודים שזה מדוייק מאוד. הם אומרים: הו, זה רק סטירה, אבל יש בזה גרעין חזק מאוד של אמת״.

לא לובש עניבות

משהו על מידת הדיוק של הדברים אפשר ללמוד מן ההסתבכות האחרונה של מזכיר הממשלה הבריטית, רוברט ארמסטרונג, שיצא לאוסטרליה כדי למנוע את הופעתו של ספר, שכתב איש השירות החשאי לשעבר. הפקיד הבכיר הוצג באור שלומיאלי למדי, לאחר שבבית־המשפט נאלץ לחזור בו מהצהרות קודמות שלו, באופן שהזכיר במידה רבה את התנסחויותיו הפתלתלות של סר האמפרי אפלבי. משום כמו: ״זה היה פחות ממדוייק לחלוטין״, שכוונתו לומר: ״כן, אתם צודקים, שיקרתי״.

סר האמפרי על השירות החשאי הבריטי: ״איננו מודים שהוא קיים. אבל אילו היה קיים – מה שלא נכון, כמובן – היו קוראים לו M.I.5. אבל הואיל ואינו קיים, ממילא לא משתמשים לעולם בשם הזה״.

– יש לך חלק בכתיבת התסריטים?

לא, אנחנו מועסקים רק כשחקנים, ולכן אני מוצא לפעמים שזה קשה, משום שאנשים מצפים ממני להיות סר האמפרי, ואני, חיי שונים לחלוטין משלו. עמדותי, נימוסי, אפילו הופעתי החיצונית – אני לא לובש צאוורונים ועניבות – הכל אצלי כל־כך שונה ממנו.

בעניין הזה יש להות'ורן עמדה נחרצת למדי. הוא לא יגרר, הוא אומר, לשאלות היפותטיות כמו: איך היית מתמודד עם מצב של שני מנכ"לים במשרד החוץ. הוא הרי לא מנכ"ל אמיתי, וכו'. אבל ההומור הפרטי שלו מבצבץ בין השורות. על הפגישה עם ראש הממשלה שלנו, לדוגמא, הוא אומר: ״הוא היה נחמד מאוד. לא יכולת לומר עליו שהוא פוליטיקאי. הוא שאל אותי אם אני פוליטיקאי. אמרתי: כמובן שלא, האם אתה שחקן? והוא צחק. נאמר לי שהוא לא ראה הרבה מן הסידרה; כלומר, הוא ראה תוכנית אחת, כנראה. אבל הוא שיחק את משחקו בהצלחה. גם אני, שאיני יודע הרבה על פוליטיקה ישראלית, שיחקתי את המשחק שלי. הכל משחק, את מבינה, החיים הם משחק״.

– היו נסיבות שבהן השתמשת בתואריך הטלוויזיוני?

לפני שנים אחדות הוזמנו לארוחת ערב בביתו של יו"ר בית הנבחרים, אדם חביב מאוד בשם ג'ורג' תומס, שהיום יושב בבית הלורדים. היה לו בית משונה, שבתוכו פנימה עוצב כמו בית הנבחרים. אתה מצלצל בדלת, סוכן הבית עונה, ואז מגיע היו"ר אל המסדרון לברך אותך, כשהוא לובש אברקים ואבזמי נעליים, שיצאו מהאופנה במאה ה־17. היו שם שרים אחרים בארוחת הערב, האוכל היה איום, ואחרי הארוחה הוא אמר: נצטרך לשתות קפה בחדר האורחים, משום ש״יס מיניסטר״ מוקרן עכשיו.

זה היה משונה לצפות בתוכנית בחברת פוליטיקאים. הם צחקו המון, ואחר כך רנו בה באריכות. יצא לי לשבת ליד היו"ר, כשצלצל הטלפון. זה היה הטלפון האדום. הוא אמר: אני מבין. אחר־כך הסתובב אלי ואמר: רייגן נורה. אני הייתי האדם הראשון שהוא בחר לספר לו על כך. חשבתי שזה מצביע על העוצמה של האיש הזה, האמפרי.

״אותלו״ עם כושי אמיתי

סדר היום הדחוס של הות'ורן לא מצליח לעמעם את האריכות הבלתי־נילאית שלו. בבוקר יום שני, יומו האחרון בארץ, הוא מבלה שעתיים תמימות בבית התפוצות. המדריכה, שמזכירה לו את אינגריד ברגמן, נפעמת ממטען היידע שלו. הוא אומר ״התורה״ בעברית, מתפעל מן החיוניות העצומה של הישראלים, מן האהבה שלהם לארץ, שיכולה להפחיד קצת את הבא מבחוץ. יש לו מאז ומתמיד, לדבריו, הזדהות גדולה עם העם היהודי. חשבתי, הוא אומר אחר־כך, על הסירות שמגיעות לחוף, אחרי המלחמה, ועל האושר בעיני האנשים כשדרכו בארץ המובטחת. לא יכולתי לחשוב על משהו נוגע ללב יותר מן האנשים שעברו את השואה, ובאו לכאן.

באמצע היום, ארוחת צהריים במסעדה סינית בתל־אביב, בחברת שחקני ״הבימה״. משוחחים בעירנות על מחזות ומחזאים. שמוליק סגל, המשחק ב״דוד וגיה״, רוכן על הדג המאודה של האורח הצמחוני, כדי לגלות שהות'רן עצמו שיחק את וניה לפני שמונה שנים. אלכס פלג מגלה שהופיעו יחד ב״גולדה״. הות'ורן מספר, שבדרום־אפריקה עומדים להעלות הפקה חדשה של ״אותלו״, לראשונה עם שחקן כושי, כך שתהיה זו הפעם הראשונה שרזדמונה לא תחשוש שהצבע ילכלך את זרועה הצחה...

בערב הוא אורח הכבוד בארוחת ערב חגיגית – 150 שקל לזוג – של האגודה לקידום התיירות בישראל. הערב, בחסות השר שריר, מתקיים במלון דניאל, ההכנסות קודש לקרן המילגות על שם ח"כ יצחק זייגר ז"ל. הוא נבלע בין חח"כים, אנשי העסקים ונשות החברה הנוצצות, חנוט בז'קט ועניבה, ויותר מתמיד הוא סר האמפרי.

הוא תקוע עם זה, ירצה או לא, פולט טראבור, מנהלו האישי, שנראה אבוד קצת בתוך ההמון. בהמשך הערב יעניקו לנייג'ל היקר תעודת הוקרה וליטוגרפיה של אגם. הוא מצידו, בדברי התודה שלו, יודיע בשמו של סר האמפרי, על כוונתו להציג את מועמדותו בבחירות הקרובות בבריטניה, לתפקיד שיקנה לו את ״מינוי שיזוף־השמש״; כלומר, לתפקיד שיחייבו לערוק ממשרד ראש הממשלה למשרד התיירות.

בניסוחו של סר האמפרי, זה היה נשמע כך: ״יש זמן שאדם צריך להשלים עם צו הגורל, שעליו לעבור אל כרי דשא חדשים, אולי ירוקים יותר, ולעמוד סוף סוף לשירותו של מי שהוא נעלה על כל אחד מאיתנו״.

שלוש פנים לנייג'ל הות'ורן, המגלם את דמותו של סר האמפרי: ״הפוליטיקאים הם בני־אדם פשוטים. הם אינם אוהבים ספיקות וסתירות״ (תצלומים: שלום בר־טל)

הפוליטיקאים, אומר נייג'ל הות'ורן, השחקן המגלם את 'סר האמפרי', מזהים ב״יס, פריים־מיניסטר״, את חבריהם בלבד, לא את עצמם ● זה אולי מסביר את קבלת הפנים הנרגשת, לה זכה השבוע אצל ראשי המדינה בישראל ● הסידרה אולי מצחיקה, אומר הות'ורן, אבל המציאות מצחיקה יותר: גם מזכיר הממשלה הבריטית מעדיף לומר: ״זה פחות ממדוייק״, במקום להודות: ״שיקרתי״

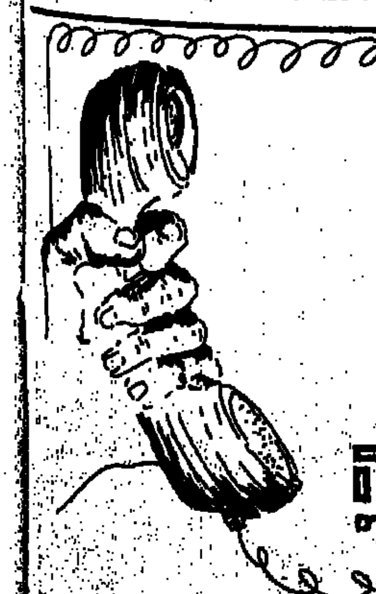
מנורה שלום!
רשמו לפניכם: החל מיום שני - 15.6.87
יוחלף מספר הטלפון שלנו ל-
03-5430777
תודה.
מנורה
חברה לבטוח בע"מ

לקרוא לדברים בשמם

גאולה כהן

לסניורה ולירושלמים של מטה

הפירצה קרצה לו, לחנא סניורה – ולמה לא?

למה לא, שהפירצה שקיימת בחוק שלנו, המאפשרת להיבחר למשרה ציבורית ממלכתית גם למי שהוא כמו סניורה, למשל. לא רק שאינו אזרח ישראל אלא שהוא היום אזרח ירדני, כלומר אזרחה של מדינת אויב; גם למי שהוא כמו סניורה, למשל, תומך מוצהר של אש"ף ועורך עתון שנסגר מספר פעמים על המרדה והסתה; גם למי שמכריז, כפי שהכריז סניורה, שכחבר עיריית ירושלים לא יכיר בחוקי המדינה הקובעים שירושלים המאוחדת היא בירתה הריבונית של ישראל, אלא גם ינצל את כוחו כנבחר העיר לפעול להפוך את מזרח ירושלים לבירתה הריבונית של המדינה הפלשתינאית...

אלא שאלוהי ירושלים עזר, ומי שמתכוון ללכוד נלכד – לא הצליח בינתיים, לשכנע את אש"ף בתיחכום של המלכודת שרצה להכין לנו, אבל הצליח בינתיים להפקיח אליה את עינינו... בתקווה שבמקום לשוב ולעצום אותן למהר אכן לסתום את הפרצות.

■■■

אבל להוקרה מיוחדת ראוי סניורה לא רק על כך שסיפק היום תשובה אותנטית לשאלה: ״מיהו פלשתיני אותנטי?״ ״מיהו פלשתיני מתון״, אלא גם על כך שגילה את ערוותם של כאלה במחננו, ברצ, במפ"ם וגם בשולי המערך, שניסו לרמות אותנו, ואולי גם את עצמם, שסניורה וחבריו מוכנים לא רק לאחד – מוניציפאלית – את צינורות הביוב בין שני חלקי העיר, אלא מוכנים גם לשיתוף פוליטי...

לא, לא כולם רימו: היותר ישרים שבהם – כמו ח"כ שריד למשל, כמו הסופר א. ב. יהושע – אכן מודים, בכתב ובעל־פה, שירושלים המחולקת היא בעיניהם יותר שלמה מירושלים השלמה, ומדריעים בכתב ובעל־פה שהם מוכנים לחזור ולחלק את העיר.

רק מוכנים? – נפשם ממש יוצאת לכך!

אם ארשה לעצמי לקרוא להם ולשכמותם ״ירושלמים של מטה״, זה משום שהמוטיבציה שלהם לברוח מירושלים העתיקה ולהוריד אותנו מן ההר שבה, אינה רק פוליטית – רק למען השלום והפגת המתח בין יהודים וערבים – אלא גם רוחנית.

מה פלא שיש ביניהם כאלה שלא נעצרים גם בירושלים המחולקת, אלא נמשכים דווקא לרדת אל שפלת החוף בתל־אביב שהם שהֻם לה היום שירים כסמל החלום הציוני?

... רק לא הכותל עם בכיותיו, שמזכיר לנו שעוד לא הגענו למחוז החפץ, רק לא מתח שמחייב מאבק... ההר הירושלמי גורם להם לסחרחורת ולרגשי נחיתות, ואילו שם למטה הם על הגובה... שם גם אפשר לדבר גבוהה גבוהה על שלום שלום.

זה איפוא לא רק עניין פוליטי זה פשוט גם עניין של אופי: קצר רוח, קצר נשימה, אסטמתי.

■■■

אמת, לירושלים נשימה ארוכה שיש לה גם קצב מיוחד משלה, אבל אלה היורדים ממנה ורוצים להוריד אותנו עמהם – אלה פשוט לא עומדים בקצב. איך שר אריק איינשטיין? ״לא עומד בקצב רוצה לעצור, לא עומד בקצב רוצה לחזור, לחזור למעט, לדליל, לשקט.. רוצה לנגן בחליל״.

... גם נפשי שלי ושל חברי יוצאת לנגן בחליל, אבל כל זמן שסניורה ומרעיו ״מנגנים״ אלינו בתותחים – או, גם אם לא נפסיק ולו לרגע אחר מלהתגעגע בלילות לנגן בחליל – לא נפסיק, ולו גם לרגע אחר, מלשמור את חומותיה של ירושלים מפני מחבלים מבית ומפני אויבים מבחוץ, גם ביום גם בלילה.

למה דווקא בגבעת סביון גרים יותר אנשים מצליחים?

התשובה היא פשוטה למדי:
אנשים מצליחים מעדיפים השקעות מוצלחות. רק אנשים מצליחים יכולים להרשות לעצמם איכות חיים גבוהה, בית מרווח ושכנים מוצלחים כמוהם. רק אנשים מצליחים יכולים היום להרשות לעצמם לגור בגבעת סביון.

גבעת סביון ממוקמת במרכז גוש דן, בצמוד לסביון, השכנות אינה מיקרית - אפריקה ישראל להשקעות בע"מ - האנשים שבנו את סביון תכננו ובונים את גבעת סביון. היא נבנית בתכנון סביבתי קפדני ומקיף עפ"י מיטב המסורת של אפריקה להשקעות: שרותים קהילתיים מפותחים, מרכזים מסחריים חדישים, שטחי ירק נרחבים לצד קוטגים ובניינים מטופחים להפליא עם דירות מרווחות ומוצלחות במיוחד.

אלה, בנוסף למיקומה הגיאוגרפי המצויין של גבעת סביון - קרוב לאוניברסיטת בר-אילן, למרכז הרפואי ע"ש שיבא, לתעשיה האוירית, לתדיראן ולעיר הגדולה, משכו אליה רופאים, מהנדסים ובעלי מקצועות חפשיים יותר מלמקומות אחרים.

אין זה פלא, איפוא, שערך הדירות בגבעת סביון עולה יותר מבכל מקום אחר!. וזהו מקום טוב מאין כמוהו להשקיע ולהשתקע בו. אם אתם יודעים להעריך איכויות אמיתיות, אם אינכם מוכנים להתפשר ומעדיפים להתקשר לחברת בניה כמו אפריקה ישראל להשקעות, אם אתם מעוניינים באוירה ההולמת את הציפיות שלכם, ו... אם אתם מוכנים ויכולים להקצות לשם כך את המשאבים הדרושים אז דווקא גבעת סביון היא המקום בשבילכם, **כי אין עוד מקום כזה באזור המרכז!**

לבחירתכם עכשיו בגבעת סביון דירות ודירות גג גדולות ומרווחות במיוחד.

לפרטים נוספים:
התקשרו אלינו עוד היום - נשמח להיפגש אתכם ולבחון ביחד אם גם הכתובת הבאה שלכם תהיה כתובת של הצלחה.

במשרד הראשי - אחד העם 13, ת"א. טל. 03-650281 ימים א'-ה' 08:00-17:00

בסביון - מרכז מסחרי סביון טל. 03-357191 ימים א'-ה' 16:00-18:00 ביום ו' 08:00-12:30

גבעת סביון

כתובת של הצלחה!

אפריקה ישראל להשקעות בע"מ מקבוצת בנק לאומי לישראל בע"מ.

אליהו עמיקם

הַדִּמְדּוּם, עַד לְמֵרָחוֹק *

אלמלא המשוגעים, לא נתקיים העולם. (רמב"ם)

„מעתה ואילך אחשוב אחרת, אתבטא בלשון אחרת, אגיב בתגובות שלא ראו אור, אטוש את גופי, אזנח את שכלי, אטיל את עצמי לתוך זהות אחרת, אשליך עצמי לעידן אחר, אלבש לבוש שמעולם לא היה שלי.
„שלום לך, אני".

דברים אלה אמר אלי ויזל, כשהתקרב אל סקריו של עולם־החיים, לפני כארבעים שנה, בלכתו מגיא־ההמות של אושוויץ־בוכנוואלד?

לא, לא הוא אמר אותם. אמר אותם רפאל ליפקין, ברגעי שפיותו האחרונים, לפני ששקע סופית בתהומות הטירוף.

רפאל ליפקין הוא גיבור ספרו האחרון של אלי ויזל, הזמן, שזה עתה יצא לאור בפאריז. שמו של הספר • Le Crépuscule, au loin – לספר אין שם אחר, הואיל ולא תורגם עדיין ממקורו הצרפתי לשום שפה אחרת.

אני מציע למחבר את השם הבא לתרגום העברי: הַדִּמְדּוּם, עַד־לְמֵרָחוֹק. הביטוי „עַד־לְמֵרָחוֹק" מופיע במקרא פעמיים: עזרא – ג', י"ג; דברי־הימים ב' – כ"ו, ט"ו. מומלץ לא לנקד את המלית „עד". הקורא ינקד אותה לעצמו, על פי הבנתו. הוא יכתר כין פתח לצירה.

■■■

„שלום לך, אני" (במקור – Adieu moi!) – נפרד רפאל ליפקין מעצמו. המחבר מציג לפנינו, כבסרט גטורליסטי להחריד, את תהליך השתגעותו של אדם – שלב אחר שלב, רגע אחרי רגע, עד רגע הפרידה והוא – זינוק החולה אל עולם שכולו אור.

מי אתה, רפאל ליפקין – שואל הקורא המזועזע למקרא הדברים המבעיתים – מתי זה קרה לך? בשנת 1987? או שמא קרה זה לפני ארבעים שנה, ואתה אז ילד יהודי צלוב, קם מקברך וצועד לעבר החיים, חוזר אל עולם, שאם אין הוא כולו טוב, אין הוא לפחות כולו רע.

ואולי – לא. אולי רפאל ליפקין אינו כלל אלי ויזל או לא רק אלי ויזל. אולי מתרחבת כאן האמפתיה והובקת זרועות עולם. אולי ליפקין זה אינו פרט אלא כלל – עם, מדינה, עדה, „מחנה"...

אולי רפאל ליפקין הוא שם־צופן לעם, אשר נצלב וקם לתחיה, והלך מגיא־ההריגה אל ארץ־החיים ושם נטרפה דעתו עליו. השתגע על כל הראש, וביתר דיוק – על כל הראשים.

הוא התחיל – „לחשוב אחרת... לזנוח את שכלו, להטיל את עצמו לתוך זהות אחרת..."

הנה ליל מתן־תורה 1987 (תשמ"ז), ב„מדינת" ה„יהודים". אתה יושב מול מירקע הערוץ היהודי של הטלוויזיה הפלסטינית, המאיימת על היהודים, שאם לא ישלמו את האגרה על הפרופגאנדה נגדם – „יקחו ממך את המקלט. וזה לא נעים", לאמור: כל היתר נעים.

מולך, ליד המקלט, יושב – רפאל ליפקין. הוא אינו צריך לצפות כדי לראות ולשמוע את המתרחש על טני המירקע. הוא רואה ושומע, בלי להסתכל ולהאזין. הוא משוגע. הוא יודע בדיוק מה מציגים ומה יציגו ואיך.

מציגים תוכנית לכבוד ליל־שבועות. מושב־הלצים העליון (מפקדה כללית) של התקשורת, שולח פלוגת־סער למיבצע „מתן־ביכורים". המשימה: לפוצץ את הר־סיני, שעליו נוסדו הרוסים, הימין הריאקציוני (הסופוליסטי), דניאלה וייס ושכ"כ.

הפעולה היא פעולת־תגמול על פיצוץ המסגדים על הר־הבית ועל פרעות חברון (כמובן, פרעות שפרעו היאהוד בערבים). הדובר, נציג עמלק, מסביר את הרקע ההיסטורי והאידיאולוגי: מדובר בהר־קללה, שממנו באו כל הצרות והמארות, כל הכיבושים והדיכויים.

הוא מזכיר בהתרגשות את הטבח האיום, שביצע הרב הראשי האורתודוכסי ראו, משה בן־עמרם, ברבבות אנשי קידמה ורוח ותרבות, אך ורק משום שהתנגדו לכיבוש פלסטין, לטרור אנטי־מצרי, לדם ולכנים.

לבסוף מזכיר הדובר ומזהיר: זכור את אשר עשו לעמלק! האם אין זה רצח־עם? ועד היום לא הוקמה שום ועדת חקירה לבדיקת הנושא.

המסקנה ברורה: את ההר הזה יש לעקור, ואת יושביו... האם יש צורך לפרט? העיקר שיושם קץ לרצף השערוריות, הפשעים והאלימות, שניגר לעולם מאותו הר, כמו לבה, זמן רב כל כך...

– חג שמח, יהודים! – אומר ליפקין בקריצת עין – חג־שבועות שמח! ואל תשכחו לשלם את האגרה, כי יקחו מכם את המקלט. וזה לא נעים. ההההה... וזה עדיין לא הכל. המשך יבוא. ההההה...

■■■

וההמשך בא. יומיים אחרי שבועות, מספק הערוץ היהודי הנ"ל לעם ישראל את עונג שבת־מלכתא. הוא הופך למוקד המרכזי והאפקטיבי ביותר בין כל מוקדי ההתפרעויות, לכבוד יום־השנה העשרים למלחמת עשרים השנה, הנקראת בפי מרכיתַ היהודים – מלחמת ששת־הימים.

מה הם בקבוקי־תבערה או ידויי־אבנים לעומת סופה זו של רעמים מכל סוגי הנשק התקשורתי, המופעל בידי צבא־ישראל־בר של התקשורת, במיתקפה אדירה, בכל החזיתות, נגד האוייב הציוני ונגד נצחונו.

– ניצחו את הנצחון. מהו – מחייך רפאל ליפקין, נוגע באצבע (המאשימה) ברקתו ועושה בה תנועה סיבובית.

– עכשיו – הוא אומר – אחרי שבועות, מתחילה אצלם הספירה, ימי האבל על נצחון הו־ידים. כי לו־ידים אסור לנצח, זה נוגד את הצדק. המריץ – האדום, השחור או הירוק – לא מרשה. מותר להם לנצח רק את הנצחון שלהם, את עצמם. בנת? אז הפעם זה היה בסדר – הו־ידים ניצחו את נצחונם. ועשו זאת מהר. לקח להם כשבוע ימים בסך־הכל. מלחמת ששת ימים. לאז ההההה...

■■■

מר ליפקין לא דייק. זו לא היתה מלחמת ששת ימים. זו היתה מלחמת עשרים שנה. ואם תרצו – מלחמת עולם, מלחמת עולם של לעייזור'קה רויטשוואנץ באויב הציוני. לעייזור'קה הוא רמטכ"ל צבא־ישראל־בר של כל הזמנים.

וצבא זה, בפיקוד ה„מוסטים" לגוניהם השונים, היה תמיד חלוץ לא רק בקולוניזציה, אלא, וזה היה העיקר, באתרעה על הסכנה: מדינה היא פאשיזם, צבא זה דיכוי, עלייה מאסיבית – אסון. עכשיו מוכיחה המציאות עד כמה צדק הצבא החלוצי בכל, אפילו בעניין העלייה, שרק נס הירידה מציל אותנו מפגעיה.

ואם נלך אחורה, יסתבר לנו, כי מלחמת עולמו של לעייזור'קה התחילה לא ב„סיזון" של הסוכנות הויצמנית, כי אם כ־3,300 שנה לפניה – עוד במדבר, כשכוחות הקידמה תקפו את כוחות האופל הפולשים לפלסטין, אשר אחרי שורת פרובוקציות נתעבות יצאו ממצרים, בהנהגת הרבנות הראשית של מרחב סיני, ובראשה מי אם לא מיודענו מוסא בן־עמרם, שהתפרסם באכזריותו.

ומלחמת עולם זו לא נסתיימה בליל סברה־ושתילה, בככר מלכי־ישראל, בהפגנת 600,000 איש (מטעמי צניעות סוציאליסטית־ציונית מדובר על ארבעים־ריבוא בלבד).

– לא – אתה אומר לליפקין – זו אינה מלחמת ששת ימים. זו מלחמת עולם.

עיניו של ליפקין אורות.

– אתה איש חכם – הוא אומר – אתה בהחלט ראוי להיות משוגע.

■■■

את לעייזור'קה רויטשוואנץ הציג לפנינו הסופר הסובייטי, איליה ארנבורג, אחרי מלחמת העולם הראשונה. את רפאל ליפקין – אלי ויזל, אחרי מלחמת העולם השנייה.

רויטשוואנץ הוא שפוי. ליפקין – משוגע. לכן רק דרכו יכולים אנו ללמוד על שפיותם של השפויים.

כאשר משננים אנו את דברי פרידתו של ליפקין מעצמו, שעיקרם – שלום לך, אני! Adieu, moi! – מבינים אנו מה קורה למדינה וכה.

ובאותם דברי פרידה אומר עוד ליפקין: „אני מתקרב לעבר החומה, אני מכוון את פעמי אל האוקיאנוס. עוד צעד אחד, עוד מלה אחת, והוויה מן העבר השני..."

עוד צעד אחד... סוכת דמדום פרושה על ירושלים – עד למרחוק. האם יהיה זה דמדום של שקיעה או המדום של שחר? האם יצעד הצועד את הצעד? ולאיזה צד? מי ינצח – משלמי האגרה או גוביה? האם נהיה או לא נהיה?

ליפקין שואל. אלי ויזל אינו משיב.

★

(מאמר חמישי)

* Elie Wiesel – Le Crépuscule, au loin; Bernard Grasset, Paris

הערות בשוליים

הרב מנחם הכהן

פורעים ורבים

מצב לאומי: בבתי־הספר כבר למדו השבוע".
- בממשלה עוד לא.

★

גידולי פרע: קבוצת המתנחבלים מקרית־ארבע, תובעים להעמיד לדין את חיילי צה"ל, על שהפריעו להם במילוי תפקידם.

★

בפרוע פרעות בהתנדף עם: „אנשי קרית־ארבע אינם סומכים על חקירת צה"ל, ויקיימו בדיקה משלהם במאורעות דהיישה".
– הם עוד ינמקו כי במסורת היהודית שו"ב – שוחט ובודק – זה אותו אדם.

★

בשער: בימים שכאלה, טוב שיש עמנו גם מנהיגות אמיצה להדוף ולעצור את הטירוף הכהניסטי ולהתייצב ללא היסוס וחשבון לימין צה"ל בשער בת רבין.

★

אימרה ציונית: מהי מדינה יהודית? – מדינה שבה גם דם ערבי לא יהיה הפקר.

★

קונים בלבד: אין רוב בכנסת שיביא לפירוק הממשלה. לעומת זאת, עמלו השבוע ברוקרים בשתי המפלגות הגדולות, בגיבוש רוב שיביא להתפרקות השלטון.

★

תהליך השלום: „עובדה, הליכוד הוא שהשיג את השלום עם מצרים".
– על עובדות לא מתווכחים: הליכוד החזיר את סיני, החזיר את ש"ס, מחזיר את איקרית ובירעם, מחזיר בתשובה, מחזיר את הורביץ, מחזיר את אבוחצירא וגם יחזיר את יו"ש.

★

שועלים הלכו: „אלף שוטרים הבטיחו סיור הפגנתי של ח"כ שילנסקי על הר הבית".
– „נאמני הר הבית" – התגשם החלום: נוכחות יהודית מסיבית על הר הבית.

★

יש קמח בלי תורה: פעם הסתפקו אגודה־ש"ס במתן בסתר, אחר כך זה גדל והפך לחג גדול של מתן תורה.

★

שמיטת כספים: „הרבנות הראשית ודתיים מתונים רואים בדאגה השתלטות חרדיים קיצוניים על החיים הדתיים".
– סוף סוף רואים גם הם, את סכנת התקצנה ומכים על „חיטה שחטאנו".

★

פקוקי של טור: אמרו בגמרא (סנהדרין ע): „רבי יהודה אומר: אותו העץ שאכל אדם הראשון ממנו (החטא הקדמון) – חיטה היה".

דידי מנוסי

הַפַּעַם, לַמְרוֹת שֶׁמַּמָּשׁ מִתְבַּקֶּשֶׁה,
לֹא אֶגַּע בְּמַעֲשֵׂי הַנְּבָלָה בִּדְהֵיישֶׁה
(שֶׁוַּדַּאי יְמַלְּאוּ אֶת דַּפֵּי הַמּוּסָף) –
אֲנִי אֶסְתַּפֵּק בְּמָדוֹר מְפַלְסֵף:

אֶרֶץ הָאֶפְשָׁרֻיּוֹת הַבִּלְתִּי מֻגְבָּלוֹת – אוֹ לְחִלּוּפִין אֶרֶץ הַמֻּגְבָּלוֹת הַבִּלְתִּי אֶפְשָׁרִיּוֹת

א.

יִשְׂרָאֵל מוּל מֵאָה־הָעֶשְׂרִים־וְאַחַת –
עוֹמֶדֶת בְּלִי חַת

מִיקְרוֹגַל, וִידֵיאוֹ, וּמַחְשֵׁב מְבוֹרָךְ –
נַחֲלַת כָּל אֶזְרָח.

תַּעֲשִׂיּוֹת עֲתִירוֹת תְּחָכּוּם וּמַדָּע –
הַיּוֹם כְּבָר עֲבָדָה.

הַלְּבִיא, הַמָּטוֹס הַמְּשֻׁכְלָל בָּעוֹלָם,
שֶׁלָּנוּ – אוּלָם...

כָּל קוֹרֵא עִתּוֹנִים־חִלּוֹנִיִּים בִּבְנֵי־בְּרַק –
יֻכֶּה וְיֻרַק

כָּל מִי שֶׁמְּזוּזָה בְּבֵיתוֹ לֹא מְתֻקֶּנֶת –
אַרְבָּעִים מַלְקוֹת

וְכָל אוֹכֵל חָמֵץ בִּשְׁנַת שְׁמִטָּה –
חַיָּב מִיתָה.

ב.

כָּל מִי שֶׁבִּקֵּר
בְּאַרְהַ"ב – יוֹדֵעַ:
שְׁתַּיִם וְתִשְׁעָה אֲחוּזִים
מִכְּלַל תּוֹשָׁבֶיהָ,
הֵם בּוֹקִים גְּמוּרִים
(עַל דֶּרֶךְ מָשָׁל)
בְּתְחוּם הַתַּרְבּוּת
וּבִתְחוּם הַמִּמְשָׁל...
וְרַק אָחוּז אֶחָד
מִכְּלַל הַמֵּאָה
מֵבִין בֶּאֱמֶת
וּבַעַל דֵּעָה.

לְעֻמַּת זֹאת, בְּיִשְׂרָאֵל,
(טוֹעֲנִים הַמֻּמְחִים)
תִּשְׁעִים־וְתִשְׁעָה אֲחוּזִים
מִכְּלַל אֶזְרָחִים
הֵם גְּאוֹנִים שֶׁל מַמָּשׁ
בְּכָל תְּחוּם וְנוֹשֵׂא
גַּם לַהֲלָכָה
וְגַם לְמַעֲשֶׂה...
וְרַק אָחוּז אֶחָד
מִכְּלַל הַמֵּאָה
הוּא בּוּק וְאָטוּם
וַחֲסַר הַשְׁרָאָה.

עַכְשָׁו, מָה שֶׁמַּצְחִיק
אֲבָל גַּם מְשַׁגֵּעַ
שֶׁבִּשְׁתֵּי הָאֲרָצוֹת
(וְכָל אֶחָד יוֹדֵעַ),
הָאָחוּז הַיָּחִיד
הוּא זֶה שֶׁמַּנְחִית
וְשַׁלִּיט וּמַחְלִיט
וְקוֹבֵעַ.

חיים חפר

כתבה או סרט?

ישבו חכמי המליאה של רשות השדור ודנו בשאלה הבוערת: • האם מה שראינו ביום ששי הוא רק כתבה, או שמא סרט? • שהרי אם זו כתבה, הלא אותה גברת • הדשנה, והמרצה, המספרת, והמאשרת • המשאירה אפילו את הדלת פתוחה (!) לערביה, לעוזרת • אותה גברת היתה ודאי מדברת אחרת – • ואילו, אם זה סרט – בסרט היתה ודאי אותה טובת לב, מסתפרת • בגלוי לב משכנע, לאודי גולדשטיין אומרת • שהיא עד כדי כך סומכת על העוזרת הנהדרת • שאפילו את דלת ביתה היא בפניה לא סוגרת! • וכאן ההבדל המשמעותי, הן מבחינת התכן והן מבחינת המסגרת • ועל כן, בצדק רב כל כך היתה רוח המליאה כה סוערת ••

מכל הצדדים במלאת עשרים לכבוש • כל השאר הרי איננו שיך לענין • כשאנו רואים איך אט אט מתערער הבנין • ועוד מעט ויהפך גם „אחי – לתליין" • ובאמת, כל השאר הרי לא רלבנטי • כאשר רבים מבני שם הופכים להיות אנטי • והיהודים, שקראו „מעבדות לחרות" • הם השוטרים והנוגשים ומשליטי המרות • וטרור נוגע בטרור, והוא כבר גלוי ואינו מסתתר • ואיש אש"ף ואיש ה„גוש" באותה שפה מדבר • וילדים קטנים גרצחים ואשה נשרפת כנר • ומתי הבקבוק הריק, יהיה גם הוא לבקבוק הבוער? • – אבל כל זה באמת לא שיך, כל זה באמת לא אכפת • תנו ליהודים לגמור בנחת את הפצוחים בלילות שבת • וחבל שמדי פעם השלביזיה קצת רגשי אשם בהם מעוררת • ועל כן, תצא עכשו הוראה מחיבת, כמו בכל מדינה מסדרת: • את הנבזיות – רק בכתבה. אבל חס וחלילה – לא בסרט ••

ואלו כל השאר הוא באמת לא חשוב • וחבל לדוש בבעיה ולחזור עליה שוב ושוב • ולהביט אל העינים ולהקשיב ליאוש • העולה

הר הבית

הר הבית בידיהם. זאת כל בקור של דב שילנסקי מבטיח • אם שמונה מאות שוטרים גיסו כדי את שלום הח"כ ועדתו להבטיח • אם שמונה מאות שוטרים גיסו כדי שלא אלה ולא קללה יגיעו עדיהם • אז בידי מי הר הבית? בידינו או בידיהם? • ולאחר הבקור, ולאחר דברי השבח לעצמו בפרוזה ובפיט • ולאחר שהשוטרים ילכו הביתה – בידי מי, כך יאמרו, נשאר הר הבית? ••

על כן, יש לחרות אגדה על הקיר, למען יקרא כל צלין וכל הלך • וראשיתה: „היה היה חמור אחד בארוות שלמה המלך..." ••

חיפוש קרובים

בין קרית ארבע לדהיישה, בין פרעות הגוש ולילות כהנא • הלכתי בין האבנים והיריות, הבטתי אנה ואנה • האם שמעתי יהודים קוראים: „הממשלה אתנו!" או „אלדאולה מענאו!" • או שמא היה זה הד רחוק ליגונם של „שאול ויוהנה"? ••

וכבר אני שומע את אנשי „התחיה" המדברים גלויות • על ההכרח לסלק מכאן חצי מליון ערבים, ומהר, וללא דחיות... • האם אני טועה, או שמא אני באמת שומע את רעש מנועי המשאיות? ••

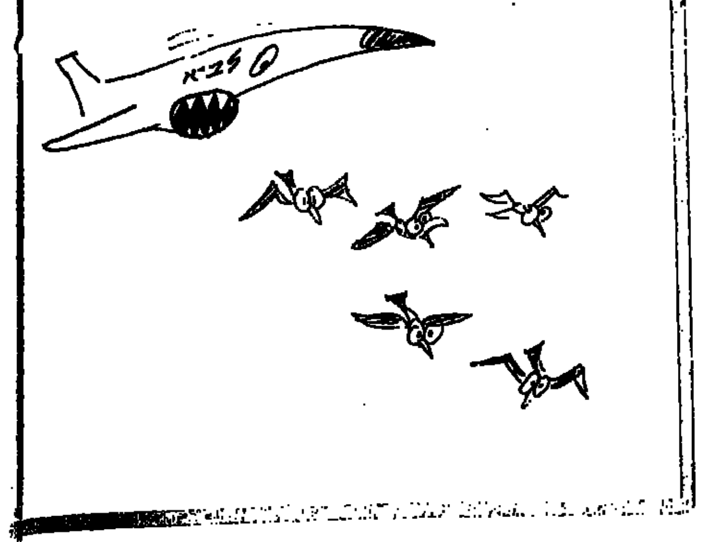

בועז עברון

פרקי דהיישה

פרק א': צה"ל

בחזור שבועיים שלושה אחורנית.

„בלי ידיים, ילדו תזוז, ילדו" – המשפט המפורסם מליל הבקבוקים בקלקיליה, כשהמתנחל רודף בבוז תהומי את החייל החמוש שממולו. זה משפט המקפל בתוכו עולם שלם. הוא אומר: „נדמה לך שאתה, החייל, צה"ל, המדינה, בעל־הבית כאן? תקשיב היטב: אני בעל־הבית כאן. אתה קיים כאן רק כדי להגן עלי. אבל ברגע שתעיז לעמוד בדרכי – מי אתה בכלל? חמישים כמוך אני מסובב על האצבע הקטנה שלי.

„אתה חושב שיש לך כאן רובה בידך? נגרי זה רק מקל, וגם מקל לא תעיז להרים עלי. אני צוחק מכל הטנקים והתותחים והמטוסים שלך. אני יכול לירות מולך ב'עוזי' שלי בגובה העיניים, ואתה לא תעשה לי כלום. אני יכול לנסות לדרוס אותך באוטו שלי, ואם תעיז לירות בגלגלים יעשו לך משפט צבאי, ואותי, במקרה הגרוע ביותר, אפילו אם אהרוג אותך, 'יעצרו לחקירה' ואחר כך ישחררו אותי 'מחוסר הוכחות'. אם אפילו תעיז לדבר נגדי ולהגיד מה שאתה חושב עלי, נפרסם נגדך מודעות ענק בחוצות ובעתונים, נגייס נגדך את חצי הממשלה, כולל ראשה, והחצי השני ישתוק מפחד. ואז, כשתהיה שבור וכפוף כמו שצריך ותרצה להיפגש עם הרבנים והמנהיגים שלי ולהסביר את עצמך ולהזדחל לפניהם, הם יסרבו להיפגש אתך. הם יואילו לעשות זאת רק כשיהיו בטוחים שאתה והבוסים שלך למדתם את הלקח, למדתם מי אתם ומי אנחנו. אז תזוז כבר, ילדו"

והילד, מרוב חימה ותיסכול, מטיל עוצר על דהיישה ולא על קרית הפורעים. ובדהיישה הוא יורה גז מדמיע ויריות ממש, כמו שלא היה מעיז לעולם לעשות בקרית הפורעים, ומקים גדר גבוהה עוד יותר סביבה, במקום להקימה סביב קרית הפורעים.

בכלל, מה זה צה"ל היום? מאז שהכניסו אותו ללבנון זה כבר איננו אותו צבא. מכריחים אותו לקבל מטוס שאינו רוצה בו.

ולצה"ל אסור, ובצדק, להתקומם נגד הדרג המדיני, מפני שהוא המכשיר שלו. עוד תראו איזה יצורים עתידים לצאת מהמלחציים האלה שבוהם הכניסו את הצבא. או „שלוגלים" מורתחיכתיים מהסכי־הפיכות, או ריכיכות חסרות עמוד שדרה, הראויות לפוליטיקאים הראויים להן.

★

פרק ב': הגיטו והאגרוף

הפאשיזם נאלח תמיד, אבל לכל אומה הסגנון הפאשיסטי שלה, דרכה שלה אל הגיהינום. האיטלקים נשאו על האימפריה הרומאית החדשה, שנשרי לגיונותיה יתעופפו שוב על פני כל הים התיכון. הנאצים שרו: „ואף אם יתמוטט העולם, אנו נמשיך לצעוד. היום לנו גרמניה, מחר – העולם כולו"

הפאשיסטים היהודים חידשו חידוש גדול: לתוך תפיסת־עולם שלה כוחנות והערצת הכוח, קיבוצו וסוקו ודריסתו של האחר, הגר, הכניסו הם את בכיינות הגיטו היהודי. לפי טענות אליקים העצני בבית המשפט, תושבי קרית הפורעים הם „יהודים נרדפים". „יש כאן מצב שהעצורים כבר נשפטו והוצאו להורג" (טענות מבית המשפט נראים העצורים במצב־רוח מצויין, צוחקים ושמחים בכל פה. הם הרי ידעו מראש שלא יקרה להם כלום). ובאמת, למשטרה אין הוכחות מספיקות. כאלה יש תמיד רק נגד פורעים ומסיתים ערבים.

אין זה טיעון חדש בפיו של העצני. ראיתי אותו כבר בתוכנית טלוויזיה של הבי.בי.סי. משמיע אותם דברים עצמם, כנראה ששיכנע את עצמו בנכונותם. התוכנית, על המצב בשטחים, היתה אנטי־ישראלית מאוד. ובכיינותו הצעקנית של העצני היתה אולי העוקץ המעורר ביותר שהכניסו עורכי התוכנית לשידור. על רקע הדיכוי, התמונות מהחושות העלובות של דהיישה לעומת הווילות של המתנחלים, החיילים והשוטרים המזויינים העומדים בכל פינה – היה בבכיינות זו כדי לעורר אנטישמיות ממש. „תביטו ביהודים האלה. לא רק שהם נוהגים כקולוניאליסטים, אלא ממשיכים ליילל על היותם נרדפים כמו שיללו תמיד. גועל־נפש. איזה חוסר של רגש כבוד עצמי מינימלי".

זה מזכיר לי קטע מסויים מתוכנית „עמוד האש" ששודרה בטלוויזיה. רואיין שם מייקל סבנעוריו שירת כקצין בשכם בזמן המרד הערבי הגדול בשנים 1936–1939. הוא סיפר, בין השאר, על המאבק עם המורדים, ולפי מיטב זכרוני אמר בין היתר: „נו, לפעמים הם הורגים מישהו מאתנו, ולפעמים היינו הורגים את האנשים שלהם. זה היה מעין משחק הוגן", כלומר: אם אתה אימפריאליסט, שולט באוכלוסיות זרות, ההגינות מחייבת שתקבל גם את הסיכונים הכרוכים בכך ותשחק אותה כג'נטלמן. אבל כמובן שמושגי „גויים" פסולים כאלה, של הגינות אפילו בתור כובש, הם מעבר לתפיסתם של בני גיטו נפשי אלה, ומתגיטו הפנימי לא ישחרר אותם איש לעולם, אפילו המשיח בכבודו ובעצמו.

עמוס קינן

בחזרה אל צה"ל

1. אנטומיה של מלה

„מעשה נבלה", כך הגדיר עמרם מיצנע, אלוף פיקוד מרכז, את מעשה המתנחלים בדהיישה.

„מעשה נבלה", הגדרה מתחום המוסר.

לא מתחום הדת ולא מתחום הבוז.

לא מתחום הפוליטי ולא מהתחום המפלגתי. מתחום המוסר.

האיש האחרון בארצנו שטבע סיסמה שמקורה בתחום המוסר, היה בן גוריון. מאז, לא העז איש, ממנהיגיו של עם־סגולה, לפנות אל עם־סגולה בשמם של ערכי־סגולה.

עם־סגולה, דרך אגב, הוא עם שמנהיגיו מתייחסים אליו, כאל־שכזה.

עם ללא־סגולה הוא עם שמנהיגיו יודעים היטב שאיננו כזה. ועל כן הם מחניפים לו ואומרים לו שטוב שהוא כזה. כזה בלי זה, שהוא המוסר, כמובן.

★

2. ראש גדול

מי שהגדיר מעשה נבלה כמעשה נבלה, יש לו ראש גדול, לא ראש קטן.

וזה מחזיר אותנו לימים שכמעט נשכחו מתודעתנו. הימים שבהם ערכי מוסר נטבעו בידי הלוחמים.

ל„הגנה" היה מוסר ולאצ"ל היה מוסר וללח"י היה מוסר.

ללוחמי מלחמת השחרור היה מוסר.

את ערכי המוסר יצרו הלוחמים עצמם. מלחמה צודקת היא מלחמה מוסרית. מלחמה מוסרית אי אפשר ללחום ללא ערכי מוסר.

וכך, הטוראים ומפקדי הכיתות, שחירפו נפשם מול קסרקטינים בריטיים ובשרות הקוצים, נתנו לנו לא רק מדינה על מגש של כסף. הם נתנו לנו מדינה שקמה מכוחו ומנצחונו של הצדק.

מי שהצדק עמו, יש לו ראש גדול.

מי שהצדק עזבהו, יש לו ראש קטן.

מאז ימי רפול ושרון, צה"ל ראש קטן, הולך וקטן. הולך ומצטמק, וכמעט שנעלם.

כן לילה, התעלה צה"ל מעל לראשי מנהיגי ישראל. צמד מלים הספיק לכך, מלים שנלקחו מתחום המוסר. וזאת, כדי להסביר לראש הלאומי הקטן, שללא מוסר, לא ייכון שום יחסים משום סוג, בינינו ובין שכנינו.

★

3. בירעם ואיקרית, ללא מוסר

כל ההחלטות של כל הממשלות הקודמות, שלא לתקן את העוול שנעשה לתושבי בירעם ואיקרית, נבעו משיקולים של פחד וחשבון, לא משיקולים של מוסר.

פחד מהבוחר בקלפי. חשבון עם המפלגה היריבה המתחרה על קולו של הבוחר.

החלטתו של השר ארנס להחזיר את עקורי בירעם ואיקרית, אין לה דבר עם המוסר. יש לה דבר רק עם הבוחר.

השר ארנס מלמד את המערך פרק באיך להיות מפא"יניק יותר ממפא"יניק. הוא חטף להם את הבוחר ממש מתוך הצלחת. מגיע להם, למטומטמים הללו.

המטומטמים הללו, בטרם הלכם לוועידה בינלאומית, יכלו לתת שיעור בחכמה פוליטית, אם לא בצדק ומוסר. הם אכלו אותה מארנס, שהתגלה כחיה פוליטית יותר מכל גן החיות הפוליטי של המערך גם יחד. אפילו שחל ואדרי לא המציאו את זה, פאקט.

★

4. המילכוד הדרוזי: שוויון ללא מוסר

ארנס יתן לדרוזים שוויון זכויות.

בארצנו, פירוש המלה שוויון הוא רק אחד: הזכות להתחלק בשלל.

כי איך מיטיבות ממשלותינו עם עמן, אם לא בחלוקת שלל. ולוא אני דרוזי, הייתי נזהר מאד מהשוויון של ארנס שעל שכמותו נאמר: „היזהרו ממתנות היוונים".

השוויון שמקבלים הדרוזים בא על חשבון ערביי ישראל, חד וחלק.

הנימוק: הדרוזים משרתים בצה"ל, הערבים לא.

אבל, הדרוזים משרתים בצה"ל כי זה חלק מהעיסקה שעשינו אתם, עיסקת „הפרד ומשול". אתכם ניקח לצבא, את הערבים לא, וכך הערבים יישארו אויב לנצח, ואתם ידידים, „ברית דמים".

וכך, הדרוזים הפכו למעין ממלוכים של ישראל. ולוא אני דרוזי, הייתי מודאג.

לוא אני דרוזי, הייתי מוצא גם סיבות טובות לדאגה. הייתי שואל את עצמי, למשל: כמה סגני אלופים ואלופי מישנה יש על כל 1,000 דרוזים – וכמה מהנדסים? כמה רופאים? כמה אקדמאים? כמה פרופסורים?

ואז, עם עפרון ביד ועם התשובה, הייתי מתחיל לדאוג.

מפני שאי־השוויון והאפלייה שבהם נתונים ערביי ישראל, מעלה את רמת השכלתם, ומספר הסטודנטים על כל 1,000 פלסטינים כבר עבר את מספרם במיגזר היהודי: 17 ערבים לעומת 16 יהודים.

סמיח אל קאסם, משורר דרוזי, הוא הדרוזי היחיד שהגיע לשוויון.

ארנס יתן לתושבי הכפר הדרוזי בית ג'ן כל מה שירצו. מצידו של ארנס, אפשר להבעיר בקלפי את כל שמורות הטבע בארץ.

אבל מהשוויון הזה לא ייצא לתושבי בית ג'ן אפילו פרופסור אחד.

מהנצחון המדומה שלהם, הם ייצאו רפוקים.

מדוע? מפני שמדובר בשוויון שאינו מבוסס על מוסר. רק על כוח. כן, הם לומדים מאתנו ראש קטן.

★

5. בחזרה לצה"ל

ובכל זאת, בין בירעם ללא צדק ובית ג'ן ללא מוסר, בין שוויון לגשישים הבידואים שיהפוך אותם לעם של גששים חיוורים, בין גוש אמונים כוהני ברוטאלי ומפלגות כוהניות ברוטאליות, בין קבלני עבודות עפר וקבלני עבודות קלפי, זוהרות שתי מלים של אזהרה מוסרית מפיו של לוחם.

יש תקווה.

„סלנו על כתפינו..."

דוד שחם

כסף קטן

ציון תמתי

בבית הנשיא, בקבלת הפנים לפתיחת שבוע הספר. מקהלת בנות מפתח־תקווה שרה „ציון תמתי, ציון חמדתי". קולות ילדותיים צלולים. צלילים ישנים, רוויי געגועים ועצב.

העיניים מתלחלחות ואני חושב: איזה יופי עצוב גלום בגעגועים הנושנים החם, של עם שאינו שוכח לדורותיו כמו ענבר שנקרש והצטלל משרף שניגר מפצעי עצים קדמונים. כמו פנינה שצמחה בתוך הצדפה במקום שבו נפצעה מגרגר־חול. היופי הקשור בכאב הנושן, בפצע.

ואני נזכר בסיפורים על ילדי פליטים פלשתינים במחנות. כשעושאלים אותם מאין הם, אינם משיבים מעין־חילווה או משתילה, כי אם מיפו, מעכו, מרמלה. מעולם לא היו שם. אבל הפצע עודנו פתוח. הגעגועים עורם חיים, בדור השני והשלישי. רק אטומי־לב אינם חשים ביופי הכואב הזה.

והמקהלה ממשיכה. „ירושלים של זהב". לפני שהפך לשיר נצחון היה שיר געגועים יפה ועצוב. השורות „כיכר השוק ריקה" ו„אין יורד לים המלח בדרך יריחו" צובטות את הלב כמו אז. אבל היום הרי כבר אנחנו יודעים שכיכר השוק המתה מאדם ודרך יריחו מלאה כלי־רכבו

גם אנחנו, גם הם, איננו רואים את הצד האחר. בשבילנו היתה ארץ ישראל „ארץ בלי עם – לעם בלי ארץ". בשבילם יפו, עכו, רמלה, חרבות ושוממות כדרך יריחו, מחכות לכניהן שישובו.

געגועים מתנגשים בגעגועים. כאב בכאב. אבן באבן. סכין בסכין. צדק בצדק.

הברירה היא אכזרית וכואבת. להתחלק בשלטון או להתחלק בארץ. ואלה שאינם מוכנים להתחלק לא בזה ולא בזה, ימצאו עצמם כעל כורחם חולקים אותה אדמה.

קבר ליד קבר.

הראי

הנה סניורה הניח לפנינו ראי ואמר: הסתכלו ראו מה צפוי לכם, אם תמשיכו בדרך שבה אתם הולכים.

בחבהק אחר הסתמנה הברירה: מדינה דו־לאומית או דרום־אפריקה. וכבר התחילו מתוחכמים בעיני עצמם לתחבל כל מיני תחבולות איך לשלול זכויות אזרח מתושבים. וחבריו של רוני מילו מבית"ר ירושלים כבר שטפו אותו ברותחין על שקיבל בברכה את יומתו של סניורה. ואיך הגן על עצמו? – „אם סניורה השום בפנקס הבוחרים, זה עניין של השב"כ או המשטרה". כאילו השב"כ הוא מירשם־התושבים. רוצה – רושם, רוצה – מוחק.

אבל אין הרבה סיכויים שהראי הזה יעמוד הרבה זמן מול עינינו. כמו במקרים קודמים יכולים הקיצונים שלנו לסמוך על הקיצונים שלהם. הם עוד יגרמו להסרת הצעתו של סניורה. ושוב נהיה פטורים מלהסתכל בראי.

אידיוטים

לא עברו יומיים מאז יצא צה"ל להגן על דהיישה מפני הפוגרום שערכו בה המתנחלים וכבר יצאו תושביה להשליך אבנים.

איזה טימטום! איזה חוסר תיחכום! האם אין לאספסוף הזה מנהיגות היכולה להביא אותו לשבת זמן־מה בשקט? האם אין הם מבינים שעכשיו – משפרץ העימות בין צה"ל למתנחלים – יש סיכוי שיצומצם כוחם להכשיל הסדר שלום? האם אין הם מבינים שבהתפרעויותיהם הם עוזרים להכשיל את הסיכוי הזה ולהנציח את הכיבוש?

צריך מזל גם באויבים. האויב הגרוע אינו הקשוח כי אם המטומטם.

הישג כלכלי

בתקופה האחרונה מתגלה לעינינו הישג כלכלי חדש, שאין דומה לו בשום מקום: המחירים עולים אבל המדד עומד. אומרים שזו הריבית שירדה. אבל האם נתקל מישהו לאחרונה באיזה מחיר שירד, לעומת המחירים הרבים שעלו?

טוב, אז מדברים על ירידה עונתית במחירי ירקות ופירות. אבל לעומת פירות הקיץ שמחירם יורד בקיץ – עולה מחירם של פירות החורף, ולהיפך. אז איך, בכל זאת, מושג ההישג המופלא הזה, שהמחירים עולים אבל המדד עומד?

התנצלות

רגז עלי משה בר־נר מחיפה. ברשימתי „לוח־שנה של צביעות" כתבתי כי „אצל דתיים ממש" לא הביא ציון יום העצמאות בה' באייר, על פי הלוח העברי, תועלת והם אינם חוגגים אותו. מדוע אני קובע שהחרדים הם „דתיים ממש", טען במכתבו, ואילו הדתיים הציונים, החוגגים את יום העצמאות, אינם דתיים ממש?

אני מודה שטעיתי. לא לי לקבוע מי דתי ממש ומי אינו. הייתי צריך לכתוב „אצל החרדים". אני מתנצל בנאות בפני כל מי שנפגע ומודה לכותב שהעמידני על טעותי.

נתן ברון

סִי סניור, נו סניוֹרה

טיפש אחד זורק אבן לים – ואלף חכמים לא יוכלו למצוא אותה.

ערבי ירושלמי חובב־פרסומת זורק אבן לביצה שלנו – והמוני־המונים של גאונים ישראליים, אניני־טעם ורבי־תושיה, מתחילים להתפלש בבוץ כדי לחפש את האבן היקרה הזאת, משוש־ליבם.

ממש קשה להאמין שהענין מתנהל במדורי החדשות של אמצעי התקשורת. הרבה יותר מתאים לחפש את כל פרשת חנא סניורה ו„מועמדותו" המצחיקה לעיריית ירושלים – במדורי הבידור ובמדריכי הבילויים. אולי זה מופע נוסף במסגרת הפסטיבל הירושלמי המוצלח. אולי זה בנו החורג של פיליפ פטי, ההולך על חבל, או תוספת ללהקה של היפנים העירומים האלה, המשתלשלים להם מן הגגות כשהם קשורים בחבלים דקים.

מה קורה פה? אתה מסתכל על „קרנבל סניורה" ואומר לעצמך שאולי אתה הוא המשוגע וכל אלה שרוקדים וצוהלים בחגיגה הזאת הם הנורמליים. הרי באמת לא יתכן הדבר, שכל השפויים הללו, שלשונם מתגלגלת בקלות כזו ומשפטיהם יוצאים להם סדורים ומאורגנים מפיהם – אינם מבינים מה שאתה, הקטן, מבין. אולי באמת יש משהו בשגעון הזה, והמעשה של חנא סניורה הוא באמת דבר כל כך נפלא ונהדר ונשגב כפי שכמה יהודים טובים ומכובדים מתארים אותו?

עד שמגיע יום רביעי, ואתו ההוכחה הסופית, מי נורמלי ומי יצא מדעתו בכל הפרשה הזו.

■ ■ ■

זוכרים איך תיארו אצלנו את צעדו של סניורה? „צעד חשוב לקראת השלום", „שינוי בעמדתו של אש"ף", „ניצן ראשון בהתקרמות לקראת דו־קיום", „סיכוי להבנה בין העמים". איך הם יודעים לדבר, רודפי השלום האלה.

המלים היפות הללו הגיעו, כנראה, גם לאוזניהם של ראשי אש"ף המסתובבים בעולם. בתחילה, מן הסתם, לא האמינו למשמע הדברים. שהיהודים הם קצת מופרעים מפעם לפעם – את זה הם הרי יודעים. אבל עד כדי כך – בכך הם נוכחו הלכה למעשה בפרשה הזו. ואז הם כנראה אמרו לעצמם: רגע, רגע. הבדיחה הזו של חנא סניורה עוד עלולה – עם פרטנרים כאלה בישראל – להתגלגל כמשהו רציני. צריך לעשות משהו, ומיד!

וכך התחילו כל שופרות התעמולה של אש"ף לפעול. אויה לנו! הם פשוט לא הלכו בה בדרך אותה התוו להם כל החכמים בישראל. איזה סיכוי, איזה שינוי, איזו תמורה! מה פתאום? „אין לעשות שום צעד כזה", הודיעה הנהגת אש"ף, „ואסור לעשות שום פעולה שיש בה לגיטימציה של הכיבוש". ועוד הוסיפו ואמרו: „אש"ף דוחה בתוקף כל תכנית הסותרת את רעיון ההתנגדות העזה לכיבוש הציוני".

ואז קם סניורה ואמר: „אני שוקל מחדש את כל הענין". שהרי מה יעשה אדם המצהיר בגלוי שהוא חלק מאש"ף?

כל החוגגים בצד הישראלי – נשארו לפתע כשפיהם פעור לרווחה בקריאות־צהלה, אבל קולם לא נשמע. מצב מגוחך במקצת. אתה קופץ על מישהו, מנסה לחבק ולנשק אותו – והוא חולף על פניך כאילו לא הכיר אותך מימיו. קרה לכם פעם דבר כזה? לכל ה„שפויים" המבריקים בישראל זה קרה ביום רביעי האחרון.

■ ■ ■

ועכשיו, כך נדמה לכם, יושבים ידידינו העייפים והיגעים מ„קרנבל סניורה" – בשקט? הם נחים לרגע אחרי השבוע הסוער שעבר עליהם? הם עוצרים את הדהרה כדי לחשוב מה בעצם מתרחש פה?

מה פתאום!

הם כבר בבודפשט, החברים הטובים הללו, לפגישות עם נציגי אש"ף. אחר, „אבו־מאזן", הוא המארח. תוארו, „שר התרבות של אש"ף", כוודאי מעיד על המצבור האדיר של חוכמה ומחקר שנאסף שם, בארגון הטרור הזה. והוא שמח מאוד להפגש עם ישראלים „המתחילים להבין שמצב הכיבוש הנוכחי אינו יכול להימשך".

הפעם זה רציני, מדווחים לנו מבודפשט. הפעם יבוא אש"ף עם דברים ממשיים. והם מוסיפים מיד, כאילו מתוך תקליט ישן: צעד חשוב לקראת השלום; שינוי בעמדתו של אש"ף, ניצן ראשון בהתקרמות לקראת דו־קיום; סיכוי להבנה בין העמים.

נשמע לכם מוכר? שמעתם את זה כבר באיזה שהוא מקום?

כך הם אומרים, והולכים לארוחות צהריים או ערב, לאכול טוב, לשתות כמה כוסיות (כמובן על חשבון המארחים), לעשות קניות בבודפשט הזולה ומסבירת־הפנים – ולחזור הביתה בידיים ריקות, באכזבה המוסתרת עמוק־עמוק בפנים, בתיסכול על ששום דבר לא זז. כרגיל, הכל כרגיל.

■ ■ ■

יש אנשים, שלגביהם אינך יכול לצפות לשום דבר. צ'רלי ביטון, למשל. מה הוא מייצג ואת מי הוא מייצג? הוא יעשה שלום עם אש"ף? הוא יצעד צעד לדו־קיום והבנה בין העמים? שקודם יצעד צעד להבנה עם חבריו, ה„פנתרים" לשעבר, שעל גבם וסיבלם הגיע למקום בו הוא רובץ עתה.

אבל יש אנשים חכמים ונבונים, הפעם באמת ובתמים, שדעתם סדורה ונכוחה וברורה. ולפתע, בכל מה שקורה עם אש"ף – הכל משתבש אצלם, הכל מסתבך ומתבלבל.

מפעם לפעם אתה מקווה, שאולי איזה „שוק" יזעזע אותם. ואז באה פרשת סניורה, הפיאסקו המגוחך הזה, ואתה רואה ששום דבר לא מזיז אותם מדעתם ועמדתם. צוחקים עליהם, יורקים להם בפנים, מוכיחים להם שהכל הפוך – והם בשלהם.

מה עוד צריך לקרות כדי שיבינו עד כמה הם טועים?

הטכניון-מכון טכנולוגי לישראל
התזמורת הסימפונית והמקהלה של הטכניון
קונצרט חגיגי לסיום שנת הלימודים
מנצחת
פרופ' דליה אטלס
בתכנית:
קמינסקי – קונצרטינו לתזמורת
סיבליוס – הברבור מטואונלה
מוצרט – קונצרטו לנבל וחליל
פוצ'יני – „גלוריה" לבאריטון סולו, מקהלה ותזמורת.
יום ג', 16.6.87, שעה 20.00
אולם צ'רצ'יל בקרית הטכניון
כרטיסים בערב הקונצרט בקופה

רשות שדות התעופה בישראל
הודעה לציבור המבקרים בנמל תעופה בן־גוריון
מגרשי החניה בנתב"ג מיועדים לחנייה קצרה עד 24 שעות רצופות בלבד
לנוחות המשתמשים, ניתן להסדיר מראש, חנייה ממושכת העולה על 24 שעות רצופות, על ידי פניה למשרד החניון – בכניסה למגרשים.
רכב שיימצא חונה מעל 24 שעות רצופות בלי להסדיר חנייה ממושכת מראש:
יגרר
הפעלת המגרשים (כולל גרירת הרכב) חונה עפ"י כללי רשות שדות התעופה (העמדת כלי רכב וחנייתו בנתב"ג – תשמ"ד 1984).

מכלול
מחולל הדגמות ולומדה
לתעשיה, לבתי־ספר ולציבור הרחב
★ גרפיקה ואנימציה מקצועית באיכות ובמשטות חסרות תקדים
מבצע: לומדה החל מ־39.– ש"ח
טל: 7516890, 7516843, 03-7516836, רח' הבונים 7, רמת־גן.

ת.ב.ל תעשיות בשר לישראל
מבצע במחירים הזולים ביותר בארץ!!! כדאי!!!
טיב ומחיר ללא מתחרים
מחירים לדוגמא:
★ בשר בקר, צלעות, שריר, צואר, חזה – רק ב־6.60 ש"ח לק"ג
מוצרי עוף והודו
★ כרעיים – רק ב־5.50 ש"ח לק"ג
★ ירכיים – רק ב־4.00 ש"ח לק"ג
★ חזה – רק ב־10.00 ש"ח לק"ג
★ המבורגר וקבב בשר הטוב ביותר בארץ רק ב־3.50 ש"ח לחבילה
★ הספקה לבתי מלון, מסעדות ואולמות להזמנות טל' 03-825239
★ יחס אישי ושרות אדיב ★
רח' עולי ציון 30 יפו טל' 03-825239

פרס כספי גדול למוצא כלב
רוטווילר שחור ענק
אבד בכפר סבא
להתקשר: משפ' אבני 052-915606
במשרד: 052-558055

למכירה בהזדמנות
קרוואנים משומשים
במצב טוב מאוד
לקבלת פרטים לפנות למר י. עטיאס ☎ 04-530023

למיסחור פטנט בינלאומי רשום
(20 מדינות)
בתחום האגרומכניקה ועבודות עפר בעל פוטנציאל מסחרי אדיר
דרוש משקיע רציני
ת.ד. 318 נהריה

התזמורת הפילהרמונית הישראלית 50
מנהל מוסיקלי: זובין מהטה
הודעה למנויים
שבידיהם כרטיסי־כניסה לחזרה הכללית ביום א', 14.6.1987
אנא שימו לב!
תחילת החזרה בשעה 10.30 לפנה"צ
(ולא אחה"צ כמו שנדפס)
אתכם הסליחה

מימי הדרום והמרכז
רח' הרצל 130 רמלה
☎ 08-236851 ■ 08-220348/9
הצעה למכירה
רכב מסוג
פג'ו 305 1300 סמ"ק 1982
את הרכב ניתן לראות החל מיום ראשון 14.6.87 – יום חמישי 18.6.87 במשקו של החבר אלברט סויסה מושב מעלית 41.
המעוניינים יגישו הצעות בכתב בצירוף צ'ק בנקאי על סך 10% מערך ההצעה.
אין האגודה מתחייבת לקבל הצעה כל שהיא.

מדינת ישראל
משרד החקלאות
תקון טעות
בצו שפורסם אתמול בדבר המחיר המירבי בשקלים חדשים לטון מספוא בתפזורת נכתב בטעות כי תחילתו של צו זה ביום י"ג בסיון התשמ"ז (10.6.87).
צ"ל: תחילתו של צו זה ביום י"ד בסיון התשמ"ז (11.6.87).

למכירה

★ ציוד חדיש ★ רשיונות
בדבר פרטים נא לפנות
☎ 03-802166 ■ 03-802126

מסיבות משפחתיות
למכירה מפעל לכימיקלים
לקוחות קבועים
בהשקעה קטנה/מתאים לכימאי במקצועו
לפנות ת.ד. 577 בת־ים

דרוש
מחסן/מרתף
בגודל 100–50 מ"ר לחברה בענף הריהוט הקל, באיזור ת"א או הרצליה (כולל פיתוח)
נא לטלפן 03-284831

למכירה/השכרה
★ מנוף לורן 35 טון
☎ 057-690972 מ־20.00–22.30
☎ 04-245210 מ־20.00–22.30

למכירה
מכולות קירור משרד ומחסן
תנאי תשלום נוחים
יעור א־מרין 055-61074/5, 055-25504

דרושות משפחות
המוכנות לארח (בתשלום) ילדי קיבוצים הלומדים באזור השרון לשנה"ל תשמ"ח להוציא שבתות וחופשות
לפרטים נוספים להתקשר עם שולה 8.00-13.00 052-28845, 052-444542, נוה צאלים – רמת השבים.

להשכרה

★ חדישות ★ מזגנים ★ 4 קוי טלפון
★ משרדים ממוזגים
מתאים לתעשיית מזון – לתקופה ארוכה
לרציניים בלבד
לפנות לטלפונים: 052-452636, 052-453762

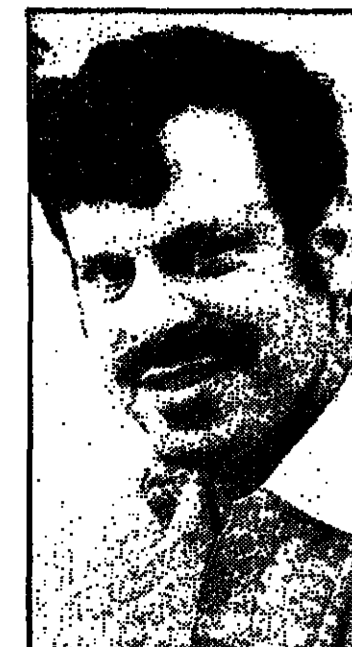

הורביץ ובניו יואב ויונתן: אילו אז היה לנו השכל של היום (תצלומים: יצחק נופך־מוזס ; מיכאל קרמר)

אבא חשוּב מקלקל לפעמים

כשהיה יגאל הורביץ שר אוצר, גילו בניו, יונתן ויואב, רגישות גדולה לדעת הקהל ● „הפסדנו הרבה כסף רק כדי להיות בסדר עם כולם וכדי למנוע לזות שפתיים" ● השבוע, עם פירסום חובותיהם – כ־40 מיליון דולר – חזר ואמר יואב הורביץ: „יתכן, שאילו היינו אנשי עסקים פרטיים היה לנו יותר קל לפתור את בעיותנו"

מאת אריה אבנרי

בראשית שנות ה־60' הצטיין יגאל הורביץ, אז חבר מן המנין בכפר ורבורג, בהצלת מפעלים כושלים – מרבק, ארניר, המחלבות־המאוחדות. אחרי ששיקם מפעלים אלה, הוא יצר את התשתית לאימפריה כלכלית משפחתית שגילגלה בתריסר השנים האחרונות עשרות מיליוני דולרים בארץ ובחו"ל.

את מניות חברת האם „יריב" שהחזיקה בנכסי המשפחה, שלטה בחברות בת והחזיקה חבילות מניות בחברות אחרות, העביר הורביץ לשני בניו עוד בהיותו יו"ר ועדת הכלכלה של הכנסת לפני המהפך הפוליטי של 1977. אחר כך נתמנה מטעם הליכוד כשר התעשיה והמסחר. הבן האמצעי, יאיר, בן 41, לא נמשך לעולם העסקים והעדיף לקבל את המשק המשפחתי בכפר ורבורג.

בית המשפט מינה בסוף השבוע מפרק זמני לשלוש חברות של האחים, יונתן ויואב הורביץ: „יריב נכסים והחזקות 1980", „יריב חברה למסחר השקעות" ו„חברת אורן מבנים". בנוסף לזה הוא מונה גם כמפרק זמני וכונס נכסים זמני לרכושם הפרטי של שני האחים.

השבוע, קפץ השר ללא תיק, יגאל הורביץ, לביקור קצר במשרדי חברת „יריב הספקה" בתל־אביב, כדי לעודד את שני בניו, יונתן (יוני) בן 46 ויואב, בן 32. עסקיהם של הבנים שקועים עתה בבוץ כספי עמוק – חוב של 40 מיליון דולר. בנוכחותי, הסתפק האב רק בהשמעת כמה מלים טובות כדי להעלות את מצב רוחם המדוכדך.

יגאל הורביץ השבוע: „מאז שהעברתי את העסקים לשני הבנים, לא התערבתי בשום דרך. האמנתי ביכולתם וסמכתי על שיקוליהם. גם עכשיו כשהם מנסים לשקם את העסקים אני לא מתערב, עם כל הצער שיש בלבי. אין בדעתי לפנות לממשלה בבקשת סיוע לעסקיהם. כל הפירסומים שלפיהם יש קשר, כביכול, לעסקים הללו עם המו"מ הפוליטי שתנועת 'אומץ' מנהלת עתה על הצטרפות לליכוד, הם מרושעים ורחוקים מהאמת".

לדידם של האחים הורביץ, מעמדו של האב דווקא מפריע להם וגרם להם לא אחת אי נעימויות. כך היה ב־1981 כאשר החליטו לצאת מהענף התעשייתי, למכור את המחלבות־המאוחדות ששוקמו בידי אביהם ל„תנובה", תמורת 5.5 מיליון דולר. הם עברו לעסקים אחרים – בניה, פיננסים, שוק אפור.

מבנה עסקיהם של האחים הורביץ היום הוא כדלקמן: חברת הגג היא „יריב אחזקות". תחתיה פועלות ארבע חברות בת המרכזות את כל הפעילות: „יריב השקעות", „יריב נכסים", „יריב הספקה" ו„יריב" (חברה שפעלה בשוק האפור).

העובדה ששני בניו של שר התעשיה והמסחר נטשו את התעשיה, עוררה בשעתו ביקורת ציבורית. יגאל הורביץ הגן אז על שתיקתו על עיסקי בניו ואמר: „אני מצטער על המכירה. הדבר כואב לי מאוד. אילו העסק היה שלי לא הייתי מוכר".

כשהיה האב שר אוצר, נהגו הבנים ביתר זהירות וגילו רגישות גדולה לדעת הקהל. יואב הורביץ טען אז, כי לא יצאו נשכרים מתפקידו של אביהם ואמר: „הפסדנו הרבה כסף רק כדי להיות בסדר עם כולם וכדי למנוע לזות שפתיים".

השבוע חזר ואמר יואב הורביץ: „העובדה שאבא עכשיו שר בממשלה רק מקשה עלינו להחלץ מהמערבולת הכספית שבה אנו שרויים וגורל עסקנו תלוי על חוט השערה. יתכן שאילו היינו אנשי עסקים פרטיים היה קל לנו יותר לפתור את הבעיות שלנו ולא היו שופטים אותנו כבניו של יגאל הורביץ".

הבכור, יוני הורביץ: „אין לנו כל כוונה לבקש סיוע ממשלתי אפילו אם ניפול, חלילה, סופית, על הקרשים. כל זאת למרות שגופים גדולים מסוגם של התק"מ, תנועת המושבים, גופים של חברת העובדים ההסתדרותית וגם קבלנים פרטיים קיבלו סיוע ממשלתי נדיב. אנחנו לא יכולים להרשות לעצמנו לתבוע סיוע וחייבים להיחלץ בכוחות עצמנו".

למרות הטענה על אי פניה לסיוע ממשלתי, פנו האחים הורביץ לפני זמן קצר אל יו"ר סיעת הליכוד בכנסת, ח"כ חיים קופמן, והתלוננו על קיפוחם בהשוואה ל„המשביר המרכזי" המתחרה בהם בהספקת תשומות חקלאיות.

יוני הורביץ: „זו היתה פניה לגיטימית בהחלט. יש לנו בהחלט יסוד להניח ש'המשביר המרכזי' רוצה לחסל אותנו".

כיצד קרה שהאימפריה של משפחת הורביץ הגיעה למצב של לחיות או לחדול?

נראה, כי שורש הרע נעוץ בכך, שהאחים הורביץ ביקשו להרחיב את עסקיהם במהירות בארץ ובחו"ל. אפשר אולי לחפש את המומנט הפסיכולוגי של שני בנים שותפים, שמבקשים להוכיח את עצמם ללא עזרתו של אביהם ואולי לפעול לפי הכלל הידוע, שמה שהוא עשה הם יכולים לעשות טוב יותר.

חוות חקלאיות בחו"ל

חברת הגג שלהם „יריב אחזקות" פרצה לתחומים שונים ברחבי הארץ ונכנסה להשקעות בצורה מאסיבית. כמה מההשקעות הראשונות היו טובות: שותפות עם חברת „שנהר" שמניותיה נסחרות בבורסה, עיסקי נדל"ן בשוק תלפיות בחיפה ועוד. ההצלחה עודדה אותם להמשיך.

גם החוות החקלאיות שהקימו בפורטו־ריקו ובג'מאייקה היו כשלב הראשון עיסקות מוצלחות. הם נהגו להתפאר בעבר בהזדמנויות שונות על „יצוא ידע חקלאי ישראלי". בחודשים האחרונים נאלצו האחים להיפרד מהחוות הללו אחרי שהסתבכו בחובות. כיום יש להם שלוחה רק בוונצואלה.

יוני הורביץ: „אילו היה לי אז השכל שיש לי היום, יתכן מאוד שלא היינו מבצעים כמה השקעות ורכישות שעשינו בשנים האחרונות".

בתקופה של „חוסר השכל" נרקמה מערכת יחסים פיננסית מסועפת בין ארגון מושבי הצפון, שיהיו לה בעתיד השלכות ציבוריות לא נעימות.

הקשר התהדק כאשר עמד בראש הארגון הצפוני אברהם בן־מאיר, חבר מושב תל־עדשים, לשעבר מנכ"ל משרד החקלאות (כיום מנהל את המשרד אחיו, מאיר בן־מאיר). בשלב ראשון, רכש הארגון מהאחים בית מטבחיים בחיפה. אחר כך התמקדו היחסים בעיקר בענף הפיננסים. יוני ויואב הפכו, לסירוגין, למלווים ולווים בארגון.

במסגרת עסקים אלה, היו האחים חייבים לאירגון שלושה וחצי מיליון דולר. חוב זה התחיל להעיק בראשית 1986 בגלל המשבר הכלכלי החמור שאליו נקלע ארגון הקניות האיזורי, אחד מארגוני הקניות של המושבים ששקעו בחובות של עשרות מיליוני דולרים.

האחים הורביץ לא יכלו להחזיר את חובם. באותה תקופה רכשו השניים מידי כונסי הנכסים של חברת „הספקה" עורכי הדין יהודה מוריץ ויעקב יולוס את החברה, תמורת סכום של 4.2 מליון דולר, ולא היה בידיהם עורף נזילות.

חברת „הספקה" היתה שייכת בעבר לתנועת „האיחוד החקלאי" ששקעה בחובות בסך 20 מיליון דולר. כל נכסיה, לרבות החברה שעסקה בייצור ואספקת תשומות חקלאיות, עברו לידיהם של הכונסים.

למרות שהרכישה בוצעה כדת וכדין נתגלע סיכסוך חריף בין שני הצדדים, שהגיע לבית המשפט ולא הביא נחת רוח לשני הצדדים.

שני הכונסים גילו בבית המשפט, כי הגישו תלונות למשטרה נגד האחים הורביץ וכמה מעובדיהם הבכירים. הם דרשו לחקור כיצד נעלמו מיסמכי יבוא שהיו שייכים לחברת „הספקה" בכינוס, בתקופה שקדמה לרכישתה על ידי האחים הורביץ.

האחים הורביץ, לעומת זאת, טענו כי הקימו למעשה חברה חדשה בשם „יריב הספקה" ואין להם כל אחריות לגבי החברה בגילגולה הקודם.

הם טענו עוד כי שילמו לכונסים מחיר מופרז עבור החברה ונכסיה (בעיקר מכון תערובת בפתח־תקווה) ותבעו להחזיר להם חלק מכספם בחזרה. תקוותם של שני האחים לקבל סכום של מיליון דולר נגוזה באחרונה, אחרי שהתברר כי בית־המשפט דחה את התביעה. בימים אלה הם הגישו ערעור. החקירה המשטרתית נתקעה והכונסים שוב לא לוחצים להמשיכה.

במהלך הסיכסוך המשפטי התבררה עובדה מאלפת אחרי שבן־מאיר התפטר מניהול ארגון מושבי הצפון שהה בתקופת צינון קצרה ועבר לכהן כמנהלה של חברת „יריב הספקה".

בתשובה לשאלתי טען בשעתו אברהם בן־מאיר, שאין כל קשר בין תפקידו הנוכחי לבין התפקיד שמילא בעבר בארגון מושבי הצפון. הוא לא קיבל את התפקיד בחסד אלא בזכות, טען. ואומנם, האחים הורביץ טוענים כי מינו את בן־מאיר לתפקיד מנכ"ל החברה בגלל הידע המקצועי הרב שלו.

„בגלל ריבית רצחנית"

פרשה זו לא עברה חלק. באחרונה התעוררה ביקורת ציבורית נוקבת אחרי שנודע, כי לפי הסכם שנחתם ואושר בשעתו על ידי הנהלת ארגון מושבי הצפון, יכוסה חלק מחוב של האחים הורביץ לארגון באמצעות תשומות חקלאיות שתספק במשך שמונה שנים חברת „יריב הספקה".

לפני זמן קצר החל פרקליטו של הארגון, עו"ד רם כספי, ללחוץ על האחים הורביץ לשלם בהקדם את יתרת חובם, הנאמדת בכמה מיליוני דולר.

יוני ויואב הורביץ קבלו השבוע על כך שהציבור הישראלי הרחוק מעולם העסקים קיבל בשנים האחרונות בשלוות נפש כמה תופעות חמורות שהעמידו בסימן שאלה את המשך יכולתו של המשק היצרני לפעול. התופעה החמורה ביותר, לדעתם, היתה הריבית הרצחנית שכמעט והפילה מפעלים גדולים ומשגשגים, בשל אי יכולתם לעמוד בגובה התשלומים עבור האשראי.

לגבי האחים הורביץ, פירוש הדבר, שחובותיהם לבנקים השונים, בל"ל, הפועלים, דיסקונט והבינלאומי תפחו במהירות ומסתכמים כיום ב־40 מיליון דולר. פריסתם של חלק מהחובות למשך כמה שנים סייעה להקל על מצוקתם הכספית רק במעט.

יוני ויואב הורביץ מנסים להשכיח כעת את העובדה, שהם בעצמם נהנו ממצב זה כאשר חברת „יריב" תקעה יתד בשוק האפור כחברה מלווה בריבית בשיעורי הריבית הגבוהים שהיו מקובלים אז.

כאשר התהפכו היוצרות ועסקיהם של האחים הורביץ נזקקו להלוואות גם בשוק האפור בנוסף להלוואות הבנקאיות טפחה המציאות העגומה על פניהם. באחרונה פורסם, כי חובותיהם בשוק האפור מסתכמים בכמה מיליוני דולר.

יואב הורביץ: „פרשנו בינתיים

(המשך בעמוד 20)

עקב הדרישה, המבצע ממשיך
לתקופה מוגבלת: 162 ש"ח *ודור II אצלך.
דור II – מחשב הפי.סי. ששבר את השיא- גם בתנאי הרכישה...
כאשר אתה שוקל, איזה מחשב PC לרכוש, אתה חייב לבדוק מספר נקודות, כדי להבטיח תמורה גבוהה יותר לכספך:
מה אתה מקבל?
אתה מקבל מחשב תואם PC/XT מזורז הכולל את הפריטים הבאים: 2 מהירויות: 4.77-8.00 MHZ * מעבד 8088-2 * 2 כונני תקליטונים – 5¼ אינץ' * BIOS PHOENIX * ספק כוח 150W * COLOR GRAPHICS CARD * צג 12" * מקלדת עברית/אנגלית.
ממי אתה קונה?
אתה מקבל את הגיבוי והאחריות של „אלדור", חברת בת של „אלביט מחשבים" והחברה המשווקת של בנק הפועלים, שהתקינה כבר אלפי מחשבי PC בישראל.
בכמה אתה קונה?
וכאן אתה מקבל את ההפתעה הגדולה: את דור II תוכל לרכוש במגוון דרכי תשלום:
במזומן: 1,460 ש"ח + מע"מ (שווה ערך ל־$886 + מע"מ).
בתשלומים: לרשותך מגוון אפשרויות קניה בתשלומים, ב־9 עד 10 תשלומים. בוא למרכז המכירות והתייעץ עם נציגנו בדבר מסלול הרכישה הנוח לך.
מתי אתה קונה?
מרכז המכירות של „אלדור" פתוח לשירותך בשעות הנוחות ביותר כולל חמישי – מוצאי השבת ועד 22.00 ובימי חול 9.00-17.00 (יום ו' עד 13.00)
* לא כולל מע"מ, בהסדר 10 תשלומים שווים, צמודי דולר, לבעלי כרטיס אשראי.
אלדור מחשבים בע"מ
רח' עמישב 48, גבעתיים (מול קולנוע שביט) טלפון: 03-319448

פרשת השבוע

בהעלותך

מאת מנחם בקר

"דבר אל אהרן ואמרת אליו: בהעלותך את הנרות..." (ח', ב')

כמה מן המפרשים תוהים על לשון הכתוב בפתח הפרשה ושואלים: מדוע נאמר כאן "בהעלותך את הנרות", ולא נאמר "בהדליקך את הנרות"?

רש"י בפירושו מביא לשאלה זו שלוש תשובות: א) על שם שהלהב (=הלהבה) עולה, כתוב לשון "עלייה". ב) שצריך להדליק, עד שתהא שלהבת עולה מאליה. ג) ועוד דרשו רבותינו: מכאן, שמעלה (=שמדרגה) היתה לפני המנורה, שעליה הכוהן עומר ומטיב את הנרות.

★

שואל על מדרש זה רבי אריה ליב ציניץ (רבה של מראנה – מפרברי וארשה, בירת פולין – בתחילת המאה הי"ט) בספרו "מלוא העומר": הרי מנורת הזהב במשכן ובמקדש היתה גבוהה רק שמונה־עשרה טפחים, שהם שלוש אמות (כמטר וחצי). ואם כך הוא, יכול היה אדם בגובה בינוני להדליק את המנורה גם בלי מעלה מיוחדת; ודי היה בהרמת הידיים של המדליק עד למקום הנרות!

אלא – משיב בעל "מלוא העומר" – עלינו לזכור, שמדובר כאן באהרון הכוהן, שהיה משמש בקודש בשמונה בגדי זהב; וביניהם היה ציץ־הזהב על מצחו, שעליו היה כתוב: "קודש לה'" (שמות כ"ח, ל"ו). וכבר אמרו חז"ל במסכת תמיד (ז', ב'), שאסור לו לכוהן הגדול להגביה את ידיו למעלה מהציץ. וכיוון שכך הוא, זקוק היה אהרן הכוהן למדרגה מיוחדת להטבת הנרות ולהדלקתם מדי ערב במשכן ה'.

★

"והאספסוף אשר בקרבו התאוו תאווה... ויאמרו: מי יאכילנו בשר?" (י"א, ד')

כותב כאן רש"י: וכי לא היה להם בשר? והלא כבר נאמר (בפרשת יציאת מצרים – שמות י"ב, ל"ח): "וגם ערב רב עלה איתם, וצאן ובקר מקנה כבד מאוד"! ואם תאמר: אכלום (= בני ישראל כבר אכלו את הצאן והבקר, שהוציאו איתם ממצרים); והלא בכניסתם לארץ נאמר: "ומקנה רב היה לבני ראובן" וגו' (ל"ב, א")! אלא שמבקשים עלילה ("הוצאת דיבה ואשמת־שקר כלפי משה).

ועוד תמהים כאן חכמי ישראל: הרי חז"ל אמרו במסכת יומא (ע"ה, ע"א): "כל המינים טעמו במן". יוצא מכאן, שאפשר היה לטעום במן גם טעם של בשר; מדוע איפוא מתלונן האספסוף וקורא: "מי יאכילנו בשר"?

לדעת רבי אברהם מנחם רפא מפורט (מגדולי חכמי איטליה במאה הט"ז), בעל "מנחה בלולה", נטפל כאן האספסוף למשה בדרישה קנטרנית: לקבל בשר, שיהא לו טעם של דגים. משום כך קוראים המתלוננים סמוך לדרישת הבשר: "זכרנו את הדגה, אשר נאכל במצרים חינם!" (י"א, ה'). ובזכות משה רבינו נעתר הקדוש־ברוך־הוא גם לדרישה מוזרה זו, ככתוב: "היד ה' תקצר?" (י"א, כ"ג): והגיז (= הפריח) להם את השלווים, שהיה להם טעם של דגים (י"א, ל"א-ל"ב).

חסידים מספרים

דברים כדורבנות של צדיק להמוני מעריציו
הצדיק רבי מנחם מנדיל מקוצק (1787 – 1859)

היה מגדולי האדמו"רים בפולין במאה הי"ט. יותר משלושים שנה הנהיג את המוני חסידיו, והתפרסם ברחבי פולין בחריפות־המוחין שלו וכאמרותיו המבריקות. אלפי חסידים השכימו לפתחו וכלקו בצמאא את דברי תורתו, שהיו בבחינת מטעמ המתוק את המרובה.

★

בימי זקנתו הסתגר רבי מנדיל בחדר תלמודו ומיעט לצאת אל חסידיו הרבים, שצבאו על דלתות ביתו יומם ולילה.

ומעשה בחבורת חסידים שפנו אל משמשו בבקשה, שהרבי הנערץ יאות לצאת אליהם ויעניק להם את ברכתו.

הגיב על כך רבי מנדיל בדברים קשים כגחל. וקרא באוזני החסידים שניצבו לפניו: למה התלקטתם ובאתם אליי? רוצים אתם שאנקה את הלכלוך שדבק בכם, ושאגרש במו ידי את המחשבות הזרות והתאוות המגונות שלכם. אולם עליכם לדעת, שאיני מנקה אשפות; וכל זאת תעשו בעצמכם, קודם שאתם באים אליי! הלא פסוק מפורש הוא בתורה: "מקברות התאווה נסעו העם חצרות" (י"א, ל"ה) – בתחילה צריך אדם "לקבור" את התאווה המקננת בו, ורק אחרי־כן יכול לנסוע לחצרות של צדיקים...

אבא חשוב מקלקל לפעמים

(המשך בעמוד 19)

מהשוק האפור כמלווים וכלווים. זו היתה בסה"כ הרפתקה פיננסית לא כל כך מוצלחת. הפירסומים כאילו אנחנו חייבים מיליוני דולרים בשוק זה אינם מדוייקים".

תופעה לא פחות חמורה, לטענתם, היא הקפאת שער הדולר למעט פיחות קטן של עשרה אחוז, שגרם לשחיקה בלתי פוסקת בשווי הנכסים שמצויים בבעלותם.

חלק ניכר מנכסים אלה הגיעו לידיהם אחרי שרכשו ב־1982 באמצעות חברת הבת שלהם "יריב נכסים" 55 אחוז ממניות השליטה בחברת הבניה הציבורית "אורן מבנים". חברה זו היתה בעבר בבעלותו של הקבלן הוותיק יששכר אורן שניספה בתאונת דרכים קטלנית.

האחים הורביץ קנו נכסים רבים באשדוד, קרית־גת, אילת, גוש עציון ומקומות אחרים בארץ, בהלוואות בנקאיות שיקליות צמודות למדד רשמו אותם בערך דולרי והשכירו אותם במחירים שהיו צמודים לדולר.

משום מה לא השכילו יוני ויואב הורביץ להערך בהתאם לתמורות שחלו במשק הישראלי. ערך הנכסים ירד במחצית, ואילו ההלוואות השקליות הלכו ותפחו.

"אורן מבנים" הפכה לחברה מפסידה. חובותיה לזמן קצר נאמדים ב־10 מיליון שקלים וחובותיה לזמן ארוך מסתכמים ב־15 מיליון שקל. כל החובות הללו הם לבנק לאומי, שהחל בימים האחרונים להפעיל לחץ כבד לפרעונם.

להגנתם טענו השבוע האחים, כי חלק מהלוואותיהם הדולריות הומרו על ידי הבנק לשקלים, ללא ידיעתם והסכמתם. עתה גם התקצרה תקופת פריסת החובות. הבנק, מצידו, שומר על סודיות בנקאית ואינו מוסר מידע פנימי הקשור בהתחשבונותיו עם האחים הורביץ.

בראשית השבוע, החליטה הנהלת הבורסה, בעקבות הפירסומים הרעשניים בכלי התיקשורת, להפסיק את המסחר במניותיה של החברה עד לקבלת הבהרות לגבי מצבם הכספי של האחים הורביץ. הנהלת הבורסה היתה מעוניינת בעיקר לברר אם חברת "אורן מבנים" לא העבירה שיעבודים או הלוואות לחברות אחרות הנמצאות בבעלותם.

הנהלת הבורסה קיבלה את הסבריהם של שני האחים על אי הקשר בין החברה הציבורית "אורן מבנים" לבין עיסקיהם האחרים וחידשה לקראת סוף השבוע את המסחר. ביום המסחר הראשון (יום רביעי) נרשמו מוכרים בלבד.

יוני הורביץ: "המסע התקשורתי שאורגן נגדנו על ידי בנק לאומי גרם לנו נזק כבד ביותר. שני הבנקים הגדולים האחרים, הפועלים ודיסקונט, לא לוחצים עלינו ומכבדים את הסדרי פריסת החובות. חברת 'הספקה' מוכרת בכל שנה בהיקף של 50 מיליון דולר ואפשר למוטט אותה בדרך זו. ספקים אחרים החלו לוחצים עלינו מכל עבר. ללא קושי אפשר להביא למינוי כונס נכסים ולחסל אותנו".

פקיד בכיר מאוד בבנק לאומי: "אני דוחה בשאט נפש את ההחשדה כאילו אנחנו עומדים מאחורי המסע בכלי התקשורת".

דובר בנק לאומי לישראל, גדעון ויסקינר, אמר השבוע: "הבנק שלנו מקפיד לשמור על הסודיות הבנקאית. לא מסרנו כל מידע על חובותיהם של האחים הורביץ לבנק כשם שאיננו מוסרים מידע על לקוחות אחרים".

מקורביו של המנכ"ל החדש של בל"ל צדיק בינו טוענים עוד כי מאז פרישתו מניהול הבנק בינלאומי אין לו כל קשר. מקצועי לבנק זה והפעולות שנעשו באחרונה ע"י הבינלאומי לגבי האחים הורביץ הן ללא ידיעתו.

בסוף השבוע נערכה פגישה בין שני האחים לבין נציגי הנהלת הבנק ובמהלכה העלו יוני ויואב הורביץ הצעות שונות במטרה להעביר את רוע הגזירה ע"י חיסול חלק מהחובות.

בין השאר הציעו להעמיד לרשות הבנק כבטחונות נכסים נוספים שלהם ביניהם מגרש בבעלותם המצוי מול בורסת היהלומים הרמת־גנית שעליו היה ממוקם בעבר המבנה של המחלבות המאוחדות. על מגרש זה היתה להם כוונה להקים בשותפות עם יום נוסף גורד שחקים.

הפגישה נסתיימה לא תוצאות. נראה כי לא יהיה מנוס מפניה לכונס נכסים.

המכללה הטכנולוגית אורט תל־אביב – ע"ש א. סינגאלובסקי
דרך הטייסים 28, ת"א, טלפון 396171

המכון הממשלתי להכשרת טכנולוגית

החל הרישום לשנה"ל תשמ"ח לקורס:

אוטומציה ובקרה – הכשרת מורים־הנדסאים

הקורס מיועד לנשים ולגברים לאחר שרות צבאי

• משך ההכשרה הוא שלוש שנים בשילוב עבודת הוראה והדרכה

• למסיימים יוענקו תעודות: 1)דיפלומה של הנדסאי, 2)תעודת הוראה

פטור משכר לימוד, מילגות וסיוע כספי יוענקו לתלמידים אשר יתחייבו לשמש כמורים לאחר סיום הקורס.

פרטים נוספים ורישום – במשרדי המכללה.

מה"ט נעמ"ת חיל האויר

קורס שרטוט טכני תעופתי קדם צבאי / חד שנתי

הקורס מקנה

1. מקצוע מעניין ומבוקש.
2. שרות סדיר במקצוע (השרטטות) בחיל האויר.
3. תעודת שרטטות רשומה באגוד השרטטים.

אנו דואגים לדחיית השירות הצבאי! אין צורך בחתימת קבע.

בפרטים לפנות למזכירות ביה"ס בשעות הבוקר, רח' שי 50 רחובות, טלפון: 08-475296.

שיטת שלבה
זכרון ★ ריכוז והורדת מתחים
קורס מרוכז
בחיפה 26.6.87
בתל־אביב 29.6.87
טל. 03-299040

לועדי בתים
[illegible]
להזמנות
052-910467 052-444437

הודעה בדבר מכירת דירת חדר, מטבח ושרותים, בתל־אביב רח' מינלס מס' 6 בקומת העמודים

הקרן לטיפול בחסויים מזמינה הצעות לרכישת הדירה הרשומה בספרי המקרקעין כחלקת משנה 169/12 בגוש 6212.
את הדירה ניתן לראות בתאריכים 15.6.87 ו־30.6.87 בשעות 17.00–15.00.
טפסי הצעות והסכם רכישה אפשר לקבל במקום.
את ההצעות בצירוף צ'ק בנקאי בגובה 10% מסכום ההצעה לפקודת הקרן לטיפול בחסויים, יש להגיש למשרדי הקרן, רח' ברנר 1 ת"א, עד 5.7.87 שעה 11.00.
ישיבת ועדת המכרזים תתקיים ביום 5.7.87 בשעה 11.00 במשרדי הקרן ומגישי ההצעות חייבים להשתתף בישיבת הועדה.
מכירת הנכס כפופה לאישור בית המשפט.
אין הקרן מתחייבת לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.

א. אנג'ל, מרכז ארצי הקרן לטיפול בחסויים

קריאה מהנה בשבועון "לאשה"

למכירה / להשכרה

שטחי משרדים במגדל "שבע" ברח' הנשאים בבאר־שבע.

המשרדים המוצעים הינם בשטח כללי של כ־2000 מ"ר

החשתית במשרדים מוכנה לכניסה מידית.

בדבר פרטים נא לפנות: לפוסמטים בנגב בע"מ אגף אספקה למר אדי דוידי טל 057-33913

אוניברסיטת חיפה
הפקולטה למדעי הרוח

משרד החינוך והתרבות
המרכז לשילוב מורשת יהדות המזרח

החטיבה ללימודי יהדות ספרד ולימודי יהדות ארצות האסלאם

מזמינים את הציבור לכנס חוקרים

בנושא:

"מסורת ומודרניות ביהדות ספרד וביהדות ארצות האסלאם – עשור לפעילותו של המרכז לשילוב מורשת יהדות המזרח במשרד החינוך והתרבות"

אשר יתקיים:

בימים י"ח–כ' בסיון תשמ"ז (15–17.6.87) באולם המצפור, קומה 30 של מגדל אשכול באוניברסיטת חיפה

תכנית הכנס

יום ב' 15.6.87

13.00–10.00 **מושב א' – יהדות צפון אפריקה; יחסו של האסלאם ליהודים**
פותחים: פרופ' א' רונן, פרופ' ג' בן־דור, מר נ' יושע
מרצים: ד"ר י' שיטרית, ד"ר ס' וורד, ד"ר ש' בר־אשר, הרב מ' עמאר.

16.00–14.15 **מושב ב' – שירה ופיוט**
מרצים: ד"ר ב' בר־תקוה, ד"ר א' חזן, ד"ר מ' שרף

18.30–16.30 **מושב ג' – רב־שיח: "שילוב המורשת או שילוב המורשות?"**
משתתפים: פרופ' ע' שנהר, מר נ' יושע, פרופ' ע' שילד, פרופ' א' גראבויס, פרופ' נ' לבציון, ד"ר צ' מלאכי.

22.00–20.00 **ערב שירה ופיוט** (באודיטוריום מס' 1 – הבנין הרב־תכליתי)
להקת צפון־מערב במחרוזות פיוטים ושירים ובמסכת "חתן וכלה בשירת יהודי מרוקו".

יום ג' 16.6.87

11.00–9.30 **מושב ד' – תמורות בפולקלור**
מרצים: פרופ' ע' שנהר, פרופ' י' אבישור, פרופ' דב נוי.

13.00–11.30 **מושב ה' – יהדות המזרח התיכון**
מרצים: ד"ר מ' רוזן, ד"ר י' ברנאי, ד"ר מ' לסקר.

16.00–14.15 **מושב ו' – תמורות במוסיקה**
מרצים: פרופ' א' שרביט, ד"ר א' עילם–אמזלג, ד"ר צ' פרידהבר.

18.30–16.30 **מושב ז' – רב־שיח: "חברה, תרבות ופוליטיקה בישראל 1987"**
משתתפים: ד"ר י' שיטרית, פרופ' א"ב יהושע, פרופ' ש' דשן, פרופ' ס' סמוחה, פרופ' דן סגרה.

יום ד' 17.6.87

11.00–9.45 **מושב ח' – סוגיות בתולדות יהודי מרוקו**
מרצים: ד"ר ד' מנור, ד"ר ד' כהן.

13.00–11.30 **מושב ט' – סוגיות בלשונות היהודים**
מרצים: פרופ' א' נצר, ד"ר ת' אלכסנדר וד"ר ג' חזן–רוקם, מר ג' בן־אורן.

16.30–14.15 **מושב י' – עליה, ציונות ועדתיות סוגיות בלשונות היהודים**
מרצים: מר א' בן־יעקב, ד"ר א' חיים, ד"ר י' אברהמי.

פרטים נוספים במזכירות הפקולטה למדעי הרוח, אוניברסיטת חיפה, קומה 18, במגדל אשכול, טל. 122/123–240־04, או אצל ד"ר י' שיטרית, 251422־04.

הקרן לפרסי יצירה לקומפוזיטורים מטעם ראש הממשלה

פרס יצירה לשנת תשמ"ח

ועד הנאמנים של הקרן מודיע לקומפוזיטורים תושבי ישראל, כי אפשר לפנות אל הקרן לקבלת פרס יצירה לשנת תשמ"ח.
המעוניינים יפנו אל הקרן לקבלת תקנון ושאלון.
פניות על גבי שאלון, יש למלא ולהחזיר לקרן עד יום ששי, י"ג בתמוז התשמ"ז 10.7.1987 – לפי הכתובת:
ד"ר אביגדור שחן, מזכיר הקרן
רח' תל־חי 3 תל־אביב, 64334.

פרופ' עמי מעייני
יו"ר ועד הנאמנים

אמפיתאטרון ואהל
נורית גלרון
במופע
משה בהבקה
מוצ"ש 13.6.87 בשעה 21.30

הופה הי"

עם: יגאל בשן
עוזי חיטמן
יונתן מילר
ואמנים אורחים:
קירקסון לופט גישפט
והאיש המהמם איגור בוריסוב
יום א' 14.6.87 בשעה 17.00
כרטיסים במשרדי הכרטיסים ובערב המופע בקופת אמפיתאטרון ואהל.
הכניסה למלווים מבוגרים חפשית.

ג'-חי

מסיבת ריקודים לסיום שנת הלימודים ברחבת אמפי ואהל עם:
יקיר אביב
ויגאל רביד
ביום חמישי, 18.6.87, בשעה 8 בערב
בשידור חי
הקהל מוזמן
הכניסה חופשית

המשביר לצרכן

למכירה

משאית פורד

דגם 910 מסחרי מספר רישוי 78–590–176

סובארו אצ'בק 1300
מספר רישוי 83–516–96

את המכוניות אפשר לראות ברחוב שלמה 58 ת"א בחצר מתאריך 19.6.87 עד 28.6.87.
הצעות במעטפות סגורות ויש להגיש לאגף בינוי ופיתוח רח' שלמה 58 חדר 207 לא יאוחר מיום 28.6.87.
אין לראות בפרסום זה התחייבות כל שהיא.

עיריית תל־אביב־יפו – מינהל החינוך, הנוער והתרבות

ב"ה
קרן תל־אביב לפיתוח

קרן ע"ש גילה וחיים וינר לקידום החזנות בת"א

בית הספר לחזנות

מטעם בית הכנסת הגדול בירושלים ו"היכל שלמה" מיסודו של הרב הד"ר משה אברהם יפה ז"ל

שמחים להודיע לציבור, כי בית הספר לחזנות, יפתח את שעריו בתל־אביב במרכז הקהילתי־דתי ע"ש מגיד, לקראת שנת הלימודים תשמ"ח.
בביה"ס ילמדו טובי החזנים בעולם וכן בר־הסמכא בעולם החזנות.
להרשמה ופרטים נא לפנות לגב' שמעון מוכטן – מנהל המחלקה לתרבות תורנית בעיריית תל־אביב־יפו בטלפון 438069. המועמדים יוזמנו לועדת קבלה בבוא העת.
לתלמידים הגרים במרחק רב מתל־אביב קיימת אפשרות של סדור הסעה למקום ובחזרה.

חנן בן יהודה
מנכ"ל קרן תל־אביב לפיתוח

אלי יפת
מנהל כללי של בית הספר לחזנות

מינהל הסטודנטים והתלמידים

צעירים וסטודנטים עולים

המעוניינים להרשם ללימודים בארץ לשנת הלימודים תשמ"ח (1987/88), הנזקקים והזכאים לעזרת מינהל הסטודנטים ואינם נמצאים במסגרתנו, מתבקשים להרשם במשרדי המינהל.

כתובות משרדי מינהל הסטודנטים והתלמידים הן:
★ ירושלים – רחוב הלל 15, משרד הקליטה
★ תל־אביב – רחוב אסתר המלכה 6, משרד הקליטה
★ חיפה – רחוב פלי"ם 7, משרד הקליטה
★ באר־שבע – שד' הנשיאים, בנין בטוח לאומי, משרד הקליטה
זכאים לעזרה עולים, עולים בכח (בעלי אשרת א/1) וקטינים חוזרים שעלו ארצה אחרי ה"ז באפריל 1986, העונים לקריטריונים של המינהל.

עיריית תל־אביב־יפו – מינהל החינוך, הנוער והתרבות

ילדי תל־אביב־יפו
מוזמנים להשתתף

בקייטנות העירוניות – איכותיות ומגוונות

★ יום תיאטרון ★ ביקור במוזיאונים ★ בריכת שחיה ★ סדנאות יצירה ★ שייט לונה פארק ★ סדנאות מוסיקה ★ הפעלות בפארק הירקון ★ טיולים ★ ספארי ★ סרטים וקוסמים ★ נושא חינוכי מרכז ★ מדריכים מנוסים.

★ הקייטנות לילדי א'–ח' מתקיימות במרכזים הקהילתיים ובבתי ספר.

שני מחזורים בחודש יולי
מחזור ראשון – 2.7 — 15.7.87
מחזור שני – 17.7 — 30.7.87

פרטים והרשמה במרכז הקהילתי במקום מגוריך וכן בעיריית תל־אביב־יפו, קומה 11 טלפונים 438269, 438662, 438165.

קיבוץ בית אלפא
לרגלי הגלבוע

מעוניין לקלוט

(לא בשכירות)
משפחות בגילאי 38–25

מקצועות נדרשים:
★ מהנדסים והנדסאי תעשיה
★ גננות ומורים ליסודי ותיכון
★ אחות מוסמכת
★ אנשי רוח ותרבות

פניות וקבלת פרטים: בששי ובשבת מ־10.00 עד 22.00 בטלפונים 06-533600, 06-533066 וביתר ימות השבוע 06-533602 לדני כהנא, או למחלקת הקליטה בטלפונים 03-435450/1/2, רח' לאונרדו דה־וינצ'י 13 תל־אביב.

תרבובות ברום

בימיה עתירת ידע

מכרז

חברתנו מציעה למכירה גרוטאות תעשיה שהצטברו בתחומי המפעל ברמת חובב.

את הגרוטאות ניתן לראות בסיור שיערך בשטח המפעל ביום 15.6.78 היציאה בשעה 8.00 מבית מקלף באר־שבע.

פרטים נוספים ניתן לקבל אצל מר בזיזינסקי יוסף מח' רכש קומה א' בית מקלף טל: 057-667654.

את ההצעות יש להכניס לתיבת המכרזים מס 1 בקומה 5 לא יאוחר מ 18.6.87 בשעה 12.00 להצעה יש לצרף צ'ק בנקאי על סך 10% מערך ההצעה.

אין החברה מתחייבת לקבל את ההצעה הגבוהה או הצעה כל שהיא.

מושב רועי – בקעת הירדן

קולט משפחות

דרושה אחות

מגורים במקום
נא לפנות לועדת קליטה.
טלפונים: יואב: 02-941895 משה: 02-941784
לולי: 02-941842 שלמה: 02-941785
בשעות הערב.
או למזכירות מושב רועי בין 8.00 – 13.00
טלפונים: 02-941744, 02-942086

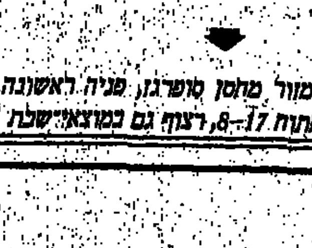

מכירת חיסול

לב און – אורן גרשון קומה ג'

★ תצוגה מתמדת של רהיטי יבוא משוגנים (עץ אלון), ותוצרת מקומית במבחר גדול והנחות גדולות.

רח' ז'בוטינסקי, ע"י דמור מתחם סטרגן, פניה ראשונה ימינה. ☎ 9230259, פתוח 17–8, רצוף גם במוצאי שבת.

בוגר כיתה ח׳:

אתה עדיין יכול להרשם לביה"ס לקציני-ים בעכו

בוגר כיתה ח׳.
אתה עדיין יכול להרשם לביה"ס לקציני־ים בעכו.
ים של טכנולוגיה פתוח בפניך. מגמות שייט, מכונה ואלקטרוניקה. תעודת בגרות. מסלול ללימודי טכנאי והנדסאי מוסמך.
נראה לך! אתה מוזמן לבוא אלינו.
מועד מבדקי הכניסה יום ה׳ 2 ביולי 1987 בשעה 09.30
בדבר פרטים פנה בבקשה למזכירות ביה"ס
בטל. 04-916166
או בכתב לת.ד. 2066 עכו, מיקוד 24100.

כ"ג יורדי הסירה ביה"ס לקציני ים עכו

פרטים והרשמה: כ"ג יורדי הסירה בית ספר לקציני ים עכו ת.ד 2066 עכו. מיקוד 24100 טל. 04-916166/7/8

אורט ישראל
קרית האוניברסיטה

המכללה הטכנולוגית
גבעת רם, ירושלים

בעקבות בקשה שהגיש אורט ישראל למועצה להשכלה גבוהה
לקבל היתר לפתוח מוסד להשכלה גבוהה
נפתח מסלול

הכשרת מורים
בתחומי האלקטרוניקה (עם התמחות במחשבים)

לפי הדגם המנחה לתואר "בוגר בחינוך טכנולוגי" (B. Tech. Ed.)

★ **תנאי הקבלה** - מקבילים לתנאים הנהוגים באוניברסיטאות בארץ
★ **הלימודים יתקיימו** - במכללת אורט, קרית האוניברסיטה, גבעת רם, ירושלים ,
★ **משך הלימודים** - ארבע שנים. הנדסאים ואקדמאים יוכלו לזכות בפטור ממקצועות שלמדו בעבר (בהתאם לתקנון).
★ **פטור משכר לימוד, מילגות וסיוע כספי** - יוענקו לסטודנטים אשר יתחייבו לשמש כמורים במערכת החינוך הטכנולוגי.
★ **מקומות דיור** - (ללא תשלום) יוקצו במעונות הסטודנטים של האוניברסיטה העברית.
★ **פרטים והרשמה** - במשרדי המכללה, טלפון 02-533141, בכל יום משעה 09.00 עד 12.00.

מישלב
המרכז הישראלי להשכלה
בפיקוח משרד החינוך והתרבות

בוגר(ת) כתה י׳ י"א,
אינך ממשיך לימודיך בבית ספרך?
אתה מחפש כיוון חדש?

אנו מציעים לך עבודה בפקידות משולבת בלימודים.
(שבוע לימודים ושבוע עבודה בבנק בשכר).

עם סיום לימודיך — תקבל גם תעודת מקצוע של משרד העבודה.

פרטים: רח׳ הרברט סמואל 3 ת"א, טלפון 822686 – 829153 ביה"ס תעשייתי לחניכים בפיקוח משרד העבודה והרווחה.

בוא להשתלם במישלב

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ־ישראל ■ מפעלי תרבות וחינוך בע"מ ■

האוניברסיטה העברית בירושלים

המרכז ללימודים קדם־אקדמיים ע"ש יוסף שאלתיאל
הרשמה למכינה קדם־אקדמית לשנת הלימודים תשמ"ח — מחזורים אוקטובר 1987 וינואר 1988
נמשכת ההרשמה לשנת הלימודים תשמ"ח
ההרשמה תסתיים ביום ה׳ ד׳ באב תשמ"ז 30.7.87

בשני המחזורים יפתחו המסלולים הבאים:
1) מסלול מדעי הרוח/והחברה
2) מסלול מדעי הטבע

סדרי ההרשמה:
1) הרשמה וייעוץ ללימודים מתקיימים במשרדי המרכז, בנין רוסו הר־הצופים, חדרים 323–325, בימי שני וחמישי בין השעות 8.30–14.00.

חובה להביא בעת ההרשמה:
תעודת זהות, אישור על שרות לאומי, אישור ממשרד החינוך על ציוני בגרות בצירוף יחידות לימוד (שילום, מקור), או מסמכים אחרים המעידים על השכלה ושתי תמונות (מועמדים שנבחנו בבחינה הפסיכומטרית יביאו את האישור לבחון).
2) ההרשמה לבחינה הפסיכומטרית ועשית במרכז הארצי לבחינות והערכה ת.ד. 4340 ירושלים מיקוד 91042 טלפון 02-663161. מועד אחרון שאפשר להבחן בו הוא מועד יולי 2.7.87.

לקבלת מידע נוסף וייעוץ — ניתן לפנות בכתב או אישית אל המרכז ללימודים קדם־אקדמיים, האוניברסיטה העברית הר־הצופים, ירושלים 91905, טלפון 02-882448-9.

האוניברסיטה העברית בירושלים

המרכז ללימודים קדם־אקדמיים ע"ש יוסף שאלתיאל
הרשמה למכינה קדם־טבע
מועד פברואר 1988
נמשכת ההרשמה לשנת הלימודים תשמ"ח
ההרשמה תסתיים ביום שני כ"ז בכסלו תשמ"ח 29.12.87

המכינה נועדה להכשיר תלמידים בעלי בגרות מלאה ללימודים בפקולטאות הנסוייות.
תעודת הגמר של המכינה יכולה לבוא במקום הדרישות למקצוע כללי בתעודת הבגרות או מקצוע מדעי נוסף למועמדים לפקולטה למדעי הטבע.
משך הלימודים: פברואר 88 עד יוני 88.

סדרי ההרשמה:
1) הרשמה וייעוץ ללימודים מתקיימים במשרדי המרכז, בנין רוסו הר־הצופים, חדרים 323–325, בימי שני וחמישי בין השעות 8.30–14.00.

חובה להביא בעת ההרשמה:
תעודת זהות, אישור זכאות לבגרות ממשרד החינוך, שתי תמונות.
מועמדים שנבחנו בבחינה הפסיכומטרית יביאו את האישור לבחון.
2) ההרשמה לבחינה הפסיכומטרית (עשית במרכז הארצי לבחינות והערכה ת.ד. 4340 ירושלים מיקוד 91042 טלפון 02-663161.

לקבלת מידע נוסף וייעוץ — ניתן לפנות בכתב או אישית אל המרכז ללימודים קדם־אקדמיים, האוניברסיטה העברית הר־הצופים, ירושלים 91905, טלפון 02-882448-9.

$3.000 ויותר

תוכל/י להרוויח
במשך עבודתך בשיבוץ
יהלומים וזהב
לאחר סיום קורס צורפות ושיבוץ
• מספר המקומות מוגבל
• קורסים בוקר וערב
אפשרות לקורס נסיון.

תל־אביב
שנקין 9, טל. 03-288883
חיפה
הרצל 8, קומה א׳ (מעל מפעל הפיס)
טל. 646770 642364

גבי המשבצ
25 שנות נסיון ומוניטין

מודעות לימודים והכשרה מקצועית
ראה במוסף 7 ימים שער אחורי פנימי

מכללת לוינסקי לחינוך
מוסד אקדמי להכשרת מורים

מודיעה על
המשך ההרשמה לשנת הלימודים תשמ"ח

לקבלת תואר אקדמי ראשון
„בוגר בהוראה" (B.Ed.) ותעודת „מורה מוסמך בכיר"

מסלולי הלימוד

★ **תגיל הרך:** גן הילדים וכתות א׳–ב׳ מיקוד בהכשרה ללמידה פעילה, התמחויות: מוסיקה, אמנות, ספרות ילדים.
★ **ביה"ס היסודי:** (כתות ג׳–ו׳) המגמות: מדעי הסביבה והחיים (טבע) למודי ארץ־ישראל (מולדת וגיאוגרפיה) מקרא, ספרות מתמטיקה.
★ **החנוך המיוחד:** לביה"ס היסודי, חטיבות הביניים של החנוך המיוחד, כתות מקדמות וטיפוליות בחינוך הרגיל.
★ **חטיבת הביניים:** (כתות ז׳–י׳) המגמות: לשון, ספרות, מקרא, היסטוריה; אנגלית (חד־חוגי); ביולוגיה (חד־חוגי); מתמטיקה (חד־חוגי).
★ **המגמה לערבית:** לביה"ס היסודי ולחטיבות הביניים.
★ **יוצאי אוניברסיטאות ואקדמאים:** לימודים בתכנית אישית בכל המסלולים.
★ **המדרשה למוסיקה:** הגיל הרך, ביה"ס היסודי, חטיבת ביניים, חטיבה עליונה, חינוך מיוחד, התמחויות: מוסיקה ותנועה בחינוך המיוחד, ריתמיקה, ניצוח מקהלה.
★ *המדרשה למוסיקה קיבלה היתר לקיים למודים לקראת תואר ראשון.*

פרטים והרשמה: ביחידה לרישום — קרית חינוך, תל־אביב, ת.ד. 48130, מיקוד 61480, ☎ 03-426162-9

המכון הצרפתי־ת"א (ליד שגרירות צרפת בישראל)

מקיים קורסים מרוכזים בחודש יולי 1987

צרפתית

5 פעמים בשבוע
בוקר - צהריים - ערב

להרשמה לפנות לטל.
1. לקורסים המתקיימים במכון הצרפתי־רח׳ הירקון 111 נוער ומבוגרים: 03-236470
2. צפון ת"א: בי"ס עירוני ד׳: טל. 546.2615 הרשמה ביום ג׳ 16/6 מ־17:00 עד 19:00
3. רחובות: 03-614951
4. הרצליה, כפר סבא, גבעתיים, פתח תקוה, רעננה, ראשל"צ, קיראון: 03-933.6888
5. חולון, אזור: 03-552.0357 ,886840
6. אשדוד: 055-52721
7. נתניה, חדרה: 053-334767 ,616766
8. רמת השרון: 052-546121

שנקר

בית הספר הגבוה למדעי הטקסטיל ולאופנה
לאור הדרישה הגדולה של התעשיה
למהנדסי כימיה טקסטילית
הוחלט להרחיב את ההרשמה למגמה לכימיה טקסטילית
לתואר ראשון

קיימת אפשרות לקבל מילגת לימודים ועזרה בלכלית מתוך קרן מיוחדת שהוקמה ע"י תעשייני הכימיה הטקסטילית, במטרה לעודד צעירים להצטרף לתעשיה זו.
הרשמה: במזכירות האקדמית בימים א׳–ה׳ בין השעות 8.00–14.00, רח׳ אנה פרנק 12, רמת־גן, טל׳ 03-7521133.
פרטים: נוספים אפשר לקבל טלפונית אצל ד"ר אמנון ויינברג, ראש המגמה לכימיה טקסטילית, טל׳ 03-7521133, שלוחה 47.

בית הספר החקלאי מקוה ישראל
המכון הממשלתי להכשרה טכנולוגית

מכון ויניק לטכנאים מוסמכים
החלה ההרשמה
לשנת הלימודים תשמ"ח

★ טכנאי חקלאות
★ טכנאי מדידות (גאודזיה)
★ טכנאי כימיה
★ טכנאי מיחשוב ובקרה
★ קדם הנדסאים וטכנאים

מתקבלים מועמדים מסיימי י"ב כיתות. שעמדו בבחינות בגרות או גמר. מועמדים שלא השלימו השכלתם התיכונית יתקבלו לכתות קדם־טכנאים – הנדסאים
קיימת אפשרות לקבלת מלגות ועבודה • מספר מצומצם של מקומות במעונות.
מועמדים יפנו בכתב או טלפונית להנהלת מכון ויניק ויוזמנו לראיון לפני ועדת קבלה.
מספרי הטלפון במכון ויניק 03-842050; 03-857800.
פתיחת כל המסלולים מותנית במספר הנרשמים

מכללת לוינסקי לחינוך
מוסד אקדמי להכשרת מורים

הרשמה מיוחדת
עקב הדרישה למורים במקצועות

★ ערבית ★ ביולוגיה
★ אנגלית ★ מתמטיקה
(לביה"ס היסודי ולחטיבות הביניים)

הלימודים בכל המסלולים מעניקים תואר אקדמי ראשון „בוגר חינוך" (B.Ed.) ותעודת „מורה מוסמך בכיר".
מלגות והשתתפות בשכר לימוד.
פרטים והרשמה:
ביחידה לרישום – קרית החינוך, תל־אביב
ת.ד. 48130 מיקוד 61480, טלפון: 03-426162-9

תזכורת:

נמשכת ההרשמה
לשנת הלימודים תשמ"ח

• **לימודי בוקר בכל המגמות**
תל־אביב כיתות י"א, י"ב.
רחובות כיתות ט׳, י׳, י"א, י"ב.
הרצליה כיתות י׳, י"א, י"ב.

תל־אביב רח׳ תל־חי 5 (ע"י ככר דיזנגוף) טל. 03-288121
הרצליה רח׳ העצמאות 59 טל: 052-541262
רחובות רח׳ הרצל 108 טל: 08-455572

המסגרת הבטוחה ביותר לבגרות
תיכון רון
רשת בתי הספר הפרטיים הגדולה בישראל בפיקוח משרד החינוך

הסתדרות מדיצינית הדסה
בית־הספר לסיעוד ע"ש ה. סאלד
היחידה ללימודי המשך בסיעוד

מודיעים על פתיחת קורסים על־בסיסיים לאחים/יות מוסמכים במחצית דצמבר 1987

★סיעוד בטיפול נמרץ כללי ולבבי,
משך הקורס כ־7 חודשים.
★סיעוד בחדר ניתוח,
משך הקורס 9 חודשים.

הקורס יתקיים בחדרי הניתוחים החדשים והמתקדמים של המרכז הרפואי האוניברסיטאי בעין־כרם ובהר־הצופים.
הקורסים מוכרים לתעודה ע"י אגף הסיעוד במשרד הבריאות. למועמדים מתאימים, אשר ייבחרו לעבוד במוסדותינו, יינתנו מלגות וסיוע בדיור. פתיחת הקורסים מותנית במספר הנרשמים.
ההרשמה במשרד ביה"ס לסיעוד בקרית הדסה.
נא לפנות לגב׳ רחל כהן שאולזון ת.ד. 12000 מיקוד 91120,
טלפון 02-447148, עד 1.7.87

עיריית תל־אביב־יפו
מנהל החינוך הנוער והתרבות

משרד החינוך והתרבות
האגף לתרבות ואמנות
המחלקה לאמנות

מכון אבני
לאמנות הציור והפיסול

תערוכת עבודות של תלמידי־המכון

תתקיים ביום ד׳, כ"א בסיון תשמ"ז 17.6.87 בשעה 17.00 במרכז המכון רח׳ לח"י (דרך לוד) 66, תל־אביב.

דברי פתיחה:
מר נתן וולוך - סגן ראש עיריית תל־אביב ויו"ר הועד המנהל של המכון
ד"ר דן רונן - סגן מנהל אגף התרבות והאמנות, משרד החינוך והתרבות סגן יו"ר הנהלת מכון אבני
מר יעקב וכסלר - ועדה אמנותית – מכון אבני
אדריכל אבי גלוזמן - מנכ"ל מכון אבני

התערוכה תהיה פתוחה, בין השעות 10.00 – 19.00 ימים א׳ – ה׳ ותינעל ב־30.6.87.

נמשכת ההרשמה לשנת הלימודים תשמ"ח ללימודים סדירים במסלול 4 שנתי לתעודה ולקורסים שנתיים בכל מקצועות האמנות.

איטלקית

קורסים
בוקר / ערב

★ קורסים במלון פאלאס ת"א בכיתות קטנות וממוזגות בתנאי בית מלון (כולל כיבוד קל).
★ מורים בעלי ותק ונסיון רב
★ הקורס יקנה ללומד ידע בשפה המדוברת בתום קורס בן 3 חודשים.

פרטים, יעוץ ותאום:
☎ 03-379774 בין 09.00-18.00
בשבת: 03-396065

עדי
מכון להכשרה יחודית

המכון לשפה
הספרדית
המוביל בלימוד ספרדית בארץ

נפתחות כיתות חדשות • 20 שנות נסיון • מורים בעלי נסיון רב
• 7 רמות • קורס אינטנסיבי • קורס לשפה שוטפת
• ספריה בספרדית קלה • קסטות ללימוד
הקורס למתחילים מאפשר לדבר תוך 4 חודשים
שעות קבלת קהל כל יום מ־30.16 עד 30.19 • דיזנגוף 184, 220225, 03-481539

הכנה ל...
TOEFL
SET services 03-474977

מושבי־התיכון
אגודה חקלאית שתופית בע"מ
מכרז למכירת כלי רכב

1. משאית „מאק" סרן כפול, R600 1977 ללא ארגז, רשוי עד 12.3.88.
2. פז'ו, 304 XL, 13 כ"ס 1978, רשוי עד 27.7.87.
את כלי הרכב אפשר לראות בחצר מכון תערובת „מושבי התיכון" בכפר־סבא מול המשטרה, בימים א׳–ה׳ בשעות 09.00–11.00.
הצעות לקניה יש להגיש עד 25.7.87 במשרדי „מושבי התיכון" ברח׳ דרגנוב 9 בתל־אביב.
אין האגודה מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

ועדת מכרזים
מושבי התיכון

הקרן לטיפול בחשויים
מזמינה בזה הצעות
לרכישת דירת 2 חדרים
ברח׳ המעפילים 10 בבאר שבע

את הנכס אפשר לראות בתיאום מראש עם עו"ד אריה שטאובר, טל: 057-76368.
הצעות יש להגיש במעטפה סגורה על גבי טפסים שימסרו למציעים, במשרדו של עו"ד אריה שטאובר ברח׳ החלוץ 36 בבאר־שבע עד תאריך 7.7.87 בשעה 10.30. ועדת המכרזים תשב באותו יום בשעה 11.00 במשרדו של עו"ד א. שטאובר.
מגישי ההצעות חייבים להיות נוכחים בעת פתיחת ההצעות ע"י ועדת המכרזים. על המציע לצרף שיק בנקאי בשעור של 10 אחוזים מגובה הצעתו. המכירה כפופה לאישור בית המשפט.
אין הקרן לטיפול בחשויים מתחייבת לקבל הצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.

בכבוד רב,
א. אנגל
הקרן לטיפול בחשויים

משרד התיירות
המח' להכשרת כח אדם בתיירות

בית הספר המרכזי לתיירות בישראל

קורס מלווי קבוצות לחו"ל

בירושלים, תל־אביב וחיפה

ההרשמה תסתיים ב־30.6.87

— הקורס פותח בפני הלומדים אופקים רחבים והכרת מסלולי סיור **באירופה, ארה"ב והמזרח הרחוק**, תוך שימת דגש על ההיסטוריה, הדתות והאומנות של ארצות אלו.
— הקורס מעניק כלים ומיומנות בתחום ניהול קבוצה.
— הלימודים יחלו בחודש אוקטובר 1987 מיד אחרי החגים.

נא להתקשר טלפונית:
ירושלים, 02-246814
תל־אביב, 03-455108 — חיפה, 04-240366

קבוץ דן

מארגן קבוצת צעירים למטרות קליטה

צעירים רציניים שמחפשים איכות חיים ואתגר אישי יכולים לפנות בצרוף תולדות חיים לפי הכתובת ו. קליטה קבוץ דן ד.נ. גליל עליון מיקוד 12245.

יתקבלו מועמדים בוגרי י"ב כתות ולאחר שרות צבאי מלא, בין הגילים 30--24 (כולל משפחות ללא ילדים).

אוניברסיטת תל-אביב

הפקולטה למדעי החיים ע"ש ג'ורג' ס. ווייז
המחלקה לזואולוגיה

יום עיון שנתי

לזכרו של

רמי לוין ז"ל

אשר נפל במלחמת יום־הכיפורים

פרופ' צבי ירון	—	דברי פתיחה
מירב בן־דויד	—	פרקים בביולוגיה של הסמור בישראל
דויד עילם	—	עקרונות בהתנהגות חקירת המרחב בתולדה חנודדת
צחי אסא	—	האקולוגיה של חשועל המצוי בערבה
הענקת מילגה		ע"ש רמי לוין לשנת תשמ"ז
סרטי טבע		

יום העיון יתקיים ביום ו', 19 ביוני 1987, בשעה 09.00, באולם 14, (אודיטוריום ע"ש רוז ומוריס לו) בבנין בריטניה, באוניברסיטת תל־אביב.
הכניסה דרך שער אוסטריה (1)
— ציבור חובבי הטבע מוזמן —

♦♦♦♦♦♦♦♦

למושב ניר בנים

דרוש משקיע

למרכז קניות ושרותי דרכים
לפנות בשעות העבודה לטלפון 055-82330
ובערב: 055-81457

♦♦♦♦♦♦♦♦

הנהלת [logo] **מודיעה**

החל מיום א', י"ז סיוון תשמ"ז — 14.6.87
יהפוך קו 56 בבני־ברק — לקו 2 פנימי.

לגור בריביירה הישראלית

• כניסה מיידית
• נוף מהמם "מעל הים"
• בריכת שחיה ומגרש טניס פרטיים
• דירות 4-3-2 חדרים בתנאים מיוחדים

מגדלי הריביירה נתניה

"נכסים אינטרנשיונל"
בן יהודה 36 ת"א, טל: 03-288418
באתר: שד' ניצה 22 נתניה 053-617738
כל יום בין השעות 10-17 בשבת 10-14

מפעלי נייר אמריקאיים ישראליים בע"מ

מכרז רכב 74/580

סוג הרכב	מס. רשוי	שנת ייצור
1. סובארו 1600 אוטומטית	42-228-53	1983
2. סובארו 1600 אוטומטית	25-735-53	1983
3. אופל אסקונה 1600 אוטומטית + מזגן	41-436-53	1983
4. סובארו 1300 רגיל	82-779-83	1983
5. סובארו 1300 רגיל	82-778-83	1983
6. סובארו 1300 רגיל	23-629-52	1982
7. פג'ו 305 1300 רגיל	26-395-81	1981
8. פיאסטה בי. 957	44-707-82	1982
9. סובארו טנדר 1600	68-774-83	1983

את הרכבים ניתן לראות במפעלנו באזור התעשיה חדרה, ולהגיש הצעות למחלקת התחבורה עד לתאריך 18.6.1987 (פרט ליום ו' בשבוע).
יש לצרף להצעות המחאה בגובה 10% מערך ההצעה.
והוצאות העברת הבעלות על חשבון הקונה. ■ לרכב מסחרי יש להוסיף 15% מע"מ.
אין החברה מתחייבת לקבל ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.

האוניברסיטה הפתוחה

יום עיון
בנושא

חשיבה: הבטים ובעיות

14.00 **ד"ר דן זכאי**
„הסתברות סובייקטיבית"

15.00 **ד"ר תמר גלוברזון**
„הקשר בין התפתחות קוגניטיבית וסגנונות חשיבה"

16.00 **ד"ר בני שנון**
„בעיית ייצוג המשמעות"

יום העיון יתקיים ביום ראשון, י"ז בסיוון תשמ"ז, 14 ביוני 1987, באולם ההרצאות של האוניברסיטה הפתוחה, רח' קלאוזנר 16, רמת־אביב.

יום העיון מתקיים במסגרת הקורס „עקרונות יסוד בתהליכים קוגניטיביים"

מדינת ישראל — בתי המשפט
לשכת ההוצאה לפועל ירושלים

מודעה בדבר

מכירה פומבית של מטלטלין

לשכת ההוצאה לפועל בירושלים מודיעה שביום ג', י"ט בסיון, תשמ"ז — 16.6.87, בשעה 10.00 תתקיים מכירה פומבית של מטלטלין במחסן ההוצאה לפועל — רח' כנפי נשרים 64, ירושלים.

פירוט המטלטלין כוללים:
וידאוטייפ, טלויזיות בצבעים, רדיו־טייפים, שטיחים, כלי בית ועבודה מסוגים שונים.
המטלטלין המוצעים למכירה לא נרכשו על ידי המדינה והמדינה לא השתמשה בהם.
לשכת ההוצאה לפועל אינה אחראית לפגם במימכר.

גבריאל הדיה, המוציא לפועל
בתי המשפט, ירושלים

למכירה בנהריה

וילה חדישה גדולה על שפת הים
3 מפלסים (פרטית וללא תווך)
לקביעת פגישה נא לחתקשר בין השעות 9.00-12.00 לטלפון 04-920710

פז

מספר הפקסימיליה בלשכת המנהל הכללי במשרד הראשי בחיפה

הוחלף ל־

04-538010

פז חברת נפט בע"מ

עירית תל-אביב-יפו

דרושה בדחיפות

משפחה אומנת חמה ורגישה
לתינוקת בת חודש עם תסמונת דאון
(המשפחה תקבל תשלום ולווי מקצועי צמוד)
נא לפנות טלפונית לנעמי בן־חיים 438325 438820 438145

קיבוץ להבות חביבה

ע"י חדרה

קולט קבוצת צעירים

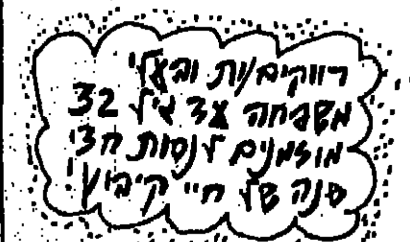

עדיפות לבעלי הכשרה מקצועית בתחומי הוראה וחינוך, תעשיה וחקלאות.

★ השתלבות בחיי חברה ותרבות של הקיבוץ.
★ השתתפות בתכניות המיוחדות של רווקים/ות בתנועה הקיבוצית.
★ ימי סמינר להכרת רעיון הקיבוץ.

אתה מחליט כעבור חצי שנה:
לבקש מועמדות בקיבוץ להבות חביבה
או – „היה טוב וטוב שהיה..."

פניות וקבלת פרטים:
בשישי מ־14.00 עד 20.00 ובשבת: 10.00 עד 22.00
בטלפון: [illegible]
ימי ימות השבוע: במחלקת הקליטה
בטלפונים [illegible]
רח' לאונרדו דהוינצ'י 13 תל־אביב.

צ'רטר (אל־על)
סן־דור

להלסינקי, פינלנד
נשארו מספר מקומות
יציאה — 6.7.87,
חזרה — 21.7.87
הלוך וחזור — $465.-
כיוון אחד — $335.-
טל. 02-717385
ארצ' טורס,
דרך חברון 65, ירושלים 93546

חולצות טריקו
לפרסומת ולגופי הספר
ב־2½ ש"ח
03-833270
03-656561

להשכרה ברמת־גן
רח' בצלאל 3
מאחורי הבורסה
משרד 184 מ"ר
עם טלפונים וחניה
טל. 03-310097

[illegible]

■ מבנה תעשיה 800 מ"ר ■ משרדים (מיזוג אויר, טלפונים) ■ כח חשמל ■ עגורן 10 טון ■ שטח כולל 5200 מ"ר
להתקשר ביום 057-76869 ■ 057-690972
בין 20.00 ל־22.00

מפקדת פיקוד גדנ"ע — מתאן

תזמורת סימפונית לאומית לנוער גדנ"ע–מתאן

לכנס הקיץ (10—24.8.87)

בניצוחו של מנדי רודן

מתקיימות בחינות לכל כלי הנשיפה וכלי הקשה ביום חמישי, 18.6.87 מ־15.00 בתל־אביב.
1) ניתן להירשם רק בטלפון טלפוני אל: 02-224012, 02-223488 ביום שני, 15.6.87, בשעות 13.00-17.00
2) המשלים אשר נבחנו השנה למתאן אינם חייבים בחינה חוזרת.

קיבוץ פרוד במרומי הגליל

[logo]

לכיתות ח'-י"א בשנה"ל תשמ"ח
לפנות בכתב לצוות הנעורים
קיבוץ פרוד ד.נ. בקעת בית־הכרם
מיקוד 20110 ☎ 06-989271

הלוח הכללי | הלוח הנפוץ ביותר | הלוח הגדול ביותר

רשות הדואר

דרושים

לדואר ת"א־יפו

1) חשמלאי מוסמך
2) מסגר

תנאים טובים למתאימים.
לפרטים נוספים נא לפנות לגב' גילה, טלפון: 03-307254

לדואר רחובות

קבלני חלוקת דואר

תנאים טובים למתאימים
לקבלת פרטים נוספים נא לפנות למנהל דואר רחובות, מר אטיאס לזר, טל: 08-451263

לאגף הכספים ירושלים

1) כלכלן

ידע ונסיון בחישובים אקטואריים, בדיקת השקעות.
רצוי נסיון בעבודה עם בנקים וגופים פיננסיים.

2) כלכלן

בעל ידע ונסיון במעקב אחר תזרים מזומנים.
רצוי נסיון בעבודה עם בנקים מסחריים.

תנאים טובים למתאימים.
לקביעת ראיון יש לפנות לגב' מיכל, טל: 02-230666 02-230231

אם –

– אתה מחפש שינוי, לתחום שונה ומעניין;
– אתה מעונין להביא לידי ביטוי את כשרונך וכישוריך;
– אתה שואף למלא תפקיד, שבו אתה קובע את סדר יומך, מציב מטרות ופועל למימושן;
– אתה נכון להתמודד עם אתגרים, לעבוד קשה, להתעקש – ולהצליח;
– אתה מעריך את יכולתך, מעונין למצותה בתפקיד הולם, ולהתקדם;
ומעל לכל – אם חשוב לך לעשות למען בטחון המדינה

אנו זקוקים לך!

ומציעים לך שכר הולם, קביעות בעבודה, תנאי שרות מיוחדים (לרבות רכב צמוד).
פנה נא אלינו. רק אם אתה:
★ בן 23-32.
★ בעל השכלה אקדמית, או לפחות תיכונית מושלמת.
★ לאחר שירות מלא בצה"ל (רצוי כמפקד) ובעל בריאות תקינה.

כתוב נא לת.ד. 33171 מיקוד 61331 ת"א עבור ליאת בציון קורות חיים, מס' ת.ז. וטלפון.

אתר פסולת רעילה רמת־חובב

להפעלת מתקן כימי חדש
דרושים:

1. מפעילים כימיים
להפעלת מתקני האתר.
כישורים דרושים: בוגרי 12 שנות לימוד, בעלי נסיון בעבודה במתקנים כימיים כמפעיל, בוגרי קורס מפעילים כימיים.

2. מכשירן חשמלי
לאחזקת מיכשור ומערכות החשמל באתר.
כישורים דרושים:
בוגר 12 שנות לימוד, רצוי בוגר בי"ס מקצועי במגמת מיכשור, נסיון של 2-3 שנים בתעשיה הכימית, בעל רשיון חשמלאי.

3. אחראי אחזקה / מסגר / מכונאי
לאחזקת מתקני האתר.
כישורים דרושים:
נסיון של 8-10 שנים בתעשיה הכימית בעבודה ובניהול צוות עובדי אחזקה, רצוי בוגר בי"ס מקצועי במגמת מסגרות / מכונאות.

4. טכנאי/ת למעבדה
לביצוע אנליזות כימיות למגוון רחב ביותר של חומרים. **כישורים דרושים:** טכנאי בוגר המיכללה במגמת כימיה, ותק 3 שנים במעבדה בתעשיה הכימית.

המעונינים יפנו בכתב, בצרוף קורות חיים ולפי הכתובת: אתר פסולת רעילה רמת־חובב, ת.ד. 5222, באר־שבע
— סודיות מובטחת —

גליל־און (אותגל) בע"מ
תל־אביב

מזכירת מכירות

התפקיד כולל:
ניהול עצמאי של המשרד, קשר עם לקוחות, הוצאת חשבוניות, קבלת תשלומים וניהול קופה, הפקדה בבנק, טיפול בתיקי לקוחות, עבודות פקידות שונות.
הכישורים הדרושים:
– השכלה תיכונית
– תודעת שירות גבוהה
– יכולת לעבוד בצורה עצמאית לחלוטין
– נסיון של מספר שנים בעבודות פקידות
– הדפסה עברית
העבודה במשרה מלאה (8 שעות) 6 ימי עבודה בשבוע מקום העבודה: מרכז תל־אביב
לקביעת ראיון נא להתקשר ביום א' 14.6.87 בין השעות 16.00 19.00 טל. 236237 225525.

אלגרו מערכות מידע בע"מ **ALLEGRO** ALLEGRO DATA SYSTEMS LTD.

חברה עתירת ידע בפיתוח מערכות מחשבים ותיקשורת מתקדמות
דרוש/ה

מהנדס/ת פיתוח תוכנה בכיר/ה

בעל/ת ניסיון מוכח של 4 שנים לפחות בנושאי תיקשורת במערכות זמן אמת (C,RMX), יכולת גבוהה לעבודה עצמאית.
רמת־גן טלפון: 03-7513059 בין השעות 13.00-15.30
ת.ד. 2593 רמת־גן מ. 52124 לרוני.

למשרד דני נוימן אדריכל
דרושים
אדריכלים
3-5 שנות ניסיון למשרה מלאה.
א־ה 8.30-16.30
ת"א רייינס 25
03-236055 03-242654

מדינת ישראל
משרד החינוך והתרבות
האגף לחינוך התיישבותי
הקריה, ת"ד 7036 ת"א, 61070

אתגר חינוכי מדריך/ה חינוכי/ת

בפנימיות חקלאיות ברחבי הארץ, עבודה מאומצת אך מעניינת, אתגר חינוכי לבעלי האישיות והידע המתאימים, המוכנים לתת מעצמם כדי לקדם נוער.

אנו דורשים:

1. תעודת/תואר אקדמי ו/או פדגוגי או סטודנט לקראת תעודה/תואר (שנה ב' לפחות).
2. נסיון בעבודה עם נוער (רצוי בפנימיה, אך לא הכרחי).

אנו מציעים:

1. תפקיד משמעותי ומרכזי בחיי החניכים
2. מגורים וכלכלה במקום
3. תנאי שכר בדרוג עובדי הוראה
4. השתלמויות מקצועיות המקנות ידע וגמול
5. מלגות להמשך לימודים למתמידים.

לפנות בכתב לאגף לחינוך התישבותי, ת"ד 7036, תל־אביב 61070, עבור „חינוך פנימייתי". רק מועמדים בעלי כישורים מתאימים ייענו.

קבוצת מפעלי "גלי"
למפעל האופנה בראשל"צ
דרושים/ות

1. מזכירה למנהל המפעל

★ בעלת נסיון של שנתיים לפחות בעבודת מזכירות כולל הדפסה.
★ גיל 30 עד 40
★ הופעה נאה.

2. מנהל/ת חדר דיגום

★ בעל/ת נסיון בתפקיד דומה בענף האופנה
★ ידיעה בתפירה ותדמנות
★ נסיון בניהול צוות עובדים.

3. מנהל/ת ביקורת טיב

★ בעל/ת נסיון בתפקיד דומה בענף האופנה
★ נסיון בניהול צוות עובדים.

לקביעת ראיון נא לפנות לשרית טלפון 03-9631081.

• **תנאים טובים**
• **הסעות למפעל וחזרה**
• **סודיות מובטחת**

לעבודה בטחונית במרכז הארץ
דרושים

קצינים יוצאי צבא

הנתונים הדרושים:
★ גילאי 24-35
★ שרות צבאי כקצינים בדרגות עד רס"ן כולל.
★ השכלה תיכונית מלאה (עדיפות לאקדמאים).
★ ידיעת השפה העברית על בוריה, כולל כושר התבטאות בכתב ובע"פ (ידיעת שפה נוספת – יתרון).
★ תושב גוש דן. בריאות תקינה.

המעוניינים המתאימים יפנו בכתב יד ברור לת.ד. 7093 ת"א מיקוד עבור 539 בצירוף קורות חיים ופרטים אישיים מלאים כולל מס' אישי בצה"ל, ת"ז ומספר טלפון.

— פונים שימצאו מתאימים ייענו —

לחברה בנמל תעופה בן־גוריון
דרושים

1. מכונאי רכב:

★ בוגרי 12 שנות לימוד לאחר שרות צבאי מלא.
★ נסיון של 3 שנים.
★ עדיפות לבעלי נסיון בתיקון מלגזות ומנועי דיזל.

2. חשמלאי מוסמך

– למערכות בנין, שינוע ופיקוד חשמלי.
★ בוגרי 12 שנות לימוד לאחר שרות צבאי מלא.
★ נסיון של 5 שנים.

המעוניינים יפנו בכתב בצרוף קורות חיים, תעודות ונסיון קודם לת.ד. 58, נמל תעופה בן־גוריון 70100.

ועד מקומי למועצה דתית
בית יצחק – שער חפר
מפרסמים מכרז

משרת רב בכפר

הכישורים הדרושים: חזן, בעל קורא בנוסח אשכנז, שעורים לילדים ולנוער.
טלפון ועד מקומי 053-611789
טלפון יו"ר מועצת דתית 053-25570
מען למיכתבים ועד מקומי בית יצחק – שער חפר מיקוד 42120.

[illegible]

לחברה מסחרית בתל־אביב
דרושים:

1. איש מכירות
עם נסיון רצוי אקדמאי

2. מלגזן

3. נהג להובלות

נא לפנות לת.ד. 50019 תל־אביב מיקוד 61500

עדיף **VISION**

משווקי PC/XT, PC/AT, PC/386
דרושים מועמדים למשרות הבאות:

1. הנדסאי/טכנאי
אלקטרוניקה, נסיון עם תואמי pc/xt, pc/at.
עבודה במעבדה ומגע עם לקוחות. אפשרות קידום

2. איש מכירות –
מחשבים אישיים ומערכות מחשובים.
משרה חלקית. תמורה הולמת מבוססת על מח־זור מכירות שבוצע בפועל.
מועמדים מתבקשים לפנות בכתב יד ל: עדיף מחשבים בע"מ, קרית ויצמן, ת.ד. 102, רחובות 76100. טלפון 08-466923

למוסד ממלכתי באזור רחובות
דרוש

קצין מבצעים

הכשורים הנדרשים:
משוחרר צה"ל בדרגת סגן/סרן
נסיון בהדרכה וארגון הדרכה
מגורים באזור המרכז
נכונות לעבודה מעבר לשעות העבודה המקובלות.
★ **מועמדים מתאימים יפנו בכתב בצרוף תולדות חיים לת.ד. 2199 רחובות, מיקוד 76121**
— סודיות מובטחת —

לחברה מסחרית גדולה
דרוש/ה
מנה"ש במחלקת שכר
דרישות התפקיד:
★ מנהל חשבונות סוג 3.
★ קורס חשבי שכר (לא בהכרח ברמת מתקדמים).
★ רצויה השכלה אקדמאית.

מועמדים הרואים עצמם מתאימים מתבקשים לפנות בכתב יד, בצירוף קורות חיים ורקע מתאים, לת.ד. 7163, ת"א – עבור „מנהל חשבונות במחלקת שכר".

רשות שמורות הטבע

לרשות שמורות הטבע
דרוש:
פקח בשמורת החולה
לפקוח ושמירה על ערכי טבע, נקיון ואחזקה

דרישות: רקע בביולוגיה
מגורים באזור השמורה,
רשיון נהיגה, רצוי גם בטרקטור
בריאות תקינה, עבודה בשעות לא מקובלות.
המעונינים יפנו לרשות שמורות הטבע למילוי שאלונים עד לתאריך 19.6.87 ירושלים – רח' ירמיהו 78, צפת – בית הסוכנות, שמורת החולה.

לקרן לירושלים
דרוש/דרושה
מנהל/ת מדור צפון אמריקה
הכישורים הדרושים:
תואר אקדמאי
נסיון מוכח בגיוס תרומות
הכרת ירושלים ועניני הקהילה היהודית
יכולת התקשרות בע"פ ובכתב
שפת אם אנגלית + ידיעה טובה בעברית
תאור התפקיד:
התפקיד כולל התכתבות שוטפת עם תורמי הקרן בצפון אמריקה, הגשת עזרה בארוח התורמים, נהול אדמיניסטרטיבי של המדור וקיום קשר יום יומי עם משרד הקרן בניו־יורק.
המעונינים: יפנו בצרוף קורות חיים למח' המנגנון, ת.ד. 1312, ירושלים 91012, לא יאוחר מ־20 ביוני 1987.

מא משאבי אנוש
גיוס והערכת מנהלים בע"מ

חברה בעלת פעילות בינלאומית
מחפשת
CUSTOMER SUPPORT MANAGER
מנהל שרות
אירופה

תחומי האחריות: ★ מתן שרותי תחזוקה וישום למערכות החברה המותקנות באירופה
★ מעקב תקלות ודיווח לחברת האם
★ ניהול צוות רב לאומי ומפוזר גיאוגרפית
מיקום: מרכז הפעילות — בריסל, העבודה ברחבי אירופה.
כישורים: ★ תואר ראשון לפחות באלקטרוניקה
★ נסיון קודם מוכח בתפקיד דומה
★ שליטה בשתי שפות לפחות: אנגלית, גרמנית, צרפתית.

המועמדים המתאימים יפנו בכתב יד בצירוף קורות חיים לת.ד. 189 רמת-גן 52101. סודיות מובטחת.

המרכז למחקר גרעיני נחל־שורק
הועדה לאנרגיה אטומית
דרוש
מהנדס כימיה
★ בעל תואר שני עם התמחות בבקרת תהליכים ליישום עוקבים (Tracers) בתעשיה ובמחקרי סביבה.
★ דרוש נסיון בתכנות מדעי במקרו־מחשב ובמערכות מדידה מפוקדות מחשב.
★ רצוי נסיון בתעשיה הכימית.
העבודה כרוכה בנסיעות ובשהות בשדה.
★ ★ ★ ★
אנו עובדים חמישה ימים בשבוע ומקיימים מערך הסעות בכל אזור המרכז.

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים ונסיון בעבודה, רשימת ממליצים ומספר טלפון למחלקת כח אדם, המרכז למחקר גרעיני, נחל שורק דואר יבנה, מיקוד 70600.
– סודיות מובטחת –

לחברת בקרה דרושים/ות
איש תכנה
★ שנתיים נסיון הכרחי על מחשבי I.B.M .PC בשפת C.
פקידה
★ לעבודה אחראית, דייקנות וסדר,
★ ידע בחשבונאות,
★ יכולת הדפסה טובה.
נא לפנות טלפונית: 03-299617 (פנימי 54).

שבת שרון
איש מכירות
אם אתה מקצוען אמיתי, ...
03-483516, 5400730

אופטרוטק
חברתנו עוסקת בפיתוח, יצור ושווק מערכות עתירות-טכנולוגיה בתחומי ראייה ובינה מלאכותית המיועדות ליצוא.

פיסיקאי/ת בכיר/ה
לפיתוח מערכות מורכבות הנמצאות בחזית הטכנולוגיה התעשייתית.
התפקיד מיועד לבעל תואר שני או שלישי. בעל ראיה מערכתית, יכולת אנליטית ונסיון תעשיתי.
בפנייתך נא ציין/י 310EP067

מהנדס/ת אלקטרוניקה בכיר/ה
לפיתוח מוצרים חדשניים משולבים בתחומי אלקטרוניקה, רובוטיקה, גרפיקה, וראיה ממוחשבת.
התפקיד מיועד לבעל נסיון בפיתוח מערכות אלקטרוניות מורכבות, ויכולת עמידה בתנאי לחץ.
עדיפות לבעל התמחות בתחום הוידאו.
בפנייתך נא ציין/י 112EE067

טכנאי/ת אלקטרוניקה לביקורת איכות
לביקורת מכלולים ותתי מערכות אלקטרוניות משולבים בקו היצור ובקבלת ציוד וחמרים.
התפקיד מיועד לטכנאי אלקטרוניקה בעל 2 שנות נסיון בבקורת איכות.
בפנייתך נא ציין/י 125TE067

הנדסאי/ת מכונות להרכבה
להרכבת יחידות ומערכות המשלבות מכלולים אלקטרו-אופטיים ואלקטרו-מכניים עדינים.
התפקיד מיועד לבעל נסיון במכשירנות והרכבה ויכולת קואורדינציה טובה עד להשלמה מדויקת של המשימה.
בפנייתך נא ציין/י 221WE067

מחסנאי/ת טכני/ת בכיר/ה
לביצוע כל העבודות הקשורות במחסן חלפים מכני.
התפקיד מיועד לבוגר בי"ס מקצועי, רצוי בוגר קורס מפטי"ם בצה"ל, בעל נסיון של מספר שנים בתפקיד דומה וידע במכניקה.
בפנייתך נא ציין/י 232WA067

מבקר/ת איכות מכני/ת
לביקורת איכות של חלקים מכניים עדינים ומדוייקים.
התפקיד מיועד להנדסאי מכונות בעל נסיון בבחינת קבלה לחלקים מכנים, רקע בעיבוד שבבי ויכולת קריאת שרטוטים טכניים.
בפנייתך נא ציין/י 222WQ067

- סודיות מובטחת -
כל המשרות מיועדות לנשים וגברים
נא לפנות בכתב בצירוף קורות חיים ובציון מס טלפון להודעות אל אופטרוטק בע"מ, ת.ד. 69, נס ציונה 70450

דרוש
סוכן רהיטים מודרניים
באזור ת"א, חיפה, ירושלים
הכישורים הדרושים: נסיון והמלצות קודמות חובה + רכב.
למתאימים תנאים טובים
נא לפנות לאלברט או אהרון בין השעות 9.30-15.00 טל' 03-374367 בערב עד שעה 23.00, 052-572830

שמר מחשבים בע"מ
דרושים
מהנדסי תוכנה בכירים
* 3 שנים נסיון מעשי באחד התחומים:
* UNIX + C
* DB2/TOTAL
נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים ונסיון מפורט: רח' הרצל 12 רמת-גן 52431
- סודיות מובטחת -

למפעל תעשייתי בענף המתכת
טכנאי/הנדסאי יצור לתיפעול
מערכת תפ"י ממוחשבת, בעל נסיון בייצור בסדרות. אנגלית חובה, רצוי יוצא חיל האויר
03-781240 03-782906

דרושים
סטודנטים / סמינריסטיות
מדריכי קייטנה
למוסדות אקי"ם באזור השרון
לפרטים טל: 281339 – 03-292818

לחברת תקשורת גדולה
דרוש
מנהל צוות אנשי מכירות
לפיקוח, תכנון והפעלת אנשי מכירות בשיטות מודרניות ומתקדמות, שישלבו עבודה אגרסיבית בשטח עם פילוח שוק ממוחשב, עמידה ביעדים, תמריצים ומבצעים לקדום מכירות.
כישורים מועדפים:
* ניקיון של 3 שנים לפחות בניהול צוות מכירות.
* גיל 30-40, תושב גוש דן.
* בעל כושר מנהיגות ויחסי אנוש טובים.
תנאים טובים למועמד המתאים
נא לפנות בכתב יד בציון קורות חיים ונסיון קודם אל חב' „שלף יועצים לשיווק" ת.ד. 33465 תל-אביב מיקוד 61333 ולציין עבור „מנהל צוות".

יותר טוב מנפאואר
למחלקה הטכנית ת"א
בן־יהודה 12,
א'-ה', 08.00-14.00
טל: 284128, 03-298877
דרושות
מלחימות
(מרכיבות ומחווטות)
5 שנות נסיון או יוצאות במצ"א למשמרת ראשונה ושניה.
מאזורי: ת"א, הרצליה, נתניה, פ"ת, לוד, ראשון-לציון, חולון, בת-ים, אשדוד.
למועמדות מתאימות ינתנו:
שכר גבוה ותנאי העסקה מצויינים כולל מלוא התנאים הסוציאליים - כחוק.
מנפאואר MANPOWER
החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית
ירושלים • תל־אביב • חיפה • באר־שבע • רחובות

לתעשיה הצבאית באיזור המרכז למפעל בתחום המתכת הכבדה
דרושים
משרה 1/39
רתכים —
בוגרי בית ספר מקצועי ו/או קורסים מוכרים. בעלי ידע בקריאת שרטוט טכני ונסיון של 3 שנים לפחות. עדיפות לרתכי שריון.
משרה 2/39
חרטים וכרסמים
קונבנציונאליים, בוגרי בית ספר מקצועי ו/או קורסים מוכרים בעלי ידע בקריאת שרטוט טכני ונסיון של 3-5 שנים לפחות.
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות ליחידת התעסוקה של התעשיה הצבאית, רח' הארבעה 16, תל-אביב, ביום ראשון – 14.6.87 בשעה 8.00.
התעשיה הצבאית

למפעלי דפוס כתר ירושלים
דרושים
חיילים משוחררים
בוגרי בתי־ספר מקצועיים לעבודה במשמרת שניה
★ 5 ימי עבודה בשבוע
★ הדרכה מקצועית תינתן במקום
★ למתאימים תנאי עבודה ושכר הולמים.
לפנות למחלקת כח-אדם טלפון: 02-521201

דרושה
כתבנית מלקם באנגלית
לפנות כח אדם 03-879111

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה, תשמ"א 1981
[illegible]

יש עבודה בחברת החשמל
להקמת תחנת הכח "רוטנברג" באשקלון
דרושים:
★ **מסגרים**
★ **מסגרים/מכונאים**
★ **חשמלאים מוסמכים**
הכישורים הדרושים:
★ בעלי מקצוע מעולים עם נסיון ובריאות תקינה, בוגרי בי"ס מקצועי.
קיימות הסעות מאורגנות לאתר ההקמה.
המעוניינים יפנו אישית, עם תעודות השכלה, אל מחלקת כח־אדם, ביצוע דרום, רח' החשמל 18 קומה 12 תל־אביב.
המודעה מיועדת לנשים וגברים כאחד.

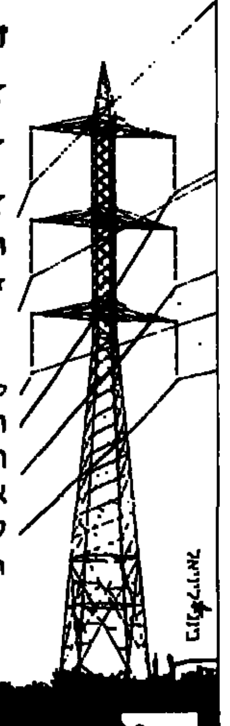

חברת החשמל לישראל בע"מ

לחברת סלומון ישראל בע"מ
דרוש
קבלן שלד
לאיזור ראשון־לציון
04-714030, 04-714117
בבית בערב –
03-9234616

למרכז ארועים במכמורת
דרושים:
★ טבח
בעל נסיון במטבח חם וקר.
יתרון לנסיון של 5 שנים לפחות.
★ רב מלצרים
יתרון לאנשי הסביבה.
★ מלצרים/מלצריות
צעירים/צעירות עם ראש טוב.
טלפון: 053-93113/4 אריה

א.ו.ת.
אספקה ותעסוקת כח אדם בע"מ
דרושים
מלחימות / מחווטות
מרכיב מכני
עובדות ייצור
טכנאי אלקטרוניקה
טכנאי ייצור
טל' 280078, 203052/3

למפעל רב מוניטין
דרושים
טכנאי/הנדסאי ייצור
לתפקיד מנהל מחסן ולוגיסטיקה של חומרים וחלפים.
פקידה טכנית
למחסן חומרים וחלפים
מחסנאי עוזר
עם נסיון כמפי"ט בצה"ל
מועמדים בעלי נסיון קודם המעוניינים במשרה מלאה בלבד יפנו לת.ד. 9434 תל-אביב 61093.

שרותי תנעה חשמלית (1977) בע"מ ראשון־לציון דרושים:
★ **חשמלאי רכב**
מינימום 3 שנים נסיון
★ **מכונאי רכב**
מינימום 5 שנות נסיון
★ **מכונאי דיזל**
צמ"ה או מלגזות
מינימום 5 שנות נסיון.
03-9612032, 03-9611335, 03-9612376
לא בימי שישי
לפנות לדרנציגר דוד

לקרן לירושלים
דרוש/ה
אדריכל/ית
לתפקיד עוזר לאדריכל ראשי בהפעלת צוות תכנון, קביעת הנחיות, תכנון ופיקוח על תהליכי התכנון, בעל 5 שנות נסיון מקצועי, מוכן להשקיע מעבר לשעות העבודה הרגילות.
המעונינים יפנו בכתב יד, בצרוף קורות חיים ליחידת המנגנון, ת.ד. 1312 ירושלים, 91012.

לחברה מסחרית גדולה בענף מלגזות חרמה דרוש למחלקת השיווק באיזור המרכז והדרום
איש מכירות למלגזות
לאיוש מיידי
דרישות התפקיד: ★ ניסיון מעשי ★ רשיון נהיגה ★ מגורים באיזור המרכז או הדרום.
לפנות בכתב בציון קורות חיים ונסיון לת.ד. 33181 תל-אביב מיקוד 61331 "מחלקת כוח-אדם". רק מונים מתאימים ייענו.

לחברה בנמל תעופה בן־גוריון
דרושים
עובדי בטחון
(לעבודה בטחונית תפעולית)
★ בוגרי תיכון לאחר שרות צבאי מלא.
★ שליטה טובה באנגלית.
★ עד גיל 26.
★ בריאות תקינה.
העבודה במשמרות ואינה מתאימה לסטודנטים.
ועדת קבלה תתקיים ביום ב' 15.6.87 בין השעות 0900-1200, בבנין ממן נמל תעופה בן־גוריון, מחלקת כ"א.
נא לחצטייד בפנקס מילואים, תעודת זהות ואישורי לימודים.

למפעל תעשייתי באזור המרכז
דרושים/ות
★ עובדי ייצור
לעבודה במשמרות.
דרישות המשרה:
1. 10 שנות לימוד לפחות.
2. לאחר שירות צבאי.
3. בריאות תקינה (פרופיל 72 ומעלה).
★ עובדות ייצור
דרישות המשרה:
1. 10 שנות לימוד לפחות.
2. בריאות תקינה.
מועמדים העונים לדרישות המשרה מתבקשים לפנות ליחידת התעסוקה, רחוב הארבעה 16, תל־אביב ביום ראשון 14/6/87 בשעה 8.00.
נא להביא תעודת זהות, פנקס מילואים ותעודת שבוי ו/או תעודת פטור. (הסעות למפעל וחזרה מבנימינה בצפון עד אשדוד בדרום).

ב.נ. שרותי ניהול
מידע על משרות ועובדים בכירים
למפעל מתכת באיזור השפלה
מהנדס חברה
אחריות לצד ההנדסי טכני בחברה, ניהול משרד טכני ואחזקה במפעל.
דרוש מהנדס מכונות בעל ניסיון בענף המתכת.
לפרטים נוספים ניתן לפנות לטל: 03-257970
נא לשלוח קורות חיים. סודיות מובטחת.
ת"א, ארלוזורוב 198ב', 03-260143-4

לחברת הבת ברמת השרון
team תים
מחשבים ומערכות בע"מ
מזכירה מנוסה
★ דינמית ובעלת יוזמה
★ עצמאות בעבודה
★ ידיעת אנגלית טובה מאוד, (כולל ניסוח והדפסה)
★ השכלה אקדמאית רצויה
★ ידע בעיבוד תמלילים יתרון
משרה מלאה 08:00-17:00 5 ימי עבודה בשבוע
נא לפנות בכתב יד עם פרוט נסיון קודם לת.ד. 325 בני־ברק – סודיות מובטחת –
Data General

למשרד נסיעות „ראשונטורס" בראשון־לציון
דרושה
פקידה מורשה
למשרה מלאה עם נסיון בתיירות ותצאות
נא לפנות לטלפון 03-9663242
03-952441, 03-9663243

ל "פוגרס"
מוצרי בשר אקספורט בע"מ
רח' רבינזון 13 פתח-תקוה
מול אולמי "דר'אגס" בתחנה המרכזית
בפ"ת דרושים:

1. מבקר איכות מריטה
2. עובד מחסן קירור
3. נהג משאית
4. אחראי מחסן אריזה ובגדים

מועמדים רציניים וחרוצים מוזמנים לראיון ביום ראשון 14/6/87 בין השעות 12-9 בבוקר.

אתגר חינוכי ציוני
לשליחות חינוכית
בתנועת נוער בדרום אמריקה ואירופה

הדרישות לתפקיד:
★ רווק/ה יוצא צבא בתפקיד פיקודי – עד גיל 29
★ בעל השקפה פוליטית ציונית מרכזית/לאומית
★ בעל נסיון בעבודה חינוכית והדרכה
★ שליטה בשפת ארץ היעד (ספרדית, פורטוגזית, אנגלית וצרפתית) ברמה של שפת אם.

המעוניינים יפנו בכתב לת.ד. 16002 ת"א 61160 תוך ציון של קורות חיים וסיבת ההתעניינות.

מנורה
חברה לבטוח בע"מ

תפנית סוכנות לבטוח
דרושים
מועמדים
לקורס בביטוח חיים
יתקבלו בעלי השכלה תיכונית ומעלה מעל גיל 24
רצוי רכב (לא מחייב).
לקביעת ראיון / נא לפנות לגב' דורית
טלפונים: 03-915346 03-901671/2

לחברה מסחרית בינלאומית
דרוש/ה
בסניף חיפה
מחסנאי פקיד טכני
לעבודה במשרה מלאה. בעלי נסיון בניהול מחסן לסחורות וחלקי-חילוף
יפנו בכתב-יד תוך פרוט קורות חיים אל: ת.ד. 551 ת"א. עבור מח' כ"א.

למפעל מזון באזור בית-דגן
דרושים לצוות אחזקה מועמדים
בגיל 25-35 לתפקידים:

1. רתך — ארגון
2. טכנאי קירור מיזוג אויר

בוגר בי"ס מקצועי במגמת חשמל – קירור. נסיון במערכות קירור תעשייתי (פריאון)
– תנאים טובים למתאימים –
לפרטים נא לפנות לקובי בטלפון 03-965666 03-965117

קיבוץ בצפון הארץ מחפש
1. מייסטר למכונות סריגה עגולות 10 שנות נסיון לפחות.
2. סורג עם נסיון למכונות סריגה עגולות
נא לפנות בכתב יד עבור "סורג" ת.ד. 6068 חיפה 31060.

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה,
תשמ"א 1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחר המינים לעבודה הנדונה. העבריינים צפויים לעונש על-פי החוק.

למוסד ציבורי
דרושים:
מהנדס אלקטרוניקה
התמחות בתחומי מכ"מ ול"א

★ נסיון בניהול צוותי מחקר ופיתוח בתחום מערכות וטכנולוגיות צבאיות של כ-10 שנים.
★ ידע טכני נרחב ונסיון מוכח במערכות ובטכנולוגיה של מכ"מ ול"א.
★ הכרת מערכת הביטחון והתעשיה הבטחונית.
★ ידיעת השפה האנגלית, רצוי שפות זרות נוספות.
★ כושר הבעה בכתב ובע"פ.

המעוניינים יפנו בכתב בצרוף קורות חיים, לת.ד. 7093 מיקוד 61006 עבור מס' 544
★ רק פונים מתאימים ייענו ★

למחלקת תביעות בחברת ביטוח בת"א דרושים/ות
★ עו"ד
עם ידע בנזיקין
★ פקידי תביעות
למשרה מלאה (כולל ימי שישי).
לקבלת פרטים נא להתקשר טלפונית: 03-430068 03-430057.

מעליות
נחושתן
דרושים לעבודה קבועה
★ מסגרים
עדיפות לבוגרי בי"ס מקצועי
★ עוזרי מסגר
★ מחסנאי טכני
למחסן בית המלאכה
★ עוזרים
למחלקת הרכבת מעליות
עדיפות לחשמלאים

תנאים טובים למתאימים. לטלפן 03-5102505 לאוסנת רחוב אילת 61 תל-אביב-יפו
★ עוזרים למרכבה, לטלפן ליהודה כהן.

לתעשיות חשמל בע"מ
חברת יבוא בצפון ת"א
דרושה
מזכירה מנוסה ואחראית
ל-5 ימי עבודה בשבוע
שליטה מלאה באנגלית ועברית הכרחית, כולל הדפסה
לפנות טלפון 03-5461764 03-446634
בכתב לת.ד. 6560 תל-אביב 61064.

לחברה מתקדמת לאלקטרוניקה
דרושה
מזכירה/כתבנית מעולה
אנגלית-עברית • 5 ימי עבודה
טלסיס בע"מ, טל. 03-494891
(נאות אפקה, ת"א)

דרוש:
חשמלאי
לעבודה בתעשיה, רשיון חשמלאי ראשי, נסיון 5 שנים לפחות.
העבודה בנמל תעופה בן-גוריון.
טל. 03-9712441 לורדה.

לכפר נוער ב"אלוני יצחק"
דרושים
★ אקונום/ית
★ מורים להכנה לבגרות במקצועות: ספרות, תנ"ך.
★ מורים לאנגלית בחטיבת ביניים
★ מורים דוברי ספרדית במקצועות מוזיקה ומתמטיקה
נא לפנות לטל' 06-380080

למפעל פלסטיקה באזור השרון
דרוש
מנהל מחלקה
בעל נסיון של 5 שנים בהפעלת והחזקת מכונות הזרקה.
לפנות בכתב-יד בצרוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 30216 ת"א עבור מס' 100.
– סודיות מובטחת –

קריירה בענף הפרסום
למדיום פרסומי חדש
דרושים/ות
נציגי/ות מכירה
אם את/ה בעל/ת הופעה נאה יחסי ציבור טובים ורצון להרוויח הרבה כסף את/ה מסוגל/ת להגיע עד 7,000 ש"ח לחודש, למתאימים/ות תינתן הכשרה ע"ח החברה
לקביעת ראיון 03-612111.

משרד החינוך והתרבות
אגף הנוער

המדרשה למורשת היהדות ע"ש פנחס ספיר – ירושלים

למדרשה למורשת היהדות
ע"ש פנחס ספיר בירושלים
דרושים

1. מנהל/ת חינוכי/ת
תיאור התפקיד: תכנון נהול וארגון הפעילות החינוכית וצוות המנחים במדרשה.
הדרכה והנחייה בסמינרים.
המדרשה מקיימת סמינרים במורשת וזהות יהודית ציונית לתלמידי/ות כיתות י' – י"א ולמבוגרים.
דרישות התפקיד:
תואר ראשון במדעי היהדות, רצוי תואר שני.
נסיון בהדרכת מפעלים חינוכיים וכתיבת תכניות בחינוך בלתי פורמלי.

2. מנהל אדמיניסטרטיבי
תיאור התפקיד: אחריות כוללת לעניני מנהל כספים ושירותים.
דרישות התפקיד: השכלה גבוהה.
נסיון בניהול אדמיניסטרטיבי.

3. מדריכים/ות
לסמינרים תלמידי/ות תיכון בנושאי זהות ומורשת יהודית ציונית.
הדרישות:
תואר ראשון במדעי היהדות, נסיון בהדרכה והפעלת סדנאות.

4. מדריכים/ות
לסמינרים לבני/ות – מצווה בנושא זהות ומורשת יהודית ציונית.
הדרישות: תואר ראשון במדעי היהדות: נסיון בהדרכה והפעלת סדנאות.

מועמדים/ות העונים/ות על הדרישות ורואים עצמם מתאימים לעבודה חינוכית בלתי-פורמלי וקשר בלתי-אמצעי עם החניך/ה יפנו לת.ד. 979 ירושלים
עד ליום כ"א סיון תשמ"ז 18.6.87

מכרז מס' 22/87
למשרת קצין בטחון

בהתאם לסעיף 13 ל"כללים כדבר מילוי משרות פנויות", נמסרת בזאת הודעה על משרה פנויה:
שם המשרה: קצין בטחון
שעור המשרה: משרה מלאה
דרוגו: אחיד
תאור התפקיד:
1. אחראי על ענייני הבטחון במוסדות חינוך ובמוסדות המועצה, בתחום הרשות המקומית.
2. אחראי על הקשר שבין המועצה וכוחות הבטחון, צה"ל ומשטרת ישראל.
3. ראש מטה ועדת מל"ח מקומית.
4. עבודה בשעות בלתי שגרתיות.
הכישורים הנדרשים:
1. השכלה תיכונית מלאה.
2. בוגר קורס קציני צה"ל או משטרת ישראל.
3. בעל כושר ארגוני ומנהלי וכן כושר בהדרכה וייעוץ.
4. כושר הבעה מעולה בכתב ובע"פ.
5. בעל רשיון נהיגה.
6. יכולת גבוהה לקיום יחסי אנוש ויחסי ציבור נאותים.
7. מגורים בישוב תנאי הכרחי.
טפסים להגשת מועמדות ניתן לקבל במזכירות המועצה.
את הטפסים בצירוף תולדות חיים, המלצות ותעודות המעידות על כישורי המועמד יש להגיש עד 26/6/87.
ניסן קרופסקי, ראש המועצה

מדינת ישראל
משרד החינוך והתרבות
פרסום מכרז משולב פנימי וחיצוני
מס' 41-42

41. למשרת מנהל/ת מחוז הדרום
בדרגה: מפקח
מקום העבודה: לשכת מחוז הדרום

42. למשרת מנהל/ת מחוז המרכז
בדרגה: מפקח
מקום העבודה: לשכת מחוז המרכז

המשרות פנויות באופן זמני והעובדים שיבחרו יועסקו עפ"י חוזה מיוחד או במעמד של מינוי בפועל (לעובד קבוע מהחוראה).
פרטים מלאים ניתן לקבל במחלקה לענייני עובדים ירושלים, רח' שבטי ישראל 29 חדר מס' 17 או בלשכות המחוזיות של משרדנו.
בקשות יש להגיש על גבי טופס מ.ל.ע. 230 (שאפשר לקבלו במשרד החינוך והתרבות ובלשכות המחוזיות) למחלקה לעניני עובדים לפי הכתובת הנ"ל.
המועד האחרון להגשת הבקשות הוא: יום ראשון א' בתמוז התשמ"ז (28.6.87)

מכון התקנים הישראלי
דרושים
1. ראש מעבדה לקרקע ודרכים
• כישורים נדרשים:
א. מהנדס אזרחי עם התמחות במכניקת קרקע.
ב. נסיון הנדסי בתחומי הקרקע ביסוס וסלילה של 10 שנים לפחות.
ג. ידיעת השפות העברית והאנגלית.
ד. כושר ונסיון בהפעלת צוות עובדים ומערכות פקוח.
ה. כושר נהול משא ומתן.
קורות חיים יש לשלוח למכון התקנים הישראלי, מנהל כח-אדם רח' האוניברסיטה 42 רמת-אביב מיקוד 69977.
סמל המחוגה סמל האיכות

דרוש
פסיכולוג
רצוי בעל התמחות בתחום התעסוקתי או השקומי לתפקיד של רכוז יחידה אבחונית
מקום העבודה רחובות
לפנות טלפונית 08-465575 08-461133.

למוזיאון תל-אביב
דרושים למשרה מלאה:
1. מעצב/ת גרפי/ת ומביא/ה לדפוס.
מועמדים בעלי כישורים בטיפוגרפיה בהבאה לדפוס ותבנה בכל ענפי הדפוס ותחפקות. השכלה בעיצוב גרפי (רצויה אקדמאית), 3 שנות נסיון.
נא לפנות לגב' ורדה רז, טל' 257361, בימים א'-ה', בשעות 13.00-10.30
2. איש אחזקה ופתוח.
בעל נסיון של 10 שנים בתפקידי ניהול ופקות לרבות פרויקטים. רצוי הנדסאי. יכולת לקיים קשר עם גורמי חוץ, הפעלת צוות עובדים. ידיעת השפה האנגלית יתרון. נכונות לעבודה בשעות בלתי שגרתיות.
נא לפנות לגב' איזי עמידרור, טל' 257361/66, בימים א'-ה', בשעות 13.00-10.30

למושב ניר-בנים
דרוש
איש שיווק לפירות הקיץ
(העבודה עד סוף ספטמבר)
רצוי ניסיון בעבודה
טלפון: 056-82530

מילא
מרכז ייעוץ למשאבי אנוש

עבור אחד מלקוחותינו
מפעל תעשייתי גדול מאד
בדרום - מרכז הארץ
אנו מחפשים:
ראש אגף כוח אדם ומינהל

כישורים נדרשים:
- בעל תואר אקדמאי במדעי התנהגות וניהול.
- בעל נסיון של לפחות 8 שנים בניהול כוח אדם במפעל תעשייתי גדול בהיקף של מאות עובדים.
- גיל 35 עד 45.
- יוצא צבא.

מועמדים מתאימים יפנו בכתב יד בלבד בצרוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 22511 תל-אביב עבור משרה 555.
סודיות תשמר בקפידה.

גיוס עובדים • מבדקים • ייעוץ והכוון תעסוקתי • ייעוץ ופתוח ארגוני

EXCITINGLY HYATT.
2 ימי ראיונות ל-200 משרות פנויות

כדי להימנות על צוות מלון היוקרה "הייאט רג'נסי ירושלים" הנך מוזמן/ת לשני ימי ראיונות שיתקיימו בימי שני ושלישי, ה-15 וה-16 ביוני בין השעות 8:30 בבוקר ועד 5:00 אחר הצהריים.

מחלקת מזון ומשקאות
מלצריות ומלצרים, עובדי בר.
מטבח
טבחים ועובדי/ות נקיון.
משק בית ומכבסה
עובדי/ות משק בית ועובדי/ות מכבסה.

אחזקה
חשמלאים.
חשבונות
מנהל/ת חשבונות ראשי/ת ופקידי/ות חשבונות.

הראיון הראשון יהיה קצר ולמועמדים/ות המתאימים/ות תקבע פגישה נוספת זמן מה לאחר מכן.
עם הצטרפותך למלון הייאט תוכשר/י על ידי צוות הדרכה מנוסה ותוכה/י לתעסוקה מלאת אתגרים ואפשרויות קידום.
אנא הבא/הביאי עמך תמונה מהעת האחרונה.

הייאט זו ההזדמנות שלך להצלחה. נצל/י אותה!!
כתובתנו: רח' לח"י 32 הר הצופים ירושלים קוו אוטובוסים 4א', 9, 23, 26, 28

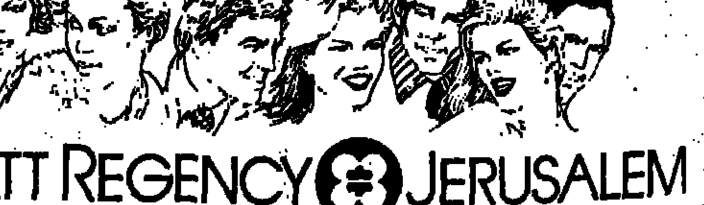

HYATT REGENCY JERUSALEM

לחברה דינאמית לשיווק תרופות
דרושה פקידה
זריזה, מסורה ומעל גיל 30 מאזור ת"א לעבודה בשעות 07.30-15.30
לפעמים גם יותר
ידע בהדפסה בעברית ואנגלית
על המתאימות לפנות בטל. 7513892 לאתי

למשרד תיירות מוביל
דרוש/ה
TOUR OPERATOR
● בעל/ת נסיון
● ידיעת אנגלית שוטפת (רצוי שפת אם)
● הדפסה באנגלית חובה
למשרה מבטיחה עם אתגר.
נא להתקשר לכח-אדם 03-650862, מיום ראשון.

אסם
תעשיות מזון בע"מ
למפעלנו המתפתח בשדרות
דרוש
חשמלאי תעשייה
➤ בעל תעודת חשמלאי מוסמך ונסיון בתעשייה של 3 שנים לפחות
➤ מגורים באיזור המפעל – ינתן סיוע למעתיקים מקום מגוריהם
העבודה במשמרות
נא לפנות בכתב למנהל כוח-אדם ת.ד. 111 שדרות 80150

לחברה תעשייתית גדולה
דרוש/ה
מנהלת מוצר
עוזרת למנהל שיווק
★ לטיפול במחקרי שוק, פרסום, אריזות, תחזיות, מכירה וכדומה.
★ בעל/ת השכלה אקדמאית בתחום השיווק ונסיון קודם
★ שפת אם אנגלית, תינתן עדיפות לדוברי צרפתית
★ מגורים בגוש-דן
נא לפנות בכתב ולצרף קורות חיים ושכר מבוקש, לת.ד. 2651 תל-אביב 61026 עבור "מנהל מוצר"
– סודיות מובטחת –

דרושים
נציג/ות מכירות
רוכשי מודעות
השכלה תיכונית, חריצות, הגינות בעלי חוש מסחרי ויחסי אנוש
עבודה בכל הארץ
תנאי שכר: משכורת + עמלות + הוצאות ובונוסים
פנה לליאור 03-650737/8, 655134

למרכז החוויה הישראלית ביפו
מרכז למופעי מולטי-מדיה
תיאטרון ובידור דרוש
מנהל תפעול אירועים והחזקה
נא לשלוח קורות חיים בכתב-יד למנכ"ל, רח' פסטר 4 יפו 68036

לחברת בלצן ושות'
דרושים בירושלים
1. מהנדס בנין
עם נסיון של 10 שנים בעל יכולת לניהול פרוייקטים באופן עצמאי
2. מהנדס בנין
עם נסיון של 3 שנים לעבודות תאום ופיקוח.
בתל-אביב מהנדס בנין עם נסיון של 3 שנים לעבודות תאום ופקוח.
טלפון 03-771044, 03-777468
כרמלי 12 רמת חן 52223.

עבור עתון יומי
דרושה
מנהל/ת חשבונות
ברמת סוג ד'
★ נסיון מוכח כמנהל חשבונות, 5 שנים לפחות.
★ ידע בטיפול לקוחות.
★ הכנת משכורות ומס' במקום מסמפקים.
★ עריכת התאמות.
★ הנהלת חשבונות כללית.
לצורך קביעת ראיון, להתקשר טלפונית ל-286141 שלוחה 72.

ליחידת הפרסום והעיצוב של קו-אופ רשת הריבוע הכחול אנו זקוקים

למוכשרים

• דקורטורים • דפסי משי
מוכשרים עם ניסיון מוכח יתקשרו לטל. 03-762847
קו-אופ

לחברת סוכני מכס ומשלחים
דרוש/ה
פקיד/ה
להנהלת חשבונות
סוג 2
למשרה מלאה רצוי ידע בהתחשבנות עם ספקים בארץ
03-375211 לרינה

למפעל מגבות ורדינון
דרוש
אומן (מייסטר)
לעבודה בנולי זאורר ומטקס עם ז'קרד.
תנאים טובים למתאימים.
טלפון: 03-9232778.

נציבות שירות המדינה מודיעה כי
למשרד הבריאות
דרוש/ה רוקח/ת
(אפשר פנסיונר/ית)
לעבודה זמנית עד ה-30.9.87 בביה"ח ע"ש וולפסון, חולון.
העובד יועסק עפ"י חוזה מיוחד.
בדבר פרטים יש להתקשר לביה"ח, 03-898232

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה,
תשמ"א 1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחר המינים לעבודה הנדונה. העבריינים צפויים לעונש על-פי החוק.

לעתון יומי גדול דרוש
עובד
למחלקת מודעות
בוגר תיכון
לאחר שרות צבאי, העבודה גם בשעות הערב
תנאים טובים למתאימים
לפנות בכתב יד לת.ד. 9300 ת"א מיקוד 61091.

הלוח הכללי | הלוח הנפוץ ביותר | הלוח הגדול ביותר

קופת חולים
קופת חולים הכללית של ההסתדרות
אילת
דרושים/ות:
★ רופאים/ות
למרפאות במשולב עם בית החולים
★ מיילדות, אחיות לפגייה,
אחיות לטיפול נמרץ
תנאי שכר כאיזור סחר חופשי
לפנות: טל. 059-74996,
או: 059-76717

למפעל תעשייתי גדול בת"א
דרוש/ה
פקיד/ה
למחלקת יבוא - יצוא
• ידיעת השפה האנגלית הכרחית
• שפות נוספות - יתרון
• נסיון בעבודה מעשית - שנתיים
5 ימי עבודה בשבוע
סודיות מובטחת
לקביעת ראיון לפנות למדור כ"א טל': 03-336721

אם אתה מחפש
צה"ל מציע לך
קצין במילואים
עבודה דינמית, עצמאות, לא שגרתית
תפקיד הכולל מגע עם אנשים ושטח, אפשרות להתפתח ולהתקדם

נתונים דרושים:
● גיל - 23-32
● השכלה תיכונית
● פרופיל 64 ומעלה
● ידיעת השפות ערבית או אנגלית - יתרון

פנה אלינו לת.ד. 37342 ת"א
מיקוד: 61373
בצרוף קורות חיים ופרטים אישיים (כתובת, טלפון)
מועמדים שימצאו מתאימים יוברשו לתפקיד
סודיות מובטחת

למורים הכנסה גבוהה
בעלי יוזמה וכושר מכירה ויפתה קורס ערב לביטוח ותוכניות חיסכון בתחילת החופש הגדול. לקביעת ראיון 204934 ליוסי.

למושב גאליה דרוש
מזכיר גיזבר
לחצי משרה
רצוי יוצא קיבוץ
בפרטים נא לפנות למזכירות
טלפון: 08-460289; 08-460290
ד.נ. עמק שורק מיקוד: 76885

למפעל תעשייתי בת"א
דרוש
פקיד
• בעל רקע טכני עדיפות לבוגרי קורס מפ"טים בצה"ל
5 ימי עבודה בשבוע
המועמדים המתאימים יפנו בכתב-יד
אל ת.ד. 106 תל-אביב 61000

לחברת מוטורולה תקשורת בע"מ
דרושים:
★ **מהנדסי RF**
כישורים נדרשים:
• נסיון של 2-4 שנים בתעשיה בפיתוח מעגלי RF
• נסיון בתחום הד"פס, VHF/UHF - יתרון
• יכולת עבודה עצמאית והובלת צוות פיתוח
לפנות לזמי שוורצמן בטלפון 388722(03) בעבודה
או בטלפון 492152(08) בבית - לא בשבת
★ **מהנדסים מכניים**
כישורים נדרשים:
• מהנדס מכני עצמאי ודינמי לעבודה בפיתוח
• נסיון של מספר שנים בתחום זווד מוצרים אלקטרוניים
• ידיעת עברית ואנגלית
• נסיון בחישובי מעבר חום והכרת טכנולוגית פלסטיקה - יתרון
• הבנה ויכולת הפעלת כלי תיב"ם
לפנות ליעקב גולן בטלפון 388713(03) בעבודה
★ **הנדסאי/טכנאי מיזוג אויר**
כישורים נדרשים:
• ידע ונסיון בתחזוקה של מדחסים צנטרפוגליים
• ידע ביחידות קירור טמפרטורות נמוכות (מעגלי קסקדה)
• עדיפות לבעלי רשיון של חשמלאי מוסמך
לפנות לאליהו זילברברג בטלפון 388699(03) בעבודה או בטלפון 341334(053) בבית - בערבים
- סודיות מובטחת -

לחברה העוסקת בפרסום וקידום מכירות
דרושה
גרפיקאית מעולה
בעלת נסיון
לפרטים לפנות לטל. 03/337125, 03/337129, לדני.

לתעשיה הצבאית בירושלים
דרושים/ות
מהנדסים/ות הנדסאים/יות
בתחום המכונות
בעלי נסיון בשטח החימוש
המועמדים המתאימים יעסקו בגמר פיתוח, העברה לייצור ונסויים במוצר בארץ ובחו"ל, בתחום של חימוש לכוחות יבשה.
יועדפו מועמדים בעלי נסיון באמל"ח חי"ר.
שליטה טובה באנגלית הכרחית, שליטה בשפות זרות נוספות יתרון.
למועמדים הגרים מחוץ למרחב ירושלים ינתן סיוע זמני בדיור.
מועמדים/ות מתאימים/ות יפנו: לכח-אדם, טל': 02-535161 או לת.ד. 3635, ירושלים
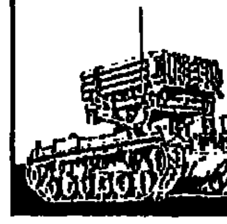
התעשיה הצבאית

למשרד טכני פעיל ברמת-גן
מזכירת מחלקת מכירות
כולל מעקבים במחשב.
שפת אם אנגלית · עדיפות, משרה מלאה
אוירה נעימה
טלפון: 03-706134

לקבוץ מצובה בגליל העליון
דרושה
אחות מוסמכת
מגורים במקום
בשעת הבוקר טל' 04-858068 (מרפאה)
אחה"צ טל' 04-85885 (לדרורה)

לה קאזה
La Casa
דרושים:
1. מנהל חנות נסיון ביבוא ושיווק רהיטים
2. רוכלת מכירת רהיטים
03-254387
03-288117/8

דרוש
מתורגמן רב-לשוני
(עברית/ערבית לאנגלית)
למשרה מלאה בשגרירות האמריקאית בת"א.
הכישורים הדרושים:
ידיעה מצוינת של עברית ואנגלית ויכולת לתרגם לאנגלית ברמה גבוהה. תינתן עדיפות למועמדים בעלי ידיעה מצוינת גם בערבית. רקע השכלתי טוב וידיעה טובה בעניינים פוליטיים ובינלאומיים. נחוצים גם יכולת הדפסה ונכונות לעבודה במשמרות, כולל בשבת.
המשכורת בהתאם להשכלה ולנסיון.
מועמדים מתאימים יוזמנו למבחן.
נא לשלוח קורות-חיים באנגלית, כתובת ומס' טלפון לשגרירות ארה"ב, אגף כח-אדם, הירקון 71, ת"א.

לחברת מזון בבת-ים דרוש
מקדם מכירות מנוסה
כישורים: • כושר ניהול צוות מתלקים.
• ידע בחשבונות.
• חרוץ ומסור.
נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים לת.ד. 1316 בת-ים

לחברה מבוססת דרוש
מנהל תפעול אזורי
לסניף חיפה והצפון
1. בעל רכב פרטי
2. גיל 26-32
3. מגורים באזור חיפה והקריות
4. יועדפו קצינים בדרגות סגן וסרן, בעלי כשר ארגון, מוטיבציה גבוהה ונכונות לעבודת שטח בשעות בלתי שגרתיות.
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב לת"ד 12123 תל-אביב מיקוד 61120 עבור מח' תפעול ולפרט קורות חיים ונסיון קודם ולצרף המלצות
סודיות מובטחות

לביה"ס בקיבוץ אורים
דרוש/ה
מורה לכתה א'
לשנה"ל תשמ"ח
טלפון 057-920353
057-920475 בערב

לשגרירות דרוש
gardener גנן
מקצועי עם ידיעת השפה האנגלית
03-256347 מיום שני

דפס משי
דרוש לעבודה במכונה חצי אוטומטית רצוי בעל נסיון במעגלים מודפסים
5 ימי עבודה לשבוע
נא לטלפן 03-9221580/9220088
לקביעת ראיון

[illegible]
תשמ"א 1981
[illegible]

למלון קרלטון - תל-אביב
דרושים
★ **חשמלאי מוסמך**
★ **מזכירת מחלקת ארועים**
הדפסה באנגלית ובעברית ברמת שפת אם
★ **מפקחת קומה**
למשמרת ערב בלבד, נסיון בתפקיד זה חובה
★ **פקידת מחלקת משק בית**
זריזה ודייקנית דוברת עברית ואנגלית
★ **מחסנאי** מזון ומשקאות
נסיון חובה
לפנות למחלקת כ"א 03-201467

שגיב אדריכלים
דרוש/ה
אדריכל/ית עם נסיון
טל': 03-5463965,
03-235986

למשרד הנדסי דרושה
פקידה
למשרה מלאה + ידיעה בהדפסה והנה"ח
להתקשר 03-417061,
03-412193 גם בשבת

הלוח הכללי

פיזקאי או מהנדס
למחקר באלקטרואופטיקה ואולטרסאונד
כישורים
• רקע בתורת הגלים
• נסיון מעשי באלקטרואופטיקה
• יכולת לעבודה עצמאית
ניתן לשלב לימודים לתואר מתקדם באוניברסיטת ת"א
03-428898

לחברה גדולה דרושים
מקדמי/ות מכירות
לעבודה באזורים חיפה, ת"א, באר שבע, ירושלים.
דרישות התפקיד:
• לאחר שרות צבאי עד גיל 28 • אמינות • יכולת ביטוי בע"פ
• בעל/ת הופעה נאה • כושר התמדה ונכונות לעבודה בלתי שגרתית •
העונים על הדרישות יוכשרו ע"י החברה לתפקיד.
למתקבלים תינתן:
- משכורת חודשית גבוהה - תמריצי שכר מפתים - יום עבודה מקוצר - שבוע עבודה בן 5 ימים
- מסע השתלמות בחו"ל (בתום תקופת עבודה של כ-6 חודשים)
- לקביעת ראיון צלצל מיום ראשון: תל-אביב 03-612193; חיפה 04-660575, 04-525636; באר-שבע 057-72039; ירושלים 02-246044

במלאת 30 למותו הטראגי של יקירנו
איציק אסיאו ז"ל
תתקיים אזכרה וגילוי מצבה
ביום שני, י"ח סיון תשמ"ז (15.6.87) בשעה 5.30 אחה"צ, בבית-העלמין החדש ברעננה.
תודתנו נתונה לכל מנחמינו בכתב ובעל-פה
המשפחה

במלאת שלושים לפטירת יקירנו
ד"ר אברהם מרגליות
ז"ל
נקיים אזכרה וגילוי מצבה
ביום א', י"ז בסיון תשמ"ז 14.6.1987, בשעה 17.00 בבית-העלמין החדש בכפר נחמן, רעננה.
תודתנו נתונה לכל מנחמינו.
המשפחה

לחברנו
רמי דרומי
אתך באבלך הכבד
במות **אמך** ז"ל
בית "ידיעות אחרונות"

במלאת שלושים לפטירתו של יקירנו האהוב
ברוך וולקר ז"ל
תתקיים אזכרה וגילוי מצבה
ביום ראשון, י"ז בסיון תשמ"ז, 14.6.87, בשעה 16.00 אחה"צ, בבית-העלמין בחולון, בחלקת המותרות.
נפגשים ליד השער הישן.
אוטובוס יצא מבית המנוח, רחוב בבלי 41, ת"א, בשעה 15.30.
תודתנו נתונה לכל מנחמינו ומוקירי זכרו.
המשפחה

במלאת שלושים לפטירתה של יקירתנו
תקוה אימרגליק
ז"ל
תתקיים אזכרה וגילוי מצבה
ביום ב' י"ח סיון (15/6/87) בשעה 16.00.
נפגשים בשער הישן בחולון.
בעלה: שמואל (סטפק) אימרגליק
והמשפחה

במלאת שש שנים לפטירתו של יקירנו
צבי גודס ז"ל
תתקיים אזכרה
ביום שני, י"ח בסיון תשמ"ז, 15.6.87, בשעה 17.00 אחה"צ, בבית-העלמין בקרית-שאול.
המשפחה

במלאת 5 שנים לנפילת יקירנו במלחמת לבנון
גדי אברהם רז
(רייסמן) ז"ל
נעלה לקברו להתייחד עם זכרו ביום ראשון, י"ז בסיון (14.6.87) בשעה 17.30 בבית העלמין בניר עציון.
המשפחה
ובית ניר עציון

ביום השנה לפטירתו של
אברהם קרמר ז"ל
מנהל בית החרושת רצף
נקיים אזכרה לזכרו
ביום חמישי, 18.6.87 כ"א בסיון תשמ"ז, בשעה 16.30 אחה"צ, בבית-העלמין בצור שלום (קרית ביאליק).
אוטובוסים יצאו בשעה 16.00 מבית המנוח, ברחוב קרן קיימת 52, קרית ביאליק ומחצר מפעל "רצף" בע"מ, בכביש קרית אתא.
רצף בע"מ
ההנהלה והעובדים

ביום השנה לפטירתו של בעלי, אבינו וסבנו היקר
אברהם קרמר ז"ל
נקיים אזכרה לזכרו
ביום חמישי, 18.6.87 כ"א בסיון תשמ"ז, בשעה 16.30 אחה"צ בבית-העלמין בצור שלום (קרית ביאליק).
אוטובוסים יצאו בשעה 16.00 מבית המנוח, ברחוב קרן קיימת 52, קרית ביאליק ומחצר מפעל "רצף" בע"מ, בכביש קרית אתא.
המשפחה

במלאת שנה לפטירת יקירנו
יעקב קסמן ז"ל
נתייחד עם זכרו ביום שלישי, י"ט סיון תשמ"ז (16.6.87), בשעה 6.00 אחה"צ, בבית-העלמין החדש בצומת מורשה.
אוטובוס ייצא מרחוב טהון 8, רמת-השרון, בשעה 5.45 אחה"צ.
המשפחה

לאבי שמואלביץ
משתתפים באבלך הכבד
על מות
אביך ז"ל
"לפיד" -
סוכני מכס ותחבורה

במלאת ארבע שנים לנפילת יקירנו
ירון שביט ז"ל
בעלה לקברו להתייחד עם זכרו
ביום שלישי, י"ט בסיון תשמ"ז 16.6.87, בשעה 4.30 אחה"צ, בבית-העלמין הצבאי בקרית-שאול.
נפגשים ליד השער.
המשפחה

במלאת שנה לפטירת יקירנו
ירמיהו (ג'וני) וסרמן
ז"ל
נעלה לקברו להתייחד עם זכרו
ביום ראשון, י"ז סיון תשמ"ז, 14 ביוני 1987, בשעה 16.00.
נפגשים ליד שער בית-העלמין קרית-שאול.
ידידיו ומוקירי זכרו מוזמנים.
המשפחה

במלאת שלושים לסטירתה של אמנו וסבתנו היקרה
אידה הרמן ז"ל
תיערך אזכרה וגילוי מצבה
ביום ראשון, י"ז בסיון תשמ"ז 14.6.87 בשעה 5.00 אחה"צ בבית העלמין "הדרום" גבול חולון בת-ים.
נפגשים ליד השער החדש.
משפחות: לקס, אורנשטיין

לעובדנו המסור והנאמן
משה אמיר
משתתפים באבלך הכבד על מות אשתך
שרה ז"ל
הנהלת ביה"ח "אסותא"
וועד העובדים, צוות העובדים,
מחלקת האחזקה

במלאת שלושים לפטירת בעלי, אבי וסבנו היקר
אברהם (Bumi) הולנברג
ז"ל
תיערך אזכרה וגילוי מצבה ביום שלישי, י"ט סיון ה-16.6.87, בשעה 15.00 בבית-העלמין בכפר נחמן, רעננה.
נפגשים ליד השער.
המשפחה

---

5 שנים לנפילת בננו ואחינו האהוב
שי צור ז"ל
נתייחד עם זכרו
ביום שלישי, י"ט סיון תשמ"ז, 16 ליוני 1987, בשעה 7.00 בערב בחלקה הצבאית בתל-מונד.
המשפחה

במלאת חמש שנים לנפול בנינו בלבנון
יוסי קוברינסקי ז"ל
אילן היימליך ז"ל
נקיים אזכרה לזכרם ונפקוד את קברם ביום ראשון, י"ז סיון תשמ"ז, 14.6.87, בשעה 17.30 בבית-העלמין בקיבוץ גשר.
המשפחות
וקיבוץ גשר

במלאת שלושים לפטירתו של חברנו
יצחק קוסובר ז"ל
נעלה לקברו להתייחד עם זכרו
ביום שני, י"ח סיון תשמ"ז, 15.6.87, בשעה 16.30 בבית-העלמין בקיבוץ עינת.
המשפחה
ובית עינת

במלאת שנתיים לפטירתה של אמנו, אחותנו היקרה מכל
לילי (ג'וליאנה) מרק
ז"ל
תיערך אזכרה ביום א', י"ז סיון תשמ"ז (14.6.87), בשעה 16.30 בבית-העלמין בחולון.
נפגשים ליד השער הישן.
המשפחה

במלאת 10 שנים לפטירתו של יקירנו
תא"ל שמואל סוחר
ז"ל
נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו
ביום ראשון, י"ז סיון תשמ"ז, (14.6.87), בשעה 17.00 בבית-העלמין הצבאי בקרית-שאול.
המשפחה

במלאת חמש שנים לנפול יקירנו
רני שני
במלחמת לבנון
נתייחד עם זכרו ביום שלישי, י"ט סיון תשמ"ז (16.6.87), בשעה 17.00, בחלקה הצבאית בבית-העלמין בקרית-טבעון.
צפניה, יצחק והילה שני

המכללה הטכנולוגית אורט גבעתיים
אבלים על מות תלמידתנו
רות רגב ז"ל
הנהלת ביה"ס,
סגל העובדים,
התלמידים וההורים

לרס"ר גיטרמן גליה
במות **אביך** ז"ל
משתתפים בצערך
מפקד החיל ופקודיו

במלאת חמש שנים לנפילת
שלמה אומן ז"ל
נעלה לקברו בהר הרצל בירושלים, ביום שלישי, י"ט סיון, 16.6.87, בשעה 6.45.
תפילת מנחה בשעה 6.30 ליד שער הכניסה.
המשפחה